

Wojna Izraela z Hamasem

Ten artykuł dotyczy trwającego wydarzenia. Informacje w nim zamieszczone mogą się zmienić lub zdezaktualizować wraz z postępem zdarzenia, a początkowe doniesienia mogą być niepewne. Ostatnie zmiany (https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Wojna_Izraela_z_Hamasem&action=history) tego artykułu mogą nie odzwierciedlać najbardziej aktualnych informacji.

Wojna Izraela z Hamasem

konflikt izraelsko-palestyński

- Strefa Gazy pod kontrolą palestyńską.
- Część Strefy Gazy zajęta przez Izrael.
- Maksymalny zasięg izraelskiej okupacji w Strefie Gazy.
- Ewakuowane tereny Izraela.
- Obszar Strefy Gazy, którego mieszkańcy zostali wezwani przez Izrael do ewakuacji.
- Maksymalny zasięg palestyńskich postępów na terenie Izraela.

Czas	od 7 października 2023
Terytorium	Izrael i Palestyna (Strefa Gazy)
Przyczyna	atak Hamasu, następnie wypowiedzenie wojny przez Izrael
Wynik	trwa - I zawieszenie broni w dniach 24 listopada–1 grudnia 2023 - II zawieszenie broni wcielone w życie 19 stycznia 2025 i przerwane wznowieniem walk przez Izrael 18 marca 2025 - III zawieszenie broni od 10 października 2025

Strony konfliktu

- **Hamas**
- **PID**
- **LFWP^[1]**
- **DFWP^[2]**

- **Izrael**
- **Siły Ludowe**

LKO ^[3] BMAA ^[4] LFWP-GD ^[4] RPM ^[4] RWP	
Dowódcy	
I. Hanijja † J. Sinwar † S. al-Aruri † C. al-Hajja M. Dajf † M. Issa † M. Sinwar † I. al-Haddad † M. Auda † C. Maszal Z. Dżabarin M. Darwisz Z. Nachalah D. Mezher N. Hawatima R. Abu Hilal † T. Nadži A. Abu Szari'a † C. Abu Hilal †	B. Netanjahu J. Galant ^[a] J. Kac H. Halewi E. Zamir T. Jadaaj N. Lotan T. Bar D. Salama O. Basiuk I. Kohen J. Finkelman J. Asor S. Binder R. Bar D. Zini J. Abu Szabab † G. ad-Duhajni
Siły	
40 000 bojowników ^{[5][6][7]}	100 000 żołnierzy ^[8]
Straty	
>60 tysięcy zabitych Palestyńczyków w Strefie Gazy (w tym wg OCHA: 17 921 dzieci, 9497 kobiet ^[9] ; 34 344 zidentyfikowanych wg MZ w Gazie ^[10])	>730 zabitych żołnierzy ^[11] , 68 policjantów ^[11] ; 825 cywilów

Wojna Izraela z Hamasem^{[12][13]} (wojna w Strefie Gazy^{[14][15]}) – konflikt zbrojny między Izraelem a palestyńską organizacją polityczno-militarną Hamas działającą w koordynacji z innymi palestyńskimi organizacjami tego typu^{[4][b]}, toczący się głównie w Strefie Gazy od 7 października 2023 roku. Do walk doszło również na Zachodnim Brzegu Jordanu, a także z udziałem Hezbollahu wzdłuż granicy izraelsko-libańskiej na Wzgórzach Golan. Jest to piąta wojna między Strefą Gazy i Izraelem od 2008 roku, stanowiąca jednocześnie część szerszego konfliktu izraelsko-palestyńskiego i największy konflikt zbrojny w regionie od czasu wojny Jom Kipur 50 lat wcześniej^{[16][17]}.

Wojna wybuchła 7 października, gdy grupy bojowników Hamasu przypuściły z zaskoczenia atak na Izrael. Hamas nadał swojej operacji kryptonim „Burza Al-Aksa” (arab. *عَمَلِيَّة طُوقَان الأقصى*, trl. *`amaliīat' tūfān āl-`āqṣā*). W kierunku Izraela wystrzelono ze Strefy Gazy kilka tysięcy rakiet, wycelowanych głównie w miasta i osiedla w południowym Izraelu, jak Aszkelon, Sederot i Beer Szewa. Szacuje się, że około 6000 bojowników oraz przypadkowych cywilów przedarło się przez barierę między Strefą Gazy i Izraelem, po czym zaatakowało zarówno bazy wojskowe, jak i cywilną ludność Izraela. Hamas zaatakował m.in. festiwal muzyki elektronicznej w pobliżu kibucu Re'im, gdzie zginęły 364 osoby, a 40 uprowadzono. Łącznie podczas ataku zginęło po stronie izraelskiej 1175 osób, w tym 379 mundurowych (policjantów i żołnierzy), 725 cywilów izraelskich oraz 71 cywilów z innych krajów. Ponad 3400 osób zostało rannych^[18]. Ponadto 251 Izraelczyków i obcokrajowców zostało porwanych jako zakładnicy do Strefy Gazy^[19]. Przywódcy Hamasu powiedzieli, że atak ich organizacji

był odpowiedzią na izraelskie ataki na kobiety, profanację i rzekome zagrożenia dla meczetu Al-Aksa w Jerozolimie, izraelską okupację terytoriów palestyńskich, izraelską blokadę Strefy Gazy, ekspansję nielegalnych osiedli izraelskich, a także trudną sytuację palestyńskich uchodźców oraz więźniów^{[20][21][22][23][24][25][26][27]}.

Po usunięciu bojowników Hamasu ze swojego terytorium, Izrael odpowiedział jednym z najbardziej niszczyielskich bombardowań we współczesnej historii^{[28][29]}. Zapoczątkowana przez izraelskie władze operacja „Żelazne Miecze” (hebr. מִכְצַע חֶרְבוֹת בַּרְזֶל, trb. *miweca charawot barzel*), polegała na nalotach na cele wojskowe i cywilne, a także placówki humanitarne w Strefie Gazy^{[30][31]}. Następnie, 27 października 2023 roku Siły Obronne Izraela zapoczątkowały lądową operację wojskową w Strefie Gazy, której deklarowanym celem było zniszczenie Hamasu i uwolnienie zakładników^{[32][33]}. Od początku izraelskiej operacji zginęło ponad 66 000 Palestyńczyków w Strefie Gazy, z których według szacunków ONZ co najmniej 56% to kobiety i dzieci^[34]. Ponadto około 10 000 osób uznaje się za zaginione i uwięzione pod gruzami^[35]. W wyniku tej wojny zginęło najwięcej Palestyńczyków w przebiegu całego konfliktu arabsko-izraelskiego^[36]. Prawie cała 2,3-milionowa populacja palestyńska została przymusowo wysiedlona^{[37][38]}, a ponad 100 tysięcy Izraelczyków pozostaje wewnątrznie przesiedlonych^[39]. Zaostrzenie blokady Strefy Gazy odcięło dostęp do artykułów pierwszej potrzeby, a ataki na infrastrukturę doprowadziły do kryzysu humanitarnego w Strefie Gazy, w tym załamania systemu opieki zdrowotnej i zagrożenia klęską głodu^[40]. Do początku 2024 roku oddziały izraelskie uszkodziły lub zniszczyły ponad połowę budynków mieszkalnych w Strefie Gazy^[41], co najmniej jedną trzecią terenów leśnych i rolniczych^{[42][43]}, większość szkół i uniwersytetów^{[44][45]}, setki zabytków kultury^[46] i dziesiątki cmentarzy^[47]. Izraelska inwazja lądowa początkowo koncentrowała się na północnej Gazie, którą Izrael ponownie zajął przed styczniem 2024 roku. Po trwającym siedem dni zawieszeniu broni obejmującym wymianę zakładników, 3 grudnia 2023 Izrael ruszył na południe, by zaatakować Chan Junus^[48]. W dniu 24 maja 2024 Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że Izrael musi natychmiast wstrzymać ofensywę w Rafah^[49].

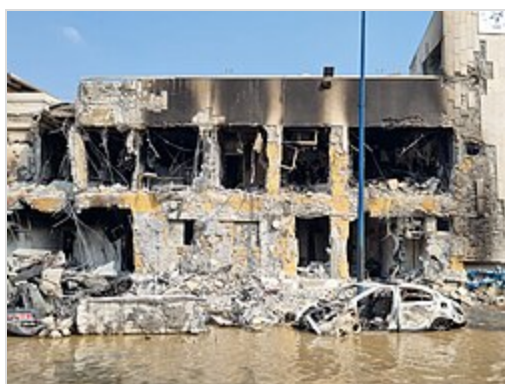
Wojna ta miała znaczące reperkusje międzynarodowe. Na całym świecie doszło do masowych protestów, głównie w obronie Palestyny. Działania Izraela zostały potępione w krajach muzułmańskich i w większości krajów Globalnego Południa. W grudniu 2023 roku Południowa Afryka wniosła sprawę do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w Hadze, oskarżając Izrael o popełnienie ludobójstwa w Strefie Gazy. Izrael otrzymał znaczące wsparcie od swoich dotychczasowych zachodnich sojuszników, w szczególności od Stanów Zjednoczonych, które przez całą wojnę udzielają Izraelowi znacznej pomocy wojskowej oraz wetowały liczne rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ w sprawie zawieszenia broni^[50]. W międzyczasie Oś Oporu, sojusz między Iranem a różnymi podmiotami niepaństwowymi, zaatakowała amerykańskie bazy wojskowe na Bliskim Wschodzie, a jemeński ruch Huti rozpoczął ataki na statki handlowe, które rzekomo były powiązane z Izraelem, co wywołało odpowiedź wojskową pod przywództwem USA^[51]. Ciągła wymiana ataków między libańskim Hezbollahem a Izraelem doprowadziła 1 października 2024 do izraelskiej inwazji na Liban^{[52][53]}, a 8 grudnia tego samego roku do inwazji Izraela na Syrię oraz upadku rządów Baszszara al-Asada^{[54][55]}. Zapoczątkowało to obecny kryzys na Bliskim Wschodzie.

Przebieg

Atak Hamasu na Izrael

Skutki ostrzałów raketowych na terenie Izraela i Strefy Gazy na zdjęciu satelitarnym wykonanym 7 października 2023 roku

Posterunek Policji w Sederot, zniszczony wskutek walk bojowników Hamasu z izraelskimi żołnierzami 8 października 2023 roku

Do ataku doszło podczas żydowskich świąt Simchat Tora i Szmini Aceret w szabat^[56] oraz dzień po 50. rocznicy rozpoczęcia wojny Jom Kippur, która również rozpoczęła się od ataku z zaskoczenia^[57]. 7 października 2023 roku w sobotę około 6:30 IDT (5:30 w Polsce) nad obszarem Izraela przeleciały rakiety, a na terenie Tel Awiwu rozległy się syreny alarmowe^{[58][20]}. Następnie, jak podały Siły Obronne Izraela, bojownicy Hamasu – radykalnego palestyńskiego i muzułmańskiego ugrupowania polityczno-militarnego, kontrolującego od 2007 roku Strefę Gazy, przedostali się na terytorium Izraela drogą lądową (według źródeł dziennika „Ha-Arec” forsując barierę na granicy Strefy Gazy z Izraelem w 29 miejscach), morską i powietrzną (wykorzystując do tego celu paralotnie)^{[58][20][59][60]}.

Według Sił Obronnych Izraela bojownicy Hamasu, zanim wkroczyli na terytorium Izraela, wystrzelili w kierunku tego państwa około 2200 rakiet – Hamas podał później liczbę 5000 rakiet^{[20][22]}. Ostrzał raketowy Hamasu był wymierzony w południowy i środkowy Izrael, w tym Tel Awiw i inne obszary metropolitalne^[61]. Atak ugrupowania nastąpił po eskalacji konfliktu izraelsko-palestyńskiego; do czasu ataku Hamasu w 2023 roku w wyniku starć izraelsko-palestyńskich zginęło co najmniej 247 Palestyńczyków i 32 Izraelczyków^[62].

Muhammad Dajf, najwyższy dowódca brygad al-Kassam, zbrojnego skrzydła Hamasu, nazwał wymierzone w Izrael zbrojne działania operacją „Burza Al-Aksa” i do spółki z Isma’ilem Hanijją, jednym z

politycznych liderów Hamasu powiedział, że atak na Państwo Izrael był odpowiedzią na izraelskie ataki na kobiety, profanację i rzekome zagrożenia dla meczetu Al-Aksa w Jerozolimie, izraelską okupację terytoriów palestyńskich, blokadę Strefy Gazy, ekspansję nielegalnych osiedli izraelskich, a także trudną sytuację palestyńskich uchodźców oraz więźniów^{[20][21][22][23][24][25][26][27]}. Według doniesień agencji prasowej Reuters Deif był architektem ataku i planował go od 2021 roku po tym, jak wiosną do meczetu Al-Aksa wkroczyły izraelskie siły bezpieczeństwa, co wywołało 11-dniowy konflikt Izraela z Hamasem i spotkało się z oburzeniem w świecie islamu^[63].

Hamas oświadczył też, że wziął do niewoli pewną liczbę izraelskich żołnierzy, publikując na swoich kontach w mediach społecznościowych filmy pokazujące rzekomo schwytanych żołnierzy. Materiały wideo, geolokalizowane i uwierzytelnione przez CNN, sugerowały, że co najmniej jeden izraelski żołnierz został

Jeden z budynków w kibucu Be'eri, zniszczony podczas ataku Hamasu 7 października 2023 roku (zdjęcie wykonano 4 grudnia 2023 roku)

wzięty do niewoli przez ugrupowanie. Jak w wywiadzie dla mediów powiedział rzecznik Sił Obronnych Izraela, kontradmirał Dani'el Hagari, Hamas wziął zakładników i jeńców wojennych, były także przypadki śmiertelne wśród izraelskich żołnierzy^[20]. Ataki Hamasu dotknęły wiele miejsc^[64].

Eksplodje związane z ostrzałem rakietowym prowadzonym przez Hamas zostały odnotowane m.in. w Gederze, Aszkelonie i Netiwot, a udostępniane w mediach społecznościowych filmy pokazywały strzelaniny urządzone przez bojowników Hamasu w różnych izraelskich miastach i wsiach, w tym w Aszkelonie, Ofakim i znajdującym się zaledwie 1,6 km od Strefy Gazy Sederot, w którym ponadto zajęli posterunek Policji zabijając około 30 cywilów oraz oficerów policji^{[65][58][66][67][68]}. W sumie bojownicy Hamasu wtargnęli aż do 22 miejsc na terenie Izraela, w tym do miast i innych

jednostek osadniczych położonych do 24 kilometrów od granicy Strefy Gazy^[69]. Dodatkowo, jak podały izraelskie władze, Hamas wziął także około 150 zakładników, w tym obcokrajowców^[66].

Jednym z pierwszych miejsc zaatakowanych przez bojowników Hamasu był dwudniowy festiwal muzyki elektronicznej Supernova, zorganizowany na pustyni Negew niedaleko kibucu Re'im, leżącego około 3 km od granicy Izraela ze Strefą Gazy^{[64][70]}. Bojownicy dokonali masakry na uczestnikach festiwalu, w której, według izraelskich mediów, zginęło co najmniej 260 osób^{[64][70]}. Innymi miejscami zaatakowanymi przez Hamas były m.in. kibuce Be'eri, gdzie zginęło ponad 130 osób, Kefar Azza, gdzie bojownicy zamordowali 46 osób i Nir Oz, w którym śmierć poniosła podobna liczba ludzi – zostali zastrzeleni lub zginęli wskutek podpalenia przez bojowników domów, w których się ukrywali^{[71][72][73]}. Wśród ofiar było około również 70 Arabów izraelskich, 36 dzieci i 25 osób powyżej 80. roku życia. Według izraelskich świadków niektóre ofiary zostały zgwałcone, torturowane lub spalone żywcem, a ich ciała rozcłunkowane i sprofanowane^[74]. Siły Obronne Izraela nie potwierdziły doniesień o gwałtach ze strony bojowników^[75].

Później wyszło na jaw, że wojsko Izraela zastosowało podczas wydarzeń 7 października tzw. Dyrektywę Hannibala, tzn. zapobieżenia uprowadzeniom „za wszelką cenę”, przez co prawdopodobnie część ofiar zginęła od ostrzału z czołgów i śmigłowców IDF^[76].

W godzinach popołudniowych trwały też walki bojowników Hamasu z izraelskimi żołnierzami m.in. na przejściach granicznych i wokół baz wojskowych, ponadto, jak poinformował dziennik „The Jerusalem Post”, bojownicy przeniknęli do jednej z baz na południu Izraela, a kontakt z żołnierzami, którzy byli na miejscu, się urwał^[58]. W sieci pojawiły się materiały filmowe dowodzące przejęcia przez Hamas izraelskiej bazy wojskowej w kibucu Nachal Oz. W bazie tej, a także w innych miejscach przy granicy ze Strefą Gazy bojownicy zdobyli liczne pojazdy wojskowe, w tym co najmniej jeden czołg Merkawa Mk 4 i ciężki transporter opancerzony Namer, a ponadto pewną liczbę transporterów opancerzonych Achzarit i M113 oraz wojskowych samochodów terenowych Humvee^[77]. Najwyższym rangą oficerem IDF zabitym 7 października był d-ca Brygady Nachal płk Jonatan Steinberg^[78]. W międzyczasie Hamas wezwał także do przyłączenia się do ataku zbrojne ugrupowania w Libanie. Wkrótce potem organizacja Palestyński Islamski Dżihad przekazała, że przyłączyła się do ataku na Izrael^[58].

Oświadczenie Izraela o wojnie z Hamasem

Wydarzenia przed operacją lądową w Strefie Gazy

Pięć godzin od rozpoczęcia ataku Hamasu premier Izraela Binjamin Netanjahu wygłosił pierwsze publiczne oświadczenie, w którym stwierdził, że Izrael jest w stanie wojny i ją wygra^[58]. Izraelski minister obrony Jo'aw Galant dodał z kolei, że Hamas popełnił „poważny błąd”, przeprowadzając niespodziewany atak raketowy na Izrael i wydał polecenie o mobilizacji rezerwistów^{[79][58]}. Wkrótce potem Siły Powietrzne Izraela uderzyły w 17 obiektów wojskowych i cztery centra dowodzenia Hamasu w Strefie Gazy^[58]. Naloty te były częścią operacji „Żelazne Miecze” rozpoczętej przez Siły Obronne Izraela w odpowiedzi na atak Hamasu^{[58][79]}. Izraelskie wojsko podjęło także walkę z bojownikami Hamasu w różnych miejscach na południu Izraela w pobliżu granicy ze Strefą Gazy, w tym w mieście Sederot i kibucach Kefar Azza, Sufa, Nachal Oz, Magen oraz Be'eri, a także w bazie wojskowej Re'im^[79].

W oświadczeniu wygłoszonym w niedzielę 8 października Hamas stwierdził, że jego bojownicy są nadal obecni w miastach południowego Izraela i że ugrupowanie wspiera ich ogniem raketowym w miastach, kibucach i moszawach Ofakim, Sederot, Jad Mordechaj, Kefar Azza, Be'eri, Jated oraz Kissufim^[20]. Przed świtem tego dnia Hamas wystrzelił wiele rakiet w stronę Izraela, a jedna z nich uderzyła w szpital Barzilai Medical Center w Aszkelonie powodując uszkodzenia budynku, jednak nie było żadnych doniesień o ofiarach^[69]. Wczesnym rankiem, zgodnie z doniesieniami izraelskich mediów, izraelskie władze odzyskały kontrolę nad posterunkiem Policji w Sederot zabijając w trakcie tej operacji co najmniej 10 bojowników Hamasu^[68]. Również o poranku władze Izraela podały, że zidentyfikowały 44 żołnierzy i 30 funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej oraz jednostki specjalnej Jamam zabitych od poprzedniego dnia przez Hamas^[80].

Tego samego dnia izraelski rząd zdecydował o formalnym wypowiedzeniu wojny Hamasowi^[81]. Rozpoczęto także ewakuację mieszkańców terenów położonych w pobliżu granicy z Gazą^[82]. Oprócz tego przedstawiciel izraelskich władz powiedział CNN, że w jego kraju zginęło 350 osób. Siły Obronne Izraela opublikowały także nazwiska 44 żołnierzy, którzy według nich zginęli w atakach Hamasu, a także oświadczyły, że zaatakowały 426 celów w Gazie, w tym 10 wieżowców, które miały być użytkowane przez Hamas. Na północy Izraela wspierane przez Iran i działające w Libanie ugrupowanie Hezbollah wzięło odpowiedzialność za zaatakowanie przy użyciu rakiet i artylerii trzech izraelskich obiektów na obszarze znanym jako Farmy Szeba, który Liban uważa za okupowany przez Izrael. Izrael odpowiedział ostrzałem artyleryjskim^[20].

W poniedziałek 9 października izraelskie ataki powietrzne uderzyły w gęsto zaludniony obóz uchodźców palestyńskich Dżabalija w Strefie Gazy, a wstępne raporty wskazywały na dużą liczbę ofiar^[83]. Tego dnia Izrael ogłosił także rozpoczęcie blokady dostaw żywności, wody, prądu i paliwa do Strefy Gazy oraz, jak pisał portal

Skutki ataku raketowego Hamasu na szpital Barzilai Medical Center w Aszkelonie z 8 października 2023 roku (zdjęcie wykonano 16 października 2023)

Wybuchy podczas nalotu izraelskiego lotnictwa na Strefę Gazy (9 października 2023)

Al-Monitor, zgromadził 100 tysięcy żołnierzy przy granicy ze Strefą Gazy w ramach przygotowań do lądowej ofensywy przeciwko Hamasowi^{[84][85][8]}.

10 października Siły Obronne Izraela wpuściły dziesiątki zagranicznych dziennikarzy do jednego z wyzwolonych miejsc, kibucu Kefar Azza, w którym odkryto liczne przypadki zbrodni Hamasu^{[86][87]}. Gdy do kibucu wtargnęli bojownicy Hamasu, m.in. podpalili kilka domów „aby zmusić ich mieszkańców do ich opuszczenia”^[88]. Na terenie Kefar Azza znaleziono zwłoki ponad 50 cywilów, a według późniejszych doniesień medialnych, niektóre z nich były pozbawione głowy, zaś jeszcze inne odkrywano ze związanymi rękami lub doszczętnie spalone^{[72][89][90][91]}. Później okazało się, że pewne doniesienia dotyczące okrucieństwa Hamasu podczas wydarzeń w Kefar Azza były fałszywe, przesadzone lub miały charakter dezinformacji^{[92][93]}. Po południu tego dnia Hamas przeprowadził ponadto atak raketowy na Aszkelon, rozpoczęty po skierowaniu do jego mieszkańców ostrzeżenia, żeby opuścili miasto przed 17:00 czasu lokalnego^[94].

Ratownicy medyczni przewożą ranne palestyńskie dziecko do szpitala Al-Szifa w mieście Gaza po izraelskim nalocie 11 października 2023 roku.

11 października w nocy, zgodnie z przekazami źródeł wojskowych, izraelskie samoloty zbombardowały ponad 200 celów w rejonie stolicy Strefy Gazy^[95]. W późniejszym czasie Siły Obronne Izraela oświadczyły, że po czterech dniach bitew ulicznych z bojownikami Hamasu „mniej więcej” kontrolują regiony położone przy granicy ze Strefą Gazy^[87]. Także tego dnia, po kilku dniach negocjacji, premier Benjamin Netanjahu i przywódca największej partii opozycyjnej Beni Ganc poinformowali, że zgodzili się na utworzenie rządu jedności narodowej, mającego funkcjonować przez cały okres wojny Izraela z Hamasem^{[96][97]}. Oprócz Netanjahu i Ganca w jego skład weszli także minister obrony Jo’aw Galant, były szef Sztabu Generalnego Sił Obronnych Izraela, generał Gadi Eizenkot i minister spraw strategicznych Ron Dermer^[97].

12 października Kneset ówczesnej kadencji stosunkiem głosów 66 za i 4 przeciw przegłosował dołączenie 5 opozycyjnych deputowanych do rządu Binjamina Netanjahu: 2 członków wojennego rządu jedności narodowej – Beniego Ganca i Gadiego Eizenkota, oraz Gidona Sa’ara, Jechi’ela Moszego Tropera i Jifat Szaszy-Bitton w charakterze ministrów bez teki. Podczas głosowania, przemawiając z mównicy Knesetu Netanjahu nazwał atak Hamasu, w wyniku którego na tamten moment zginęło ponad 1000 obywateli Izraela, a rannych zostało ponad 3000, „najstraszniejszym dniem dla narodu żydowskiego od czasu Holocaustu”, ponadto dodał, że trudno byłoby znaleźć osobę, która nie zostałaby dotknięta „barbarzyństwem” Hamasu^[98]. Także tego dnia izraelski minister infrastruktury Jisra’el Kac powiedział, że oblężenie Strefy Gazy nie zostanie zakończone, dopóki więźni przez Hamas w Izraelu zakładnicy nie wrócą do domu^[99].

13 października przed południem Hamas w krótkim oświadczeniu stwierdził, że wystrzelił 150 rakiet na Aszkelon^[100]. Później Siły Obronne Izraela wydały rozkaz mieszkańcom miasta Gaza (położonego na północy Strefy Gazy i będącego jej stolicą), by w ciągu 24 godzin ewakuowali się na południe Strefy Gazy^{[101][102]}. Wojsko poinformowało, że będzie „kontynuować znaczące operacje” w mieście, ponadto ostrzegło również, by Palestyńczycy nie zbliżali się w okolice bariery na granicy Izraela ze Strefą Gazy i uprzedziło, że będą mogli

wrócić na północ dopiero po ogłoszeniu przez armię pozwolenia^{[101][102]}. W reakcji na decyzję izraelskiej armii Hamas nakazał cywilom zignorowanie izraelskich komunikatów i pozostanie w domach^[101]. Pomimo rozkazu ewakuacji na południe strefy Gazy Izrael dopuścił się tam bombardowań^[103].

14 października Siły Obronne Izraela ogłosiły, że podczas nocnego nalotu na Strefę Gazy zabiły Murada Abu Murada, dowódcę odpowiedzialnego za operacje powietrzne Hamasu^[104]. Oprócz tego w rejonie Aszkelonu i Tel Awiwu zawyły syreny alarmowe w związku z wystrzeleniem przez Hamas w ten obszar dużej liczby rakiet^[105].

15 października Siły Obronne Izraela poinformowały w serwisie Twitter (X), że zabiły Billala Al Kedrę, dowódcę Hamasu, który 7 października kierował atakami na kibuce Nirim i Nir Oz. Al Kedra miał zginąć w nalocie będącym wynikiem działań wywiadowczych służby bezpieczeństwa wewnętrznego Szin Bet i wywiadu wojskowego, Amanu^[106]. Tego dnia izraelskie wojsko podało także, że odpowiedziało ogniem na dokonany z terytorium Libanu przez Hezbollah ostrzał przygranicznego moszawu Szetula^[107].

16 października w sieci ukazał się 10-minutowy materiał wideo, w którym Abu Obaida, rzecznik brygad al-Kassam, zbrojnego skrzydła Hamasu, ogłosił, że grupa jest gotowa uwolnić nieizraelskich zakładników, jeśli tylko będzie możliwe zagwarantowanie im bezpieczeństwa w obliczu trwających izraelskich nalotów na Strefę Gazy. Obaida powiedział także, że chociaż nie może podać dokładnej liczby osób schwytanych podczas ataku z 7 października, to oszacował, że łączna ich liczba wynosi „od 200 do 250 lub więcej”, a ponadto dodał, że Hamas „traktuje zakładników zgodnie z nakazami nauk jego religii. Opieka nad nimi jest wymagana ze względów moralnych i humanitarnych. Jedzą to, co my jemy, piją to, co my pijemy i żyją w takich samych warunkach, jak wszyscy mieszkańcy Gazy.”^[108]. Tego dnia Siły Obronne Izraela i resort obrony tego państwa poinformowały także, że ze względu na zagrożenie ostrzałami dokonywanymi przez Hezbollah z terytorium Libanu planują ewakuację mieszkańców 28 miejscowości położonych w odległości 2 km od granicy izraelsko-libańskiej^[107].

17 października władze Strefy Gazy poinformowały, że doszło do ataku na szpital Al-Ahli Arab, w którym zginęło około 500 osób^{[109][110]}. Minister zdrowia Strefy Gazy oświadczył, że szpital padł ofiarą izraelskiego nalotu, podczas gdy Siły Obronne Izraela o atak obwiniły współpracującą z Hamasem organizację Palestyński Islamski Dżihad twierdząc, że organizacja ta podjęła nieudaną próbę ataku na Izrael, w wyniku której jedna z wystrzelonych przez nią rakiet omyłkowo spadła na szpital – na poparcie tej tezy 18 października wojsko przedstawiło przechwyconą rozmowę między przedstawicielami Hamasu twierdzącymi, że eksplozję w szpitalu spowodował chybiony pocisk Palestyńskiego Islamskiego Dżihadu^{[111][109][112]}. Tego samego dnia po południu szef UNRWA przekazał, że co najmniej sześć osób zginęło a dziesiątki zostały ranne wskutek izraelskiego nalotu na prowadzoną przez UNRWA i służącą jako schronienie szkołę w Muchajjam al-Maghazi w środkowej części Strefy Gazy^[113].

Zniszczenia w Strefie Gazy
spowodowane działaniami Sił Obronnych
Izraela, 17 października 2023

19 października Izraelczycy ostrzelali i częściowo zniszczyli starożytną cerkiew św. Porfiriusza w mieście Gaza^[114], służącą za schronienie dla przesiedlonej ludności Strefy Gazy^{[115][116]}. Zidentyfikowano 17 palestyńskich chrześcijan zabitych w tym ataku^{[116][117]}.

20 października Abu Obaida, rzecznik brygad al-Kassam, poinformował, że Hamas uwolnił dwie pochodzące ze Stanów Zjednoczonych zakładniczki – 18-letnią Natalię Raanan i jej matkę Judith^[118].

22 października izraelskie wojsko dokonało ataku powietrznego na meczet Al-Ansar w obozie uchodźców palestyńskich Dżanin, położonym na Zachodnim Brzegu. Palestyńskie władze poinformowały później, że w ataku zginęły co najmniej dwie osoby, a trzy inne zostały ranne, zaś przedstawiciele armii izraelskiej podali, że atak spowodował śmierć kilku członków Hamasu i Palestyńskiego Islamskiego Dżihadu, którzy wykorzystywali budynek meczetu jako centrum dowodzenia^[119].

23 października Hamas uwolnił dwie pierwsze izraelskie zakładniczki, 79-letnią Nurit Cooper i 85-letnią Jozewed Lifszitz. Rzecznik Abu Obaida powiedział, że uwolnienie nastąpiło w następstwie mediacji ze strony Kataru i Egiptu „ze względów humanitarnych i zdrowotnych”^[120]. W kolejnym dniu na konferencji prasowej Lifszitz powiedziała, że bojownicy Hamasu umieścili ją w „pajęczynie” tuneli w Gazie, a także, że po początkowej przemocy tuż po porwaniu okazywali jej „troskę” i „łagodność”^{[121][122]}.

W nocy z 25 na 26 października Siły Obronne Izraela dokonały krótkotrwałego najazdu na północną część terytorium Strefy Gazy przy użyciu czołgów. W późniejszym komunikacie w serwisie Twitter (X) izraelska armia podała, że akcja była kolejnym etapem przygotowań do większej operacji oraz że „czołgi i piechota uderzyły w liczne komórki terrorystyczne, infrastrukturę oraz stanowiska wyrzutni pocisków przeciwpancernych. Żołnierze opuścili już ten obszar i powrócili na terytorium Izraela.”^[123].

27 października w następstwie silnych izraelskich bombardowań doszło do niemal całkowitego odcięcia Strefy Gazy od dostępu do internetu i telefonii komórkowej^[124].

Operacja lądowa w Strefie Gazy

Początek i dalsze wydarzenia

W sobotę 28 października Siły Obronne Izraela wysłały czołgi i inne formacje lądowe do Strefy Gazy, kontynuując jednocześnie intensywne ataki artyleryjskie i bombardowania z powietrza, według przedstawicieli armii wymierzone głównie w podziemne tunele Hamasu i inną infrastrukturę^{[125][126]}. Do mediów nie trafiło zbyt wiele szczegółów na temat izraelskiego lądowego ataku wojskowego na Strefę Gazy, jednak filmy opublikowane przez izraelską armię i geolokalizowane przez dziennik „The Times” wskazywały co najmniej trzy różne miejsca, w których wojska izraelskie przekroczyły granicę z północną częścią Strefy Gazy w ciągu ostatnich kilku dni^[127].

28 października armia podała także, że w wyniku nocnych uderzeń trafionych zostało około 150 celów Hamasu, które znajdowały się w tunelach. W atakach tych miał także zginąć Abu Rukbeh, dowódca sił powietrznych i morskich Hamasu^[128]. W odpowiedzi Hamas wystrzelił serię rakiet w kierunku Tel Awiwu i innych miast w środkowym Izraelu, jednak większość została przechwycona przez izraelski system obrony powietrznej Żelazna Kopuła^[126]. Izraelski minister obrony Joaw Galant działania armii określił jako wejście przez Izrael w „nową fazę wojny” przeciwko Hamasowi w Gazie^[125]. Zgodnie z informacjami dziennika „The Jerusalem Post” rano Hamas poinformował, że jego siły napotkały wojska izraelskie w północnej Gazie i że są gotowe przeciwstawić się ofensywie lądowej Izraela. Według doniesień strony palestyńskiej między miastem Bajt Hanun a obozem

uchodźców palestyńskich al-Burajdz toczyły się walki pomiędzy żołnierzami Sił Obronnych Izraela i bojownikami Hamasu^[128]. Ali Baraka, jeden z przywódców Hamasu, wydał oświadczenie, w którym stwierdził, że Izrael poniósł ciężkie straty w wyniku ataku na Gazę^[129].

30 października w mediach znalazły się zdjęcia, filmy i obrazy satelitarne pokazujące linie pojazdów opancerzonych, zbliżających się od północnej granicy Strefy Gazy z co najmniej trzech stron i zajmujących pozycje w pobliżu głównej drogi dalej na południe. Wśród ograniczonych szczegółów, podanych przez Izrael od czasu rozpoczęcia działań lądowych, znalazła się wypowiedź izraelskiego urzędnika, który działania te określił jako „rozszerzoną operację naziemną”. Zdjęcia zweryfikowane przez „The Times” wskazywały, że duże grupy czołgów i innych pojazdów opancerzonych przedostawały się w głąb Strefy Gazy, podczas gdy izraelska armia kontynuowała ataki z powietrza na pobliskie budynki^[127]. Także tego dnia Siły Obronne Izraela poinformowały, że odbiły z rąk Hamasu jedną z zakładniczek, izraelską żołnierkę, pułkownik Ori Megidish^[130].

Żołnierze Sił Obronnych Izraela podczas przygotowań do operacji lądowej w Strefie Gazy, 29 października 2023

31 października doszło do ataku lotniczego na obóz uchodźców palestyńskich Dżabalija w północnej części Strefy Gazy, który spowodował duże zniszczenia i w którym lokalne władze potwierdziły ponad 50 ofiar śmiertelnych oraz 250 rannych^{[131][132]}. Siły Obronne Izraela potwierdziły, że ich myśliwce zaatakowały obóz w celu wyeliminowania mającego przebywać na jego terenie Ibrahima Biariego, opisanego jako jednego z dowódców Hamasu odpowiedzialnych za atak z 7 października^[132]. Zgodnie z późniejszym oświadczeniem służby prasowej armii izraelskiej, cytowanej przez portal Jerusalem Post, Ibrahim Biari zginął w ataku, natomiast rzecznik Hamasu Hazem Qassem stanowczo zaprzeczył obecności jednego przywódców w obozie^{[131][132]}. Przedstawiciele izraelskiego wojska twierdzili także, że oprócz Biariego w mieście Dżabalija zlikwidowano 50 innych bojowników Hamasu, a oddziały izraelskie przejęły tam kontrolę nad „twierdzą Hamasu”^[131]. Hamas z kolei w swoim komunikacie dodał, że atak spowodował śmierć siedmiu zakładników, w tym trzech cudzoziemców^[133]. Riyad Mansour, stały obserwator Palestyny przy ONZ stwierdził, że izraelski atak na obóz w Dżabalii był przestępstwem i wezwał Międzynarodowy Trybunał Karny do podjęcia działań w tej sprawie^[134].

1 listopada miał miejsce incydent w obozie w Dżabalii, który, według komunikatu powiązanego z Hamasem ministerstwa zdrowia Strefy Gazy, był kolejnym atakiem Sił Obronnych Izraela i w którym zginąć miało kilkadziesiąt osób^[133]. Internetowa gazeta „The Times of Israel” podała, powołując się na informacje pochodzące od izraelskiej armii, że nie doszło do drugiego ataku na Dżabaliję, a zniszczenia i straty spowodowane były zawaleniem się budynku, którego fundamenty osłabiło przeprowadzone poprzedniego dnia zbombardowanie podziemnych tuneli^[135]. Także tego dnia izraelski generał Icik Kohen, cytowany przez „The Times of Israel”, oświadczył że izraelscy żołnierze są „u bram miasta Gaza”, by „ostatecznie skończyć z Hamasem”, ponadto działający w Jemenie ruch Huti oficjalnie włączył się w wojnę Izraela z Hamasem po tym, jak wojskowy rzecznik ruchu Jahja Sari powiedział w telewizyjnym oświadczeniu, że jego ugrupowanie wystrzeliło w stronę Izraela „dużą liczbę” rakiet balistycznych i dronów oraz że będzie więcej takich ataków, „aby pomóc Palestyńczykom w zwycięstwie”^{[135][136]}. Najbardziej dotkliwym przejawem włączenia się ruchu Huti w wojnę było atakowanie statków przepływających przez cieśninę Bab al-Mandab na przełomie 2023 i 2024 roku, co doprowadziło do tzw. kryzysu na Morzu Czerwonym^[137]. Oprócz tego pierwsza grupa cywilów

ewakuowanych ze Strefy Gazy przedostała się do Egiptu przez przejście graniczne w Rafah na mocy porozumienia zawartego pomiędzy Egiptem, Izraelem i Hamasem za pośrednictwem Kataru. Porozumienie zakładało, że pewna liczba cudzoziemców i osób ciężko rannych będzie mogła opuścić oblężone terytorium Strefy Gazy^[138].

2 listopada wojska izraelskie kontynuowały natarcie lądowe na ośrodki miejskie w północnej części Strefy Gazy, przede wszystkim w kierunku miasta Gaza, największego skupiska ludności enklawy, jednak w walce o miasto napotykały ostry opór ze strony bojowników zarówno Hamasu, jak i Palestyńskiego Islamskiego Dżihadu, którzy podjęli z Izraelczykami walkę w stylu partyzanckim z wykorzystaniem tuneli^{[139][140]}. Jak jednak na konferencji prasowej powiedział szef Sztabu Generalnego Sił Obronnych Izraela Herci Halewi izraelscy żołnierze „otoczyli” miasto Gaza „z wielu różnych punktów widzenia”^[139].

3 listopada Ministerstwo Zdrowia Strefy Gazy podało, że w izraelskim nalocie na karetkę pogotowia używaną do ewakuacji rannych z oblężonej północnej części Strefy Gazy zginęło 15 osób, a 60 innych zostało rannych. Izraelskie wojsko oświadczyło, że zidentyfikowało i uderzyło w karetkę „używaną przez komórkę terrorystyczną Hamasu”. Stwierdzono również, że bojownicy Hamasu zginęli w ataku, a także oskarżono Hamas o transportowanie bojowników i broni karetkami^[141].

6 listopada rzecznik Sił Obronnych Izraela, kontradmirał Dani’el Hagari powiedział, że izraelska armia dotarła do wybrzeża, a co za tym idzie, całkowicie okrążyła miasto Gaza i podzieliła Strefę Gazy na dwie części. Hagari dodał także, że izraelscy żołnierze będą pozwalać cywilom na przemieszczanie się z północy na południe, a także oskarżył Hamas o wykorzystywanie szpitali do celów militarnych popierając to przykładami odkrytych pod szpitalami w północnej Gazie i w ich sąsiedztwie sieci tuneli, centrów dowodzenia oraz wyrzutni rakiet Hamasu^[142].

7 listopada Ministerstwo Zdrowia Strefy Gazy podało, że liczba ofiar izraelskich ataków na Strefę Gazy przekroczyła 10 000 osób^[143].

11 listopada siły izraelskie ponownie zbombardowały szpital Al-Szifa w mieście Gaza, tym razem celując w oddział intensywnej terapii (OIOM), raniąc kilku pracowników na służbie i narażając niektóre małe dzieci na ryzyko śmierci z powodu braku tlenu po przerwie w dostawie prądu. Siły izraelskie zbombardowały oddział intensywnej terapii, a szpital był „intensywnie atakowany” – brytyjska organizacja pozarządowa Medical Aid opublikowała oświadczenie wydane przez dr Marwana Abu Sadę, ordynatora oddziału chirurgii szpitala Al-Szifa w Gazie, w mediach społecznościowych na X. Doktor Sada zgłosił kilka obrażeń u pracowników dyżurujących na OIOM-ie i w szpitalu Al-Szifa. Personel przemieszczający się między budynkami został postrzelony i ciężko ranny. Ci, którzy próbowali uciec, znaleźli się pod ostrzałem i obecnie są martwi lub ranni na ulicach, ponieważ ratunek jest niemożliwy. Dodał również, że przy zamkniętej kostnicy piętrzą się setki ciał,

Jednostki Sił Obronnych Izraela podczas operacji lądowej w Strefie Gazy 1 listopada 2023 roku

których nie można pochować. „Nie było prądu, personel musi ręcznie wentylować pacjentów, a dzieci na oddziałach noworodkowych zaczynają umierać z powodu braku tlenu” – dodał dr Sada. „Wojna Izraela ze szpitalami musi się zakończyć” – podkreślił^[144].

14 listopada Siły Obronne Izraela poinformowały, że przejęły szereg budynków administracyjnych Hamasu w stolicy Strefy Gazy, w tym siedzibę rządu Hamasu, lokalny parlament i kwaterę główną policji^{[145][146]}. Wojsko izraelskie stwierdziło również, że zajęło „dom gubernatora”, w którym mieściły się biura zbrojnego skrzydła Hamasu, policji i bojowej jednostki wywiadowczej oraz inne obiekty wykorzystywane w przygotowaniach do ataku z 7 października, budynek wydziału inżynierii Islamskiego Uniwersytetu Gazy, który miał służyć jako „instytut produkcji i rozwoju broni”, a także kompleks szkoleniowy Hamasu, pokoje przesłuchań oraz ośrodki zatrzymań^[145].

15 listopada wojska izraelskie wkroczyły do szpitala Al-Szifa po wielodniowym oblężeniu, które wywołało ogólnoświatowy alarm w związku z losem tysięcy uwięzionych w nim cywilów. Szpital Al-Szifa stał się głównym celem izraelskiej operacji naziemnej, gdyż Izraelczycy twierdzili że w tunelach pod szpitalem znajduje się główna siedziba Hamasu, czemu Hamas zaprzeczał. Siły Obronne Izraela oświadczyły, że odkryły nieokreśloną broń i „infrastrukturę terrorystyczną” na terenie szpitala po zabiciu bojowników Hamasu w starciu poza budynkiem^[147].

18 listopada w wyniku kolejnych izraelskich nalotów w obozie uchodźców Muchajjam Dżabalija zginęło ponad 80 osób^[148].

20 listopada, zgodnie z komunikatem Ministerstwa Zdrowia Strefy Gazy, czołgi Sił Obronych Izraela całkowicie otoczyły szpital Indonezyjski w Bajt Lahija po ostrzale z użyciem broni artyleryjskiej, w którym zginęło około 12 Palestyńczyków^{[149][150]}. W momencie otoczenia budynku przez izraelskie wojsko znajdowało się w nim około 700 osób, w tym personel medyczny i ranni^[149]. Ostatecznie ze szpitala ewakuowano około 200 pacjentów^[150].

I zawieszenie broni w Strefie Gazy

22 listopada ogłoszono zawarcie negocjowanego za pośrednictwem Kataru i przy udziale Stanów Zjednoczonych porozumienia między Izraelem a Hamasem dotyczącego warunkowej przerwy w działaniach wojennych^{[151][152]}. Na mocy potwierdzonego zarówno przez izraelski rząd, jak i przez Hamas porozumienia w ciągu 24 godzin od jego ogłoszenia miało zostać zarządzone czterodniowe zawieszenie broni, a następnie do skutku miała dojść wymiana 50 kobiet i dzieci przetrzymywanych przez Hamas jako zakładnicy od czasu ataku na Izrael z 7 października na 150 palestyńskich kobiet i dzieci przebywających w izraelskich więzieniach^{[152][151]}. Porozumienie zakładało ponadto wpuszczenie do Strefy Gazy setek ciężarówek przewożących pomoc humanitarną, medyczną i paliwową^[151]. Izrael zgodził się na przedłużanie zawieszenia broni o jeden dzień w zamian za każdych dodatkowych 10 zakładników uwolnionych przez Hamas^[152].

Nalot Sił Obronych Izraela na szpital Al-Szifa, w wyniku którego zginęło 200 osób, a 500 zostało aresztowanych.

Zawieszenie broni formalnie rozpoczęło się 24 listopada o godzinie 7:00 czasu lokalnego (6:00 w Polsce). Tego dnia po południu doszło także do wymiany pierwszych przetrzymywanych osób między Hamasem a Izraelem: Hamas uwolnił 13 izraelskich zakładników, zaś Izrael 39 palestyńskich więźniów^[153]. 27 listopada Ministerstwo Spraw Zagranicznych Kataru oświadczyło, że zawieszenie broni, które miało wygasnąć we wtorek 28 listopada o godzinie 7:00 czasu lokalnego (6:00 w Polsce), zostało przedłużone o dwa dni, co potwierdził Hamas oraz doradca premiera Izraela Mark Regew^[154]. 30 listopada, kiedy to wygasło pierwsze przedłużenie zawieszenia broni, Izrael i Hamas porozumiały się w sprawie kolejnego jego przedłużenia, tym razem o jeden dzień^[155]. 1 grudnia o 7:00 czasu lokalnego drugie przedłużenie dobiegło końca, a jako że strony konfliktu nie uzgodniły kolejnego, to całe zawieszenie broni wygasło. Zgodnie z oświadczeniem izraelskiej armii z godzin porannych 1 grudnia, na godzinę przed końcem zawieszenia broni Hamas złamał je wystrzelując w kierunku Izraela rakiety, w związku z czym zdecydowano o wznowieniu działań wojennych – media powiązane z Hamasem doniosły o odgłosach eksplozji i strzelaninach na północy Strefy Gazy. Podczas trwania zawieszenia broni Hamas uwolnił 105 zakładników, w tym około 60 Izraelczyków, głównie kobiet i dzieci, zaś Izrael wypuścił około 240 więźniów pochodzenia palestyńskiego, ponadto dostarczył do Strefy Gazy niezbędną pomoc humanitarną^[156].

Kontynuacja działań wojennych

Wydarzenia przed wycofaniem się Izraela z północnej Strefy Gazy

5 grudnia Siły Obronne Izraela oświadczyły, że dotarły do centrum Chan Junus, największego miasta w południowej części Strefy Gazy, kilka dni po tym, jak Izrael rozszerzył swoją operację lądową poza północ Strefy Gazy. Generał major Jaron Finkelman, szef Dowództwa Południowego stwierdził, że izraelscy żołnierze brali udział w najcięższych walkach od rozpoczęcia operacji lądowej pod koniec października. Zgodnie z jego słowami: „Jesteśmy w sercu Dżabalii, w sercu Szudżajji i od dzisiejszego wieczoru także w sercu Chan Junus”. Armia podała także, że żołnierzom udało się dokonać nalotu na szereg placówek Hamasu w Dżabalii i Szudżajji, podczas których zlikwidowano składy broni i „infrastrukturę terrorystyczną zarówno naziemną, jak i podziemną”^[157]. Natomiast z opublikowanego w tym samym dniu oświadczenia brygad al-Kassam, zbrojnego skrzydła Hamasu wynikało, że od rana jej bojownicy zaangażowali się w walkę z armią izraelską we wszystkich obszarach Strefy Gazy. Dodatkowo, w komunikacie na kanale ugrupowania w komunikatorze Telegram podano, że całkowicie lub częściowo zniszczyło ono 24 izraelskie pojazdy wojskowe w Chan Junus oraz że jego snajperzy zabili i ranili ośmiu izraelskich żołnierzy^[158].

7 grudnia ponad 150 bojowników Hamasu poddało się Siłom Obronnym Izraela w Chan Junus – materiał filmowy z tego wydarzenia szybko obiegł platformy mediów społecznościowych dając ogląd jego skali. Po kapitulacji bojownicy Hamasu przeszli przez dokładne rewizje osobiste przeprowadzone przez izraelskich żołnierzy, a następnie zostali przeniesieni na wstępne przesłuchanie przez siły bezpieczeństwa^[159].

8 grudnia Siły Obronne Izraela opublikowały materiał filmowy przedstawiający, jak twierdziły, żołnierzy walczących z bojownikami Hamasu w pobliżu i wewnątrz dwóch szkół w Szudżajji^{[160][161]}. Armia podała także, że żołnierze odkryli również tunel prowadzący z jednej ze szkół do pobliskiego meczetu^{[160][161]}. Następnego dnia armia opublikowała także materiał filmowy przedstawiający uzbrojenie, które według niej znaleziono na terenie kampusu Uniwersytetu Al-Azhar w mieście Gaza, a także szyb tunelu prowadzący do szkoły oddalonej o 1 km^[162].

15 grudnia armia izraelska oświadczyła, że omyłkowo zabiła trzech zakładników Hamasu w wyniku tzw. bratobójczego ognia. Do zdarzenia doszło w trakcie intensywnych walk w Szudżaiji, gęsto zabudowanej dzielnicy miasta Gaza. Zgodnie z dalszą częścią oświadczenia, żołnierze otworzyli ogień, gdyż „błędnie zidentyfikowali trzech izraelskich zakładników jako zagrożenie”. Uczestniczący w walkach bojownicy Hamasu mieli mieć na sobie ubrania określone jako cywilne (m.in. tenisówki i dzinsy), ponadto miało tam dochodzić do „wielu zasadzek” i „wielu oszustw”. Jeden z przedstawicieli armii dodał, że zakładnicy pojawili się „dziesiątki metrów od jednej z pozycji naszych sił”. Nie mieli na sobie koszulek i wymachiwali białą flagą na patyku, a dwóch z nich zginęło natychmiast. Trzeci uciekł „wzywając pomocy po hebrajsku”. Chociaż dowódca batalionu wydał rozkaz o wstrzymaniu ognia, doszło do „kolejnego otwarcia ognia” w kierunku trzeciego zakładnika, w wyniku którego zginął. Niejasne było to, jak wszyscy trzej znaleźli się na wolności: czy zostali porzuceni, czy też uciekli swoim porywaczom. Całe zdarzenie zostało określone jako „sprzeczne z zasadami działania armii” i „bardzo tragiczne”^[163]. Izraelskie wojsko jeszcze tego samego dnia wysłało ciała zakładników do Izraela, gdzie potwierdzono ich tożsamość – byli to 26-letni Alon Szamriz i 28-letni Jotam Haim, pochodzący z kibucu Kefar Azza oraz 22-letni Samer Talalka, pochodzący z kibucu Nir Am^{[163][164]}.

22 grudnia, według urzędników Ministerstwa Zdrowia Strefy Gazy, liczba palestyńskich ofiar wojny przekroczyła 20 000 osób, co stanowiło około 1% przedwojennej populacji terytorium Strefy Gazy^{[165][166]}.

Wycofanie się Izraela z północnej Strefy Gazy i działania m.in. w mieście Gaza

1 stycznia 2024 roku Siły Obronne Izraela wydały oświadczenie o rozpoczęciu wycofywania tysięcy żołnierzy z północnej części Strefy Gazy w ramach przygotowań do nowej fazy konfliktu^[167]. Zgodnie z treścią oświadczenia, wycofanie wielu jednostek wojskowych miało „znacznie zmniejszyć obciążenie gospodarki”, ponadto pozwolić żołnierzom „zebrać siły na nadchodzące działania wojenne w nadchodzącym roku”^{[167][168]}. 2 stycznia Izraelczycy przeprowadzili atak powietrzny na Bejrut, w którym zginął wyższy rangą przedstawiciel Hamasu i jeden z jego przywódców Saleh al-Aruri^[169]. 6 stycznia izraelskie wojsko podało natomiast, że „zakończyło demontaż” struktury dowodzenia Hamasu w północnej części Strefy Gazy^[170]. 15 stycznia minister obrony Izraela Jo’aw Galant oświadczył na konferencji prasowej, że „intensywna faza” izraelskiej ofensywy lądowej w północnej części Strefy Gazy dobiegła końca, a wkrótce zakończy się ona także w rejonie Chan Junus na południu Strefy Gazy^[171].

Izraelski czołg Merkawa Mk IV na jednej z ulic miasta Gaza 4 stycznia 2024 roku

16 stycznia w godzinach porannych Hamas wystrzelił ponad 50 pocisków rakietowych z obszaru Strefy Gazy w kierunku izraelskiego miasta Netiwot. Zgodnie z doniesieniami internetowego dziennika „The Times of Israel” w ataku nie było ofiar śmiertelnych – poinformowano, że w Netiwot doszło do eksplozji, lecz żaden z mieszkańców nie ucierpiał. Inne relacje mówiły z kolei o zniszczonym obiekcie magazynowym w pobliskim moszawie Giwolim. Zamieszczone w sieci materiały filmowe wskazywały, że system obrony powietrznej Żelazna Kopuła zdołał zniszczyć około 20 rakiet w pobliżu Netiwot^[172].

18 stycznia dziennik „Ha-Arec” podał, że armia izraelska monitoruje podejmowane przez Hamas próby odbudowy batalionów bojowych na północy Strefy Gazy, które Izraelczycy uznali za pozbawione zdolności wojskowych, a niektóre bataliony zostały w znacznym stopniu odtworzone^[173].

22 stycznia w południowej części Strefy Gazy zginęło 21 izraelskich żołnierzy, co wówczas stanowiło największą jednorazową stratę Sił Obronnych Izraela od początku wojny Państwa Izrael z Hamasem. Szczegóły śmierci żołnierzy nie były do końca jasne. Rzecznik izraelskich sił zbrojnych, kontradmirał Dani’el Hagari podał, że armia przygotowywała ładunki wybuchowe do wysadzenia w powietrze dwóch budynków. Wówczas bojownik Hamasu miał wystrzelić z granatnika w kierunku stojącego w pobliżu czołgu, co prawdopodobnie wywołało serię eksplozji podłożonych wcześniej ładunków. Izraelscy żołnierze mieli zginąć w ruinach walących się budynków^[174].

12 lutego w nocy izraelskie lotnictwo przeprowadziło intensywne naloty i ostrzały ze śmigłowców w wielu miejscach miasta Rafah leżącego na południowym krańcu Strefy Gazy i będącego miejscem schronienia 1,4 miliona Palestyńczyków, którzy uciekli z innych objętych walkami obszarów Strefy Gazy^{[175][176]}. Zarówno Palestyńskie Towarzystwo Czerwonego Półksiężyca, jak i Ministerstwo Zdrowia Strefy Gazy podały, że liczba ofiar tych ataków wyniosła około 100 osób. Izraelskie wojsko potwierdziło, że przeprowadziło „serię ataków” na cele w rejonie Szabura w Rafah oraz że dwóch izraelskich zakładników zostało uratowanych podczas „operacji specjalnej”. Według oświadczenia izraelskich służb, zakładnicy zostali zidentyfikowani jako Fernando Simon Marman (60 lat) i Louis Har (70 lat), obaj porwani przez Hamas z kibucu Nir Jicchak^[175].

29 lutego w godzinach porannych w południowo-zachodniej części miasta Gaza doszło do tzw. „mącznej masakry”, kiedy izraelscy żołnierze otworzyli ogień do setek palestyńskich cywilów gromadzących się wokół konwoju ciężarówek z żywnością dostarczaną w ramach pomocy humanitarnej^{[177][178][179][180]}. Według późniejszego komunikatu Ministerstwa Zdrowia Strefy Gazy, w zdarzeniu tym zginęło 118 osób, zaś 760 zostało rannych^[181]. Zgodnie z relacjami naocznych świadków po rozlegnięciu się strzałów wielu ludzi w wyniku paniki uciekało i wpadało pod koła odjeżdżających ciężarówek^{[177][178]}. Z kolei rzecznik Sił Obronnych Izraela Dani’el Hagari podał, że ludzie zginęli lub zostali ranni w wyniku stratowania podczas bójki o zabranie produktów żywnościowych z ciężarówek^[179]. Tego samego dnia Ministerstwo Zdrowia Strefy Gazy poinformowało, że liczba palestyńskich ofiar wojny w Strefie Gazy przekroczyła 30 tysięcy^[182].

23 marca co najmniej 19 osób zginęło a 23 zostały ranne wskutek izraelskiego ostrzału grupy ludzi czekającej na pomoc humanitarną przy rondzie kuwejckim w mieście Gaza. Siły Obronne Izraela uznały później doniesienia na temat zaatakowania przez nie oczekujących na pomoc mieszkańców Gazy za „niepoprawne” i stwierdziły, że trwa analiza incydentu^[183].

Przez ostatnie dwa tygodnie marca Siły Obronne Izraela toczyły ciężkie walki z bojownikami Hamasu o szpital Al-Szifa w mieście Gaza, który siły izraelskie po raz pierwszy zajęły w listopadzie 2023 roku^{[184][185]}. 1 kwietnia rano izraelskie wojsko wycofało się z doszczętnie zniszczonego szpitala określając rezultat walk o szpital i okoliczne dzielnice jako główne zwycięstwo na polu bitwy podczas wojny z Hamasem i oświadczyło, że żołnierze Sił Obronnych Izraela zabili podczas operacji 200 bojowników, chociaż nie potwierdzono, czy wszyscy ci zabici Palestyńczycy faktycznie byli bojownikami^[185].

26 marca rzecznik wojsk izraelskich Dani’el Hagari oficjalnie potwierdził na konferencji prasowej, że zastępca dowódcy zbrojnego skrzydła Hamasu Marwan Issa zginął 10 marca w nalocie na obóz uchodźców palestyńskich an-Nusajrat. Wraz z nim zabity został także Ghazi Abu Tama’a, starszy dowódca Hamasu^[186].

1 kwietnia w nocy doszło do izraelskiego ataku raketowego na składający się z trzech samochodów konwój z zespołem wolontariuszy pomocowej organizacji pozarządowej World Central Kitchen (WCK) tuż po tym, gdy opuścił magazyn w mieście Dajr al-Balah, do którego dostarczył ponad 100 ton pomocy żywnościowej,

przysłanej drogą morską^{[187][188][189]}. Atak miał miejsce w bezkonfliktowej części Strefy Gazy pomimo skoordynowania ruchów WCK z Siłami Obronnymi Izraela^{[189][187]}. Powiązane z izraelskim wojskiem źródła poinformowały później dziennik „Ha-Arec”, że konwój został zaatakowany z powodu błędnych podejrzeń, że podróżował z nim terrorysta^[187]. Zgodnie z oświadczeniem WCK, w zdarzeniu zginęło siedmioro jej pracowników: trzech Brytyjczyków, Palestyńczyk, Polak, Australijka i posiadacz podwójnego amerykańsko-kanadyjskiego obywatelstwa^{[188][187]}. W następstwie zdarzenia World Central Kitchen zawiesiła wszystkie swoje operacje pomocowe w regionie^{[187][189]}.

4 kwietnia rząd Izraela pod naciskiem władz Stanów Zjednoczonych zdecydował się otworzyć zamknięte od czasu ataku Hamasu z 7 października przejście graniczne Erez na granicy ze Strefą Gazy, by umożliwić napływ pomocy humanitarnej do tego terytorium^[190].

7 kwietnia Siły Obronne Izraela wycofały wszystkie swoje oddziały lądowe z południowej części Strefy Gazy, aby, zgodnie z oficjalnym komunikatem, „zregenerować się i przygotować do przyszłych operacji”^{[191][192]}. Na miejscu pozostawiono tylko jedną brygadę, jednostkę piechoty Nahal, w celu zabezpieczenia Korytarza Netzarim, szlaku drogowego dzielącego Strefę Gazy na część północną i południową, umożliwiającego izraelskiemu wojsku kontrolowanie ruchów w Strefie Gazy^[191]. Po wycofaniu się armii Izraela setki Palestyńczyków wcześniej przesiedlonych do Rafah wróciło do swoich domów na dotychczas zajmowanych przez Izraelczyków terenach Strefy Gazy^[192].

12 kwietnia libański sojusznik Hamasu, Hezbollah, przeprowadził przy użyciu dronów (z których przechwycono 2) i około 40 rakiet (z których część została przechwycona przy użyciu Żelaznej Kopuły i baterii Patriot) atak na północny Izrael^{[193][194]}. Atak Hezbollahu to część tzw. „wojny w cieniu” Izraela z Iranem^[195]. Według wczesnych hipotez Iran miał zaatakować Izrael jeszcze tego samego dnia, co potwierdził irański parlamentarzysta Dżawad Karimi Kuddusi^[196], lecz lot dronów (w ilości, szacunkowo, od 50 do kilkuset) rozpoczął się dopiero następnego dnia. Z tego powodu Jordania, a kilka godzin później również Irak zamknęły swą przestrzeń powietrzną^[197]. Wcześniej, w związku zagrożeniem owym atakiem, USA skierowały na Morze Czerwone lotniskowiec USS Dwight D. Eisenhower, zdolny do przechwytywania irańskich dronów i rakiet^[198]. Zarówno atak Hezbollahu, jak i Iranu, są odwetem za mający miejsce 1 kwietnia atak rakietowy Izraela na irański konsulat w Damaszku^[199], w wyniku którego zginęło 7 członków Korpusu Strażników Rewolucji Islamskiej^[197] (w tym Mohammad Reza Zahedi, jeden z dowódców Sił Ghods^{[200][201]}) i 9 innych osób^[202].

Ofensywa w Rafah i działania towarzyszące

W nocy z 25 na 26 kwietnia Izrael zintensyfikował ataki powietrzne na Rafah po tym, jak jego władze oznajmiły, że ewakuują ludność cywilną z Rafah i rozpoczną pełnoskalową operację wojskową w tym mieście, zapowiadaną i przygotowywaną od wielu miesięcy^{[203][204][205]}.

5 maja Siły Obronne Izraela podały, że Hamas wystrzelił z Rafah 10 pocisków w kierunku przejścia granicznego Kerem Szalom między Izraelem a Strefą Gazy. W potwierdzonym później przez Hamas ataku, który miał być wymierzony w izraelską bazę wojskową w pobliżu przejścia granicznego, zginęło trzech izraelskich żołnierzy, a wskutek tego zdarzenia przejście Kerem Szalom zostało zamknięte dla ciężarówek z pomocą humanitarną dla cywilów w Strefie Gazy. Izrael odpowiedział na atak nalotem na jeden z domów w Rafah, w którym zginęły trzy osoby a kilka innych zostało rannych, zaś na krótko przed północą dokonał jeszcze jednego nalotu na Rafah, w którym zgodnie z danymi strony palestyńskiej zginąć miało dziewięciu Palestyńczyków^[206].

6 maja izraelska armia poinformowała w mediach społecznościowych, że „zachęca” m.in. za pomocą zrzuconych ulotek i wiadomości SMS mieszkańców wschodniego Rafah do przeniesienia się na teren obozu dla uchodźców w miejscowości Al-Mawasi na wybrzeżu Morza Śródziemnego. Według rzecznika armii Izraela, w ten sposób udało się ewakuować około 100 tysięcy ludzi^[207]. Tego samego dnia Hamas zaakceptował porozumienie o zawieszeniu broni wypracowane przy udziale Egiptu i Kataru, jednak kilka godzin później rząd Izraela stwierdził, że proponowane porozumienie nie spełnia jego wymagań i rozpoczął uderzanie na cele we wschodnim Rafah, jako że, zgodnie z oświadczeniem biura premiera Izraela Binamina Netanjahu, „gabinet wojenny jednomyślnie zdecydował, że Izrael będzie kontynuował swoje działania w Rafah, aby wyrzucić presję militarną na Hamas, przyspieszyć uwolnienie naszych zakładników i osiągnąć inne cele wojny”. Izraelski rząd dodał także, że wyśle delegację w celu negocjacji „porozumienia na warunkach akceptowalnych przez Izrael”^[208].

Izraelskie czołgi Merkawa na przejściu granicznym Rafah, 7 maja 2024

W nocy z 6 na 7 maja Izrael kontynuował ataki na Rafah, a doniesienia wskazywały na ciężkie bombardowanie miasta^[205]. Nazajutrz Izrael zajął przejście graniczne między Strefą Gazy i Egiptem w Rafah od strony Strefy Gazy^[204]. Odbyło się to prawie bez walki, przy wykorzystaniu zaledwie dwóch brygad, chociaż na nagraniu z natarcia na przejście transmitowanym przez egipską telewizję Al-Qahera słychać było ciężkie strzały i eksplozje^{[204][209]}. Później 7 maja izraelska armia poinformowała o wkroczeniu jej żołnierzy do niektórych części Rafah. Według niej po wcześniejszych wezwaniach do ewakuacji większość cywilnych mieszkańców i przedstawicieli międzynarodowych organizacji humanitarnych opuściła ten obszar. Nakręcone przez wojsko filmy pokazywały czołgi wjeżdżające na obrzeża Rafah. Wojskowi podali również, że podczas jednej z operacji zabito 20 terrorystów i wykryto trzy wejścia do tuneli. Zniszczono także samochód, który jechał w kierunku żołnierzy z ładunkiem materiałów wybuchowych^[205].

Izraelscy Żołnierze w Rafah, 10 maja 2024

11 maja izraelska armia nakazała ewakuację mieszkańców większej liczby wschodnich i centralnych obszarów Rafah. Według podanych tego dnia szacunków Agencji Narodów Zjednoczonych dla Pomocy Uchodźcom Palestyńskim na Bliskim Wschodzie (UNRWA), z Rafah uciekło około 150 tysięcy Palestyńczyków, w tym wielu wielokrotnie przesiedlonych. Izrael z kolei oszacował tę liczbę na około 300 tysięcy^[210]. 15 maja rzecznik Organizacji Narodów Zjednoczonych podał, że od początku poprzedniego tygodnia Rafah opuściło około 600 tysięcy Palestyńczyków, z kolei północne rejony Strefy Gazy co najmniej 100 tysięcy^[211].

26 maja Hamas po raz pierwszy od czterech miesięcy dokonał ataku powietrznego na Izrael, wystrzeliwując z Rafah w kierunku Tel Awiwu rakiety, co, zgodnie z oświadczeniem Hamasu na kanale w komunikatorze Telegram, miało być odpowiedzią na „syjonistyczne masakry ludności cywilnej”^{[212][213][214]}. Izraelska armia podała, że niektóre z wystrzelonych co najmniej ośmiu rakiet zostały przechwycone przez obronę przeciwlotniczą, z kolei media donosiły o rozbrzmiewających w wielu miastach środkowego Izraela syrenach alarmowych^{[214][212]}. Atak nie spowodował dużych zniszczeń, ponadto nie było doniesień o ofiarach^{[212][214]}. Kilka godzin później Izrael przeprowadził atak powietrzny na położony niedaleko Rafah obóz uchodźców

palestyńskich Tall as-Sultan, w którym według strony palestyńskiej zginęło 35–45 osób, głównie kobiet i dzieci, zaś dziesiątki zostały ranne^{[215][216][217]}. Według Sił Obronnych Izraela atak był precyzyjnym uderzeniem w pozycje starszych bojowników Hamasu i śmierć poniosło w nim dwóch „starszych terrorystów Hamasu”, a oprócz tego „badane są okoliczności śmierci cywilów w okolicy”^{[218][217]}.

3 czerwca izraelska armia poinformowała, że potwierdziła śmierć czterech kolejnych zakładników przebywających w niewoli Hamasu od 7 października poprzedniego roku – 79-letniego Chaima Periego, 84-letniego Amirama Coopera i 80-letniego Jorama Metzgera z kibucu Nir Oz oraz 51-letniego Nadawa Popplewella z kibucu Nirim. Na tamten moment Siły Obronne Izraela miały w sumie potwierdzony od początku wojny zgon 41 osób spośród 120 przetrzymywanych i niewolnionych przez Hamas^[219].

6 czerwca Siły Obronne Izraela dokonały ataku raketowego na prowadzoną przez ONZ szkołę Al-Sardi, leżącą w obozie uchodźców palestyńskich an-Nusajrat w środkowej Strefie Gazy. Według lokalnych służb medycznych w ataku zginęło około 33 Palestyńczyków, w tym dziewięcioro dzieci i trzy kobiety. Zgodnie z późniejszym komunikatem izraelskiego wojska, zbombardowana szkoła miała służyć bojownikom Hamasu do prowadzenia operacji militarnych^[220]. Analizy znalezionych na miejscu ataku fragmentów pocisków, przeprowadzone przez telewizję Al-Dżazira wykazały, że broń wykorzystana do ataku została wyprodukowana w Stanach Zjednoczonych^[221].

8 czerwca Siły Obronne Izraela we współpracy ze służbą kontrwywiadu Szin Bet i policyjną jednostką antyterrorystyczną Jamam przeprowadziły atak na obóz uchodźców palestyńskich an-Nusajrat, którego rezultatem było uwolnienie czterech zakładników Hamasu^{[222][223][224]}. Podczas operacji izraelskich służb, nazwanej „Nasiona Lata”, wolność odzyskali 26-letnia Noa Argamani, 27-letni Andriej Kozłow, 40-letni Szłomi Ziw i 21-letni Almog Me’ir Jan, posiadający podwójne izraelsko-polskie obywatelstwo – wszyscy porwani 7 października poprzedniego roku z terenu festiwalu Supernova niedaleko kibucu Re’im^{[224][225][222][226]}. Według izraelskiej armii cała czwórka była przetrzymywana w środkowej części gęsto zaludnionego obozu, w dwóch mieszkaniach w dwóch oddzielnych cywilnych budynkach oddalonych od siebie o około 200 m (Argamani w jednym mieszkaniu, pozostali trzej mężczyźni w drugim)^{[224][223]}. Jak podały później media, zakładników znaleziono w dobrym stanie zdrowia i przewieziono do szpitala w Izraelu, gdzie spotkali się z rodzinami^{[224][222]}. Według reportera Al-Dżaziry, siły izraelskie dostały się do obozu Muchajjam an-Nusajrat w ciężarówkach ucharakteryzowanych na pojazdy z pomocą humanitarną. Niektóre doniesienia twierdziły także, że w naziemnej operacji brały udział siły amerykańskie, jednak niezależne zweryfikowanie tych doniesień nie było możliwe^[222]. Jak później poinformowały władze Strefy Gazy, w wyniku izraelskiej operacji zginęło co najmniej 274 Palestyńczyków (bez rozróżnienia ofiar cywilnych i wojskowych), a setki zostało rannych^[223]. Operacja kosztowała także życie jednego funkcjonariusza jednostki Jamam^[227].

21 czerwca siły izraelskie uderzyły w obóz przesiedleńców w Al-Mawasi w muhafazie Rafah, w wyniku czego, według Palestyńskiego Towarzystwa Czerwonego Półksiężycy, zginęło co najmniej 25 osób, a 50 odniosło obrażenia^[228].

22 czerwca w izraelskim ataku na obóz uchodźców palestyńskich asz-Szati i dzielnicę Tuffah w mieście Gaza zginęło, zgodnie z komunikatem biura prasowego rządu Strefy Gazy, co najmniej 42 Palestyńczyków^[229].

23 czerwca premier Izraela Benjamin Netanjahu w wywiadzie dla krajowej telewizji Channel 14 powiedział, że „intensywna faza wojny z Hamasem (w Strefie Gazy) dobiega końca” i że w związku z tym uwaga armii może przesunąć się na granicę Izraela z Libanem, gdzie w minionych tygodniach nasiliły się walki ze wspieraną przez

Iran organizacją Hezbollah. Netanjahu obiecał jednak także, że Izrael będzie kontynuował działania w Strefie Gazy, dopóki bojownicy Hamasu nie zostaną wyeliminowani^[230].

6 lipca doszło do izraelskiego ataku na prowadzoną przez ONZ szkołę w obozie uchodźców palestyńskich Muchajjam an-Nusajrat, która była miejscem schronienia ludzi przesiedlonych z innych części Strefy Gazy. W ataku, według lokalnych władz medycznych, życie straciło 16 osób, a 50 zostało rannych. Jak podała później izraelska armia, szkoła w Muchajjam an-Nusajrat miała służyć jako kryjówka i centrum operacyjne Hamasu^[231]. Tego samego dnia w bombardowaniach prowadzonych przez Izrael na całym obszarze Strefy Gazy zginęło co najmniej pięciu dziennikarzy^[232].

9 lipca Siły Powietrzne Izraela zbombardowały szkołę i schrony uchodźców w Abasan al-Kabira, w wyniku czego zginęło 31 Palestyńczyków^[233].

13 lipca w dokonanym przez izraelskie wojsko ataku lotniczym na Al-Mawasi zginęło, według Ministerstwa Zdrowia Strefy Gazy, co najmniej 90 Palestyńczyków, zaś 300 zostało rannych^{[234][235]}. Armia Izraela twierdziła później w oświadczeniu, że opierała się na „precyzyjnych informacjach wywiadowczych”, aby uderzyć w opisany jako „otwarty teren otoczony drzewami, kilkoma budynkami i szopami” obszar, na którym „dwóch wysokich rangą terrorystów Hamasu” i inni bojownicy ukryli się wśród cywilów^[234]. Następnie na konferencji prasowej premier Benjamin Netanjahu powiedział, że „dwoma wysokimi rangą terrorystami Hamasu”, z powodu których doszło do ataku, byli Muhammad Dajf, dowódca brygad al-Kassam, zbrojnego skrzydła Hamasu, oraz Rafa Salama, dowódca brygady Chan Junus, przy czym dodał, że nie jest jasne, czy którykolwiek z nich został zabity^{[234][235]}.

14 lipca siły izraelskie zbombardowały prowadzoną przez ONZ i służącą za miejsce schronienia dla przesiedlonych Palestyńczyków szkołę Abu Urajban w obozie an-Nusajrat, co spowodowało śmierć 17 osób i obrażenia ponad 80 kolejnych^[236].

16 lipca w izraelskich nalotach na południową i środkową część Strefy Gazy zginęło ponad 60 Palestyńczyków. Jeden z ataków uderzył w ogłoszoną przez Izrael „strefę bezpieczeństwa” mieszczącą tysiące przesiedleńców. Izraelskie wojsko stwierdziło w późniejszym oświadczeniu, że celem ataku był dowódca działającej na zachód od Chan Junus jednostki morskiej Palestyńskiego Islamskiego Dżihadu^[237].

22 lipca Siły Obronne Izraela, a także Ambasador Izraela w Polsce i polskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych potwierdziły wiadomość o śmierci w niewoli Hamasu Alexa Dancyga – historyka, edukatora, obywatela Polski oraz Izraela^{[238][239]}. Także tego dnia izraelskie wojsko rozpoczęło nową ofensywę lądową w Chan Junus w następstwie danych wywiadowczych o aktywności bojowników Hamasu oraz infrastrukturze tej organizacji na rzeczonym obszarze^[240]. W związku z tym Izraelczycy wezwali cywilów do ewakuacji z obszaru Chan Junus – według dwóch ONZ-owskich agencji do 23 lipca objęty ewakuacją obszar opuściło ponad 150 000 ludzi^{[240][241]}. Według Ministerstwa Zdrowia Strefy Gazy podczas pierwszego dnia izraelskiej ofensywy życie straciło co najmniej 80 Palestyńczyków^[241].

27 lipca, zgodnie z informacjami ze strony palestyńskich urzędników, co najmniej 30 osób zginęło, a ponad 100 zostało rannych w izraelskim ataku lotniczym na szkołę w Dajr al-Balah w centralnej części Strefy Gazy, która służyła za miejsce schronienia dla tysięcy osób. Izraelskie wojsko podało później, że atak miał na celu zniszczenie „centrum dowodzenia i kontroli Hamasu” w obrębie kompleksu szkolnego^[242]. Tego samego dnia, kilka godzin później doszło do przeprowadzonego z terytorium Libanu ataku raketowego na obszar

okupowanych przez Izrael Wzgórz Golan, a jedna z rakiet uderzyła w boisko w samorządzie lokalnym Madżdal Szams (izraelska obrona powietrzna zestrzeliła większość z w sumie 40 wystrzelonych rakiet, a część trafiła w niezaludnione obszary)^[243]. W wyniku ataku na boisko zginęło 12 osób w wieku 10–20 lat a co najmniej 34 osoby zostały ranne^[244]. Izrael o zbombardowanie Wzgórz Golan obwinił działającą w Libanie organizację Hezbollah, jednak jej kierownictwo stanowczo zaprzeczyło jakiegokolwiek zaangażowaniu w atak. W godzinach porannych 28 lipca Siły Obronne Izraela poinformowały, że przeprowadziły naloty na siedem celów Hezbollahu „głęboko na terytorium Libanu”. Nie było przy tym jasne, czy spowodowały one jakieś ofiary^[245].

30 lipca armia izraelska zakończyła rozpoczętą osiem dni wcześniej ofensywę w Chan Junus, dzięki czemu tysiące ewakuowanych Palestyńczyków mogły wrócić do swoich domów^[245].

Zabicie politycznego przywódcy Hamasu i dalsze wydarzenia

31 lipca polityczny przywódca Hamasu Isma'il Hanijsa i jeden z jego ochroniarzy zostali zabici w wyniku ataku rakietowego na rezydencję Hanijsy w Teheranie^{[246][247][248]}. Hamas w opublikowanym niedługo później oświadczeniu stwierdził, że Hanijsa „zginął w wyniku zdradzieckiego ataku syjonistów na swoją rezydencję w Teheranie, po uczestnictwie w ceremonii inauguracyjnej nowego prezydenta Iranu”^[247]. Izraelskie wojsko z kolei po informacjach irańskich mediów oznajmiło w telewizji CNN, że „nie odpowiada na doniesienia zagranicznych mediów”^[246].

1 sierpnia Siły Obronne Izraela ogłosiły śmierć wojskowego przywódcy Hamasu Muhammada Dajfa w ataku powietrznym przeprowadzonym przez Izraelczyków w południowej części Strefy Gazy 13 lipca. Potwierdzenia śmierci Dajfa przez wiele miesięcy nie było jednak ze strony Hamasu (nastąpiło dopiero 30 stycznia 2025 roku^{[249][250]}). Tego samego dnia, zgodnie z doniesieniami palestyńskiej agencji informacyjnej Wafa, co najmniej 15 Palestyńczyków zginęło w izraelskim bombardowaniu służącej jako miejsce schronienia dla przesiedlonych ludzi szkoły w Szudżaiji, jednej z dzielnic Gazy^[251].

2 sierpnia źródła Hamasu podały zacytowaną później przez bazujący w Londynie dziennik „Asharq Al-Awsat” informację o zabiciu przez Izraelczyków przebywających w tunelach pod miastem Gaza dwóch członków Biura Politycznego Hamasu i trzech dowódców zbrojnego skrzydła organizacji^[252].

3 sierpnia agencja Wafa poinformowała o ataku Izraela na mieszącą przesiedleńców szkołę w Szejch Radwan, jednej z dzielnic Gazy. W zdarzeniu zginęło co najmniej 17 osób, w tym dzieci, a ponad 60 innych odniosło różne obrażenia^[253].

4 sierpnia miał miejsce izraelski atak na obóz namiotowy dla przesiedlonych Palestyńczyków na dziedzińcu szpitala Szuhada Al-Aksa w Dajr al-Balah, w którym, jak podało Ministerstwo Zdrowia Strefy Gazy, zginęły cztery osoby, w tym jedna kobieta. Izraelskie wojsko poinformowało, że atak był skierowany przeciwko palestyńskiemu bojownikowi, co spowodowało wtórne eksplozje „wskazujące na obecność uzbrojenia na tym obszarze”^[254]. Także tego dnia Izraelczycy zbombardowali dwie służące za miejsce zakwaterowania przesiedleńców szkoły w Gazie, co kosztowało życie co najmniej 30 osób. Izraelska armia później poinformowała, że celem ataku były centra dowodzenia Hamasu^[255].

7 sierpnia, zgodnie z doniesieniami palestyńskiej Agencji Obrony Cywilnej, co najmniej siedmiu Palestyńczyków zginęło w izraelskim ostrzale artyleryjskim obozu namiotowego dla przesiedleńców w Chan Junus. Agencja w oświadczeniu dodała, że atak był wymierzony w namioty w Abasan al-Kabira leżącym na wschód od Chan Junus^[256].

8 sierpnia doszło do izraelskich ataków powietrznych na dwie szkoły w dwóch dzielnicach Gazy: Al-Daraj i Tuffah, w których, według palestyńskich mediów, łącznie zginęło około 12 osób. Siły Obronne Izraela później podały, że zaatakowane szkoły były używane przez Hamas jako centra dowodzenia i kontroli, z których bojownicy przeprowadzali ataki przeciwko izraelskim żołnierzom w Gazie i przeciwko Izraelowi^[257].

10 sierpnia Izrael zbombardował zamienioną na miejsce schronienia dla przesiedlonych Palestyńczyków szkołę Al-Tabaen w centralnej części miasta Gaza, w wyniku czego, według palestyńskich urzędników, zginęło co najmniej 80 osób a prawie 50 zostało rannych^[258]. Atak miał miejsce, gdy mieszkający w szkole ludzie uczestniczyli w porannej modlitwie w znajdującym się na terenie placówki meczecie^{[259][258]}. Izraelskie wojsko później stwierdziło, że jego siły powietrzne uderzyły w rzekomo znajdujące się na terenie szkoły Al-Tabaen „centrum dowodzenia i kontroli”, które „służyło jako kryjówka dla terrorystów i dowódców Hamasu”^{[258][259]}. W osobnym oświadczeniu izraelskie wojsko podało, bez przedstawienia dowodów, że posiadało informacje wywiadowcze wskazujące na to, że 20 bojowników Hamasu i Palestyńskiego Islamskiego Dżihadu, w tym wyżsi rangą dowódcy, operowali z terenu szkoły^[259]. Jeden z czołowych przedstawicieli Hamasu w swoim oświadczeniu zaprzeczył obecności bojowników na terenie placówki^[258].

17 sierpnia co najmniej 15 osób zginęło w nocnym izraelskim ataku na obóz przesiedleńców w Az-Zawajda w centralnej części Strefy Gazy. Także tego dnia Izrael zarządził masowe ewakuacje w północnej i południowej części Strefy Gazy, w tym na obszarach na południu, uprzednio oznaczonych jako „strefy bezpieczne”^[260].

20 sierpnia w izraelskim nalocie na szkołę dającą schronienie przesiedlonym Palestyńczykom w mieście Gaza, zginęło co najmniej 12 osób^[261].

27 sierpnia Siły Obronne Izraela podały, że żołnierze podległej Izraelskiemu Korpusowi Morskiemu jednostki specjalnej Szajetet 13 uwolnili z tunelu w południowej części Strefy Gazy jednego z zakładników Hamasu, Kaida Farhana Alkadiego, 52-letniego izraelskiego Beduina pochodzącego ze społeczności beduińskiej niedaleko miasta Rahat i porwanego przez Hamas z moszawu Miwtachim^[262].

29 sierpnia przedstawiciel Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) podał, że Siły Obronne Izraela i Hamas porozumieli się w sprawie wprowadzenia trzech oddzielnych, trzydniowych przerw strefowych w walkach, aby umożliwić zaszczepienie około 640 000 dzieci ze Strefy Gazy przeciwko polio (17 sierpnia Ministerstwo Zdrowia Strefy Gazy doniosło o zachorowaniu na polio przez dziesięciomiesięczne dziecko, co było pierwszym przypadkiem wystąpienia tej choroby w Strefie Gazy od 25 lat^[263])^{[264][265]}. Kampania szczepień miała rozpocząć się w niedzielę 1 września w środkowej części Strefy Gazy trzydniową przerwą w walkach, potem to samo miało nastąpić w części południowej, zaś na końcu w części północnej^{[264][265]}. Podczas każdego z dni każdego z trzydniowych okresów szczepień wstrzymanie działań wojennych miało trwać od godziny 6:00 do 15:00^[265]. 4 września WHO poinformowała, że pierwsza faza dwuetapowej kampanii szczepień zakończyła się sukcesem, a szczepionkę otrzymało ponad 187 000 dzieci poniżej dziesiątego roku życia^{[266][267]}. Dwa dni później natomiast Ministerstwo Zdrowia Strefy Gazy podało, że Izrael utrudnia dostarczanie szczepionek przeciwko polio, ponieważ jego wojsko odmawia koordynacji wjazdu zespołów medycznych do południowej części Strefy Gazy^[268]. 9 września podano, że druga faza kampanii szczepień przeciwko polio została przedłużona w południowej części Strefy Gazy o jeden dzień^[269]. 16 września komisarz generalny Agencji Narodów Zjednoczonych dla Pomocy Uchodźcom Palestyńskim na Bliskim Wschodzie (UNRWA) Philippe Lazzarini powiedział, że pierwsza faza szczepień zakończyła się sukcesem i objęła 90% dzieci ze Strefy Gazy^[270].

31 sierpnia izraelska armia odnalazła w tunelu w rejonie Rafah ciała sześciu izraelskich zakładników, a następnego dnia poinformowała o ich zidentyfikowaniu^[271]. Odnalezione ciała należały do: Aleksandra Lobanowa (32 lata), Edena Jeruszmiego (24), Almoga Sarusiego (27), Oriego Danino (25) i Hersza Goldberga-Polina (23; posiadacz podwójnego izraelsko-amerykańskiego obywatelstwa), porwanych przez Hamas z terenu festiwalu Supernova niedaleko kibucu Re'im, oraz Carmel Gat (40), uprowadzonej z kibucu Be'eri^{[271][272]}. W komunikacie od wojska znalazła się też informacja, że ciała znaleziono podczas walk z bojownikami Hamasu na powierzchni (w tunelu do nich nie doszło) i że „brutalnego zamordowania” zakładników Hamas dokonał na krótko przed przybyciem żołnierzy^{[271][272]}.

10 września w nocy doszło do izraelskiego ataku na położony w Al-Mawasi obszar, który Izrael wcześniej sam wyznaczył jako strefę humanitarną dla przesiedleńców. Według palestyńskich urzędników w ataku życie straciło co najmniej 19 osób, a ponad 60 zostało rannych^[273]. Tegoż dnia dwukrotnie w temacie toczonej przez Izrael wojny wypowiedział się minister obrony tego kraju Jo'aw Galant. Najpierw w rozmowie z zagranicznymi dziennikarzami w swoim biurze stwierdził, że Hamas nie jest już w stanie utrzymać zorganizowanej siły bojowej w Strefie Gazy, że *de facto* jako formacja militarna już „nie istnieje” i że prowadzi wojnę partyzancką, a Izrael nadal z nim walczy i ściga jego przywódców. Później, rozmawiając z rezerwistami Brygady Oded służącymi na północy kraju, Galant powiedział, że Izrael planuje skupić się na działaniach militarnych przy granicy z Libanem, ponieważ intensywne walki w Strefie Gazy dobiegają końca^[274]. Skupienie się Izraela na kierunku libańskim znalazło swój wyraz 23 września, kiedy to zapoczątkowana została operacja „Północne Strzały”, czyli seria nalotów wymierzonych w tysiące celów Hezbollahu w Libanie^[275]. Następnie 1 października 2024 roku izraelskie wojska lądowe rozpoczęły inwazję na południowy Liban^{[276][277][53]}. Działania Izraela względem Libanu uchodzą za „drugi front” wojny w Strefie Gazy^[278], jak i jeden z najpoważniejszych skutków tego konfliktu.

11 września w godzinach porannych na południu Strefy Gazy miała miejsce katastrofa śmigłowca UH-60 Black Hawk należącego do Sił Powietrznych Izraela, w której zginęło dwóch żołnierzy, a kilku zostało rannych. Według wstępnego dochodzenia wojskowego do zaklasyfikowanego jako wypadek zdarzenia doszło, kiedy śmigłowiec poleciał do Rafah z zespołem medycznym poprzedniego dnia wieczorem, aby ewakuować inżyniera wojskowego, który został poważnie ranny w walkach w tym rejonie^[279]. Tego samego dnia doszło też do powietrznego ataku Izraela na położoną w obozie uchodźców palestyńskich an-Nusajrat, prowadzoną przez UNRWA szkołę Al-Jawni, służącą za miejsce schronienia dla około 12 000 przesiedleńców^{[280][281]}. W ataku zginęło co najmniej 18 ludzi (w tym sześciu pracowników UNRWA), zaś co najmniej 44 zostało rannych^{[280][281][282]}. Po tym ataku Siły Obronne Izraela stwierdziły, że przeprowadziły „precyzyjny atak na terrorystów” działających na terenie szkoły, która rzekomo była „wykorzystywana przez Hamas do planowania i przeprowadzania ataków terrorystycznych przeciwko izraelskim żołnierzom i Państwu Izrael”^[282].

12 września Siły Obronne Izraela twierdziły, że całkowicie rozbiły Brygadę Rafah Hamasu jednocześnie podkreślając, że 2308 bojowników działającej w najdalej na południe położonym mieście Strefy Gazy brygady zostało zabitych, a ponad 13 km wykorzystywanych przez bojowników tuneli zostało zniszczonych. Ten stan rzeczy oznaczałby faktyczne utrzymywanie przez siły izraelskie kontroli nad tym miastem i obszarem przy granicy z Egiptem, znanym jako Korytarz Filadelfijski^[283].

15 września wieczorem i 16 września rano miały miejsce izraelskie naloty na środkową część Strefy Gazy (w tym ponownie na obóz uchodźców an-Nusajrat), w których, według palestyńskich urzędników do spraw zdrowia, zginęło co najmniej 16 osób, a 13 zostało rannych^[284].

21 września doszło do izraelskiego ataku na służącą za miejsce schronienia dla przesiedlonych Palestyńczyków szkołę Zajtun we wschodniej części miasta Gaza, w którym według Ministerstwa Zdrowia Strefy Gazy zginęły co najmniej 22 osoby, a co najmniej 30 zostało rannych^[285].

26 września izraelski atak na szkołę w Dżabalii, przekształconą w miejsce schronienia dla przesiedlonych Palestyńczyków zabił co najmniej 15 osób, a wielu innych ranił^[286].

W nocy z 30 września na 1 października Izrael zaatakował dwa domy w obozie dla uchodźców an-Nusajrat, w którym, jak podała agencja prasowa Wafa, potwierdzono śmierć 13 osób, ponadto rannych zostało kilkadziesiąt osób. Później 1 października izraelskie wojsko przeprowadziło serię nalotów w Strefie Gazy, w których zgodnie z informacjami lokalnych władz zginęło co najmniej 21 osób^[287]. 3 października izraelski myśliwiec F-16 ostrzelał kawiarnię w trzypiętrowym budynku w obozie uchodźców Tulkarm; w „najkrwawszym od lat” nalocie w Zachodnim Brzegu, wymierzonym według IDF w miejscowego działacza Hamasu, zginęło 18 osób^[288].

Oblężenie Dżabalii, ataki w środkowej Strefie Gazy i zabicie Jahji Sinwara

6 października 2024 roku izraelskie wojsko przeprowadziło intensywne bombardowania obozu uchodźców Dżabalija, zabijając co najmniej 17 osób, w tym 9 dzieci^[289], oraz zbombardowanie zamienione na schron dla przesiedleńców meczetu Szuhada al-Aksa w Dajr al-Balah, przez co zginęło 26 Palestyńczyków, a kolejnych 93 zostało rannych^[290].

Począwszy od 6 października oddziały 162 Dywizji Sił Obronnych Izraela, w tym 401 Brygada Pancerna, wjechały do miasta Dżabalija^[291]. 100 tysięcy ludzi zostało odciętych na północy Strefy bez dostępu do opieki medycznej i żywności; doniesienia mówiły o burzeniu budynków, ostrzale artyleryjskim i zwłokach leżących na ulicach. 9 października Ministerstwo Zdrowia poinformowało, że w ciągu poprzednich 24 godzin w Strefie Gazy odnotowano 45 zabitych i 130 rannych^[292]. Dzień później w izraelskim ataku na obóz namiotowy przesiedlonych Palestyńczyków obok szpitala al-Jemen as-Sajid w Dżabalii zginęło co najmniej 15 ludzi^[293]. 15 października kolejnych 12 ciał odnaleziono po izraelskim ataku w pobliżu Al-Faludża^[294]. Dwa dni później w wyniku izraelskiego nalotu na zamienioną w miejsce schronienia dla przesiedleńców szkołę Abu Husajn zginęło 28 osób (według Izraela 12 z nich było bojownikami), a 160 zostało rannych^[295].

16 października w walkach w północnej części Rafah IDF zabiły Jahję Sinwara. Informacja o śmierci przywódcy Hamasu została potwierdzona następnego dnia, 17 października^[296]. Natomiast 20 października bojownicy w mieście Dżabalija zabili dowódcę izraelskiej 401 Brygady Pancerniej, pułkownika Ehsana Dakę^[297]. 29 października 2024 w ataku na pięciopiętrowy blok mieszkalny w Bajt Lahija zginęły 93 osoby^[298]. Dzień później wojsko izraelskie ponownie zbombardowało budynki mieszkalne w Bajt Lahija, zabijając kolejnych 19 Palestyńczyków^[299].

1 listopada co najmniej 95 Palestyńczyków zginęło w izraelskich nalotach, głównie na północy Strefy Gazy, gdzie zaatakowany został m.in. szpital^[300]. Tego samego dnia ONZ ostrzegła, że sytuacja w północnej Strefie Gazy jest „apokaliptyczna”, gdyż „cała populacja północnej części Strefy Gazy jest w nieuchronnym niebezpieczeństwie śmierci z powodu chorób, głodu i przemocy”^[301]. 2 listopada UNICEF poinformował, że w ciągu ostatnich 48 godzin w Dżabalii zginęło ponad 50 dzieci^[302].

5 listopada Al-Dżazira informowała, powołując się na źródła medyczne, że tego dnia Izraelczycy zabili co najmniej 54 Palestyńczyków w atakach w Strefie Gazy, z czego co najmniej 39 ofiar śmiertelnych miało miejsce w północnej części tego terytorium^[303]. Tego samego dnia dowódca 162 Dywizji gen. bryg. Icik Kohen oświadczył na konferencji prasowej, że siły Izraela są bliskie „całkowitej ewakuacji” północnej Strefy Gazy, a palestyńscy mieszkańcy nie będą mogli wrócić do domów, a także twierdził, że jego dywizja dostarcza pomoc humanitarną do południowej części północy terytorium, ale nie do północnej części, gdzie „pozostało już niewiele osób”^[304]. Później armia izraelska zdystansowała się od oświadczenia generała^[305]. Także 5 listopada premier Izraela Benjamin Netanjahu zdymisjonował ministra obrony Jo’awa Galanta, co w nagrany oświadczeniu dla mediów uzasadnił tym, że „zaufanie między nim a ministrem obrony pękło”^[306].

Dalsze walki na północy Strefy Gazy i negocjacje w sprawie II zawieszenia broni

Według stanu na drugą połowę 2024 roku duża część obszaru wokół północnych miast Dżabalija, Bajt Hanun i Bajt Lahija została wyludniona i systematycznie zrównana z ziemią, co wywołało spekulacje, że Izrael zamierza przekształcić ten obszar w zamkniętą strefę buforową^[307].

6 listopada co najmniej 15 osób zginęło w izraelskim ataku lotniczym na zamieszkały przez przesiedleńców budynek na osiedlu Al-Manszija w Bajt Lahija^[308]. 11 listopada, zgodnie z oficjalnymi danymi izraelskimi, ilość pomocy humanitarnej docierającej do Strefy Gazy spadła do najniższego poziomu od 11 miesięcy, pomimo wydania w przez Stany Zjednoczone w październiku 2024 roku 30-dniowego ultimatum grożącego nałożeniem sankcji na Izrael w razie nie nastąpienia wzrostu dostaw pomocy na terytorium^[309]. 16 listopada w nocy grupa uzbrojonych szabrowników rozkradła zawartość 98 ciężarówek z liczącego 109 pojazdów konwoju z pomocą humanitarną na przejściu granicznym Kerem Szalom, w pobliżu izraelskich instalacji wojskowych^{[310][311]}. Hamas twierdził, że zwalcza takie gangi, a w przeprowadzonej po tym incydencie operacji rozbicia gangu 20 szabrowników zostało zabitych^[312].

17 listopada „dziesiątki” Palestyńczyków zginęło lub zostało rannych wskutek kolejnego już izraelskiego nalotu na wielopiętrowy budynek mieszkalny w Bajt Lahija^{[313][314]}. Dzień później nalot IAF na budynek mieszkalny w sąsiedztwie szpitala Kamal Adwan zabił co najmniej 17 Palestyńczyków^[315]. 21 listopada co najmniej 66 osób zginęło kolejnym w ataku na dzielnice mieszkalne w Bajt Lahija, a także co najmniej 22 osoby, w tym 10 dzieci, w przeprowadzonym później przez Izrael bombardowaniu Szejch Radwan, dzielnicy miasta Gaza^[316]. 24 listopada izraelskie wojsko nakazało ewakuację nowych obszarów północnej części Strefy Gazy, co wywołało nową falę przesiedleń cywilów, podczas gdy trwały intensywne naloty nad większą częścią terytorium. Siły Obronne Izraela poinformowały, że wydały nakazy ewakuacji m.in. dzielnicy Szudżajja w mieście Gaza po tym, jak palestyńscy bojownicy dzień wcześniej wystrzelili rakiety w kierunku Izraela z miejsca w gęsto zaludnionym dystrykcie. Zbrojne skrzydło Hamasu podało, że ostrzelało bazę wojskową za granicą Strefy^[317]. 30 listopada Obrona Cywilna Gazy poinformowała, że ponad 40 Palestyńczyków zginęło w izraelskim ataku lotniczym, którego celem był dom w obozie dla uchodźców Dżabalija na północy Strefy Gazy^[318].

W grudniu trwały negocjacje rozejmowe z udziałem Hamasu, Palestyńskiego Dżihadu i LFWP^[319].

1 grudnia Izraelczycy znów dokonali bombardowania domu w Bajt Lahija, w którym według Al-Jazeera Arabic zginęło 25 osób^[320]. Tego samego dnia w izraelskim ataku zginął kucharz Mahmoud Almadhoun, współzałożyciel działającej w Strefie Gazy organizacji pomocowej Gaza Soup Kitchen^[321]. 3 grudnia w kolejnym ataku izraelskiego wojska na budynek mieszkalny w Bajt Lahija śmierć poniosło 12 osób^[322]. 4

grudnia w wyniku dwóch kolejnych izraelskich ataków na wyznaczoną wcześniej przez Izrael „strefę bezpieczeństwa” w Al-Mawasi (dzielnicy Rafah) zginęło co najmniej 21 Palestyńczyków, a co najmniej 28 zostało rannych^[323]. Później IDF podały, że w jednym z tych ataków zabitych zostało kilku bojowników Hamasu, w tym wysoki rangą dowódca wewnętrznych sił bezpieczeństwa tej organizacji^[324]. 6 grudnia doszło do serii nalotów na północną i zachodnią stronę szpitala Kamal Adwan w Bajt Lahija, podczas której, zgodnie ze słowami dyrektora szpitala Hossama Abu Safieha, zginęło czterech pracowników placówki. Z kolei Mahmud Bassal, rzecznik agencji obrony cywilnej, powiedział, że co najmniej 29 osób zginęło, a dziesiątki zostało rannych w wyniku trwającego izraelskiego ostrzału wokół szpitala Kamal Adwan. Szpital ten od początku wojny był celem kilku izraelskich szturmów^[325]. 9 grudnia Ministerstwo Zdrowia Strefy Gazy poinformowało, że poprzedniego dnia zginęło 50 osób, a 84 zostały ranne, gdy siły izraelskie dokonały trzech „masakr” na tym terytorium^[326].

10 grudnia co najmniej 13 osób zginęło w izraelskich atakach – siedem w środkowej Strefie Gazy i sześć w jej południowej części^[327]. 15 grudnia izraelskie ataki w Strefie Gazy, w tym na centrum reagowania kryzysowego na obszarze targowiska w obozie an-Nusajrat i budynek mieszkalny w tymże obozie, zabiły co najmniej 53 Palestyńczyków, w tym dziennikarza i ratowników medycznych. Izraelskie wojsko podało przy tym, że siły powietrzne i lądowe na północy enklawy zabiły „dziesiątki” bojowników i schwytały innych^[328].

27 grudnia izraelscy żołnierze szturmowali oblężony od tygodni szpital Kamal Adwan, ostatni pozostały ośrodek medyczny w północnej części Strefy Gazy, podpalając jego duże sekcje oraz nakazując setkom ludzi opuszczenie budynku i udanie się do pobliskiej szkoły, w której schronienie znalazły przesiedlone palestyńskie rodziny^[307]. Atak na szpital został przez Izraelczyków opisany jako „jedna z największych operacji” przeprowadzonych od wybuchu wojny w Strefie Gazy^[329]. Ministerstwo Zdrowia Strefy Gazy poinformowało, że kontakt z personelem szpitala został utracony, a także dodało, że nie ma informacji o losie pacjentów placówki^[307]. W następnym dniu atak na szpital zakończył się, a IDF ogłosiły, że zabito ponad 20 bojowników i aresztowano ponad 240, w tym dyrektora placówki Abu Safiyeha pod zarzutem bycia „agentem Hamasu” – od tego czasu miejsce pobytu dyrektora było nieznane^{[329][330]}. Światowa Organizacja Zdrowia stwierdziła, że szpital Kamal Adwan stał się od tego czasu wyłączony z użytku, co było ogromnym ciosem dla systemu opieki zdrowotnej w północnej części Strefy Gazy, gdzie dziesiątki tysięcy ludzi żyło pod ciągłym izraelskim bombardowaniem^[329].

1 stycznia 2025 roku Agencja Obrony Cywilnej Strefy Gazy poinformowała, że w nocnym nalocie izraelskiego lotnictwa na dom w Dżabalii zginęło co najmniej 15 osób^[330]. Z kolei w nocy z 1 na 2 stycznia, zgodnie z oświadczeniem lokalnych urzędników, izraelski atak w Al-Mawasi w południowej części enklawy zabił co najmniej 11 Palestyńczyków, w tym dyrektora generalnego policji Strefy Gazy i jego zastępcę^[331]. 2 i 3 stycznia trwały izraelskie naloty w centralnej i południowej części Strefy Gazy, w tym na rozległy obóz namiotowy, który Izrael już wielokrotnie bombardował, mimo że został wyznaczony jako strefa bezpieczeństwa humanitarnego. Naloty zabiły co najmniej 50 osób, zaś Izraelczycy oznajmili, że jeden z nalotów był wymierzony w wysokiego rangą oficera policji i obwinili Hamas za śmierć cywilów. W tym czasie biuro premiera Izraela Benjamina Netanjahu informowało, że upoważniło delegację służb wywiadowczych i wojska do kontynuowania negocjacji w Katarze w sprawie porozumienia o zawieszeniu broni w Strefie Gazy^[332].

4 stycznia co najmniej 11 cywilów zginęło w wyniku izraelskiego bombardowania domu w Szudżaji, dzielnicy miasta Gaza^[333]. 5 stycznia Izraelczycy zabili co najmniej 14 Palestyńczyków w trzech oddzielnych atakach powietrznych w Strefie Gazy, w tym pięć osób w domu w obozie an-Nusajrat w centralnej części enklawy i cztery inne w Dżabalii na północnym krańcu terytorium. Wówczas też amerykańscy i arabscy mediatorzy

zintensyfikowali wysiłki na rzecz zawarcia umowy o zawieszeniu broni^[334]. 7 stycznia izraelskie naloty zabiły według palestyńskich służb medycznych co najmniej 24 Palestyńczyków w całej Strefie Gazy, przy czym dwa samoloty uderzyły w obozowiska namiotowe w Al-Mawasi, zabijając 18 osób. 8 stycznia w kolejnych nalotach na enklawę zginęły co najmniej 22 osoby – jeden z ataków zabił kilkanaście osób w wielopiętrowym budynku w Szeich Radwan, dzielnicy Gazy^[335]. Ponadto Palestyńczycy ogłosili 13 stycznia, że w ciągu poprzednich 72 h w starciach w północnej części Strefy zginęło 10 izraelskich żołnierzy (Izrael informował o pięciu)^[336].

II zawieszenie broni w Strefie Gazy

15 stycznia 2025 roku prezydent Stanów Zjednoczonych Joe Biden i premier Kataru Muhammad ibn Abdul Rahman Al Sani ogłosili w oświadczeniach zawarcie przez Izrael i Hamas porozumienia o zawieszeniu broni w wojnie w Strefie Gazy, które negocjowane było od maja poprzedniego roku w stolicy Kataru, Dosze, przy udziale mediatorów z USA, Egiptu i Kataru^{[337][338][339]}. Jeszcze tego samego dnia prezydent Izraela Jicchak Herzog w przemówieniu do Izraelczyków poparł zawarcie porozumienia i zaapelował do rządu o jego zatwierdzenie oraz poddanie go pod głosowanie w Knesecie^{[340][338]}.

Uzgodnione porozumienie miało wejść w życie 19 stycznia i być nadzorowane pod kątem przestrzegania przez wszystkie trzy mediujące kraje^{[341][342]}. Składało się z trzech etapów. Pierwszy etap miał potrwać 42 dni i obejmować wstrzymanie walk oraz stopniowe wycofanie się sił izraelskich ze Strefy Gazy. Oprócz tego Hamas i sprzymierzeni z nim bojownicy mieli uwolnić 33 zakładników pojmanych podczas ataku na Izrael 7 października 2023 roku: wszystkie kobiety, dzieci i mężczyźni powyżej 50. roku życia, zaś Izrael miał zwolnić 737 palestyńskich więźniów. Najpóźniej 16 dni od wejścia w życie zawieszenia broni miały rozpocząć się negocjacje w sprawie drugiego etapu, mającego objąć uwolnienie wszystkich pozostałych zakładników, stałe zawieszenie broni i całkowite wycofanie żołnierzy izraelskich ze Strefy Gazy^[342]. W ramach trzeciego natomiast zwrócone miały zostać przez Hamas ciała wszystkich nieżyjących zakładników i rozpoczęcie odbudowy Strefy Gazy pod nadzorem Egiptu, Kataru i ONZ^{[337][341][339][343][342]}.

18 stycznia wieczorem izraelski rząd stosunkiem 24 głosy za 8 przeciw ratyfikował porozumienie z Hamasem w sprawie zawieszenia broni w Strefie Gazy^[344]. 19 stycznia o godzinie 11:15 czasu lokalnego zawieszenie broni weszło w życie; odbyło się to z kilkugodzinnym opóźnieniem, gdyż, zgodnie z wypowiedzią Dani'ela Hagariego, rzecznika Sił Obronnych Izraela, do pierwotnie wyznaczonego terminu „Hamas nie wypełnił swoich zobowiązań i wbrew porozumieniu nie podał Izraelowi nazwisk zakładników, których uwolnienie zaplanowano na ten dzień”^[345]. Po południu tego dnia Hamas przekazał Międzynarodowemu Komitetowi Czerwonego Krzyża trzy pierwsze przeznaczone do uwolnienia izraelskie zakładniczki, 24-letnią Romi Gonen, 28-letnią Emily Damari i 31-letnią Doron Steinbrecher, a do poranka 20 stycznia Izrael zwolnił z zakładów karnych pierwszych 90 palestyńskich więźniów^{[346][347][348]}.

25 stycznia doszło do drugiej wymiany przetrzymywanych osób między Hamasem a Izraelem. Hamas uwolnił cztery kobiety: 20-letnie Karinę Ariev, Daniellę Gilboę i Naamę Levy oraz 19-letnią Liri Albag, wszystkie służące w Siłach Obronnych Izraela, zaś Izrael zwolnił z więzień 200 Palestyńczyków, z których ponad połowa odsiadywała wyroki dożywocia, m.in. za wielokrotne zabójstwa, jednak byli też tacy, którzy nigdy nie zostali oskarżeni o popełnienie przestępstwa^{[349][350]}.

30 stycznia bojownicy wypuścili na wolność trójkę Izraelczyków: żołnierkę Agam Berger i cywilów Arbela Yehouda i Gadiego Mozesza, oraz pięciu obywateli Tajlandii, którzy w momencie porwania 7 października 2023 roku pracowali w jednym z kibuców jako robotnicy rolni: Pongsaka Thennę, Sathiana Suwannakhama,

Watcharę Sriaouna, Bannawata Seathao i Surasaka Lamnaua^{[351][352]}. W zamian Izrael zwolnił z więzień 110 Palestyńczyków, w tym 32 skazanych na dożywocie i 30 niepełnoletnich. Wśród uwolnionych znalazł się również Zakaria Zubeidi, były przywódca Brygad Męczenników Al-Aksa w Dżaninie, postrzegany przez wielu swoich rodaków jako bohater oporu przeciwko Izraelczykom i ważna postać drugiej intifady. Został skazany m.in. za zorganizowanie zamachów terrorystycznych, skutkujących ofiarami śmiertelnymi^[353].

Uwolnienie Agam Berger 30 stycznia 2025 roku

1 lutego miała miejsce czwarta wymiana przetrzymywanych osób: Hamas zwolnił troje Izraelczyków: obywatela izraelsko-francuskiego Ofer Kalderona (54 lata), obywatela izraelsko-amerykańskiego Keitha Siegela (65 lat) i obywatela izraelsko-argentyńskiego Jardena Bibasa (35 lat), a w zamian strona izraelska wypuściła 183 palestyńskich więźniów, w tym osiemnastu odsiadujących dożywocie oraz 111 osób zatrzymanych podczas wojny w Strefie Gazy^{[354][355]}.

8 lutego doszło do piątej wymiany przetrzymywanych osób: bojownicy Hamasu podczas propagandowej uroczystości na scenie zwrócili wolność trzem Izraelczykom: Eliemu Szarabiemu (52 lata), Orowi Lewiemu (34 lata) i Ohadowi Ben Amiemu (56 lat), zaś Państwo Izrael zwolniło z więzień 183 Palestyńczyków^{[356][357]}. Osiemnastu z uwolnionych więźniów było skazanych na dożywocie (m.in. Ijad Abu-Szchejdem, odsiadujący tę karę za zorganizowanie w 2004 roku dwóch ataków samobójczych w Beer Szewie, w których zginęło 16 Izraelczyków, a ponad 100 zostało rannych oraz Hatem al-Dżajusi, jeden z założycieli Brygad Męczenników Al-Aksa, odsiadujący karę za zabicie sześciu Izraelczyków w okresie drugiej intifady), a 54 odsiadywało długoletnie wyroki za zaangażowanie w śmiertelne ataki na Izraelczyków^{[357][358]}.

15 lutego zrealizowano szóstą wymianę: bojownicy Hamasu i Palestyńskiego Islamskiego Dżihadu w pokazowy sposób uwolnili w Chan Junus trzech Izraelczyków: obywatela izraelsko-amerykańskiego Saguiego Dekela Chena (36 lat), obywatela izraelsko-argentyńskiego Jaira Horna (46 lat) i obywatela izraelsko-rosyjskiego Aleksandra Trufanowa (29 lat), a w zamian z izraelskich więzień wypuszczonych zostało 369 Palestyńczyków^{[359][360]}.

20 lutego bojownicy Hamasu podczas uroczystości w Chan Junus przekazali Izraelowi za pośrednictwem Czerwonego Krzyża ciała czterech zakładników: Odeda Lifszitza, obywatela izraelsko-polskiego, w momencie porwania 83-latką, oraz Sziri Bibas (w momencie porwania 32-latką) i jej dwóch synów, Ariela i Kfira (w momencie porwania mających, odpowiednio, 4 lata i 9 miesięcy)^[361].

22 lutego Hamas uwolnił sześciu zakładników, w tym dwóch, którzy przebywali w niewoli od ponad dekady: etiopskiego Żyda Awerę Mengistu, który został porwany po wejściu na teren Strefy Gazy w 2014 roku i będącego z pochodzenia Beduinem Hiszama al-Sajeda, schwytanego przez Hamas po wejściu do Strefy Gazy w 2015 roku^[362]. Izraelskie władze w zamian miały zwolnić z więzień ponad 600 Palestyńczyków, jednak zawiesiły wykonanie tej decyzji z powodu oskarżeń Hamasu o powtarzające się naruszenia umowy o zawieszeniu broni, przede wszystkim poprzez organizowanie propagandowych ceremonii przy okazji uwalniania zakładników^[363].

25 lutego przedstawiciele Izraela i Hamasu poinformowali, że osiągnęli porozumienie w sprawie wydania ciał martwych zakładników w zamian za uwolnienie setek palestyńskich więźniów. Jak wówczas podał serwis internetowy Ynet, ciała miały zostać przekazane władzom Egiptu bez żadnej publicznej ceremonii^[364]. Rano 27 lutego Hamas przekazał ciała czterech zakładników Czerwonemu Krzyżowi, a Izrael wypuścił na wolność ponad 600 więźniów, w tym ponad 100 sprawców morderstw i skazanych na dożywocie oraz 445 mieszkańców Strefy Gazy zatrzymanych po 7 października 2023 roku; wśród uwolnionych było także wielu znaczących terrorystów Hamasu, których po zwolnieniu deportowano do Egiptu^{[365][366]}. Przy okazji zwalniania więźniów Izrael wysłał także ciało niezidentyfikowanej kobiety z Gazy, które Hamas przez pomyłkę wydał w miejsce zabitej zakładniczki Sziri Bibas, do szpitala w Strefie Gazy, w następstwie zwrócenia zwłok Bibas w ostatni weekend^[366]. 27 lutego Izrael uwolnił kolejnych 46 więźniów, w tym kobiety i dzieci^[367]. Wieczorem tego dnia Egipt poinformował, że w Kairze rozpoczęły się „intensywne dyskusje” między Izraelem a Hamasem na temat kolejnej fazy zawieszenia broni w Strefie Gazy^[368].

Awera Mengistu w otoczeniu izraelskich żołnierzy po uwolnieniu 22 lutego 2025 roku

Przerwanie II zawieszenia broni przez Izrael i wznowienie ataków; ofensywa na miasto Gaza

W nocy z 17 na 18 marca 2025 roku izraelska armia dokonała serii ataków lotniczych na Strefę Gazy, w których, według komunikatu Ministerstwa Zdrowia Strefy Gazy, zginęły co najmniej 404 osoby, a ponad 560 zostało rannych^[369]. Zgodnie z późniejszymi oświadczeniami izraelskiego premiera Binjamina Netanjahu i ministra obrony Jisra'ela Kaca powodem podjęcia decyzji o atakach było odrzucenie przez Hamas żądań Izraela dotyczących zmiany porozumienia o zawieszeniu broni i wielokrotne odmawianie uwolnienia zakładników^{[369][370]}. Dodano także, że ataki były „dopiero początkiem”^[369]. Biały Dom natomiast poinformował, że ataki zostały skonsultowane z władzami USA i wyraził poparcie dla działań Izraela^{[370][369]}.

13 maja 2025 roku portal Times of Israel poinformował o śmierci Muhammada Sinwara, brata przywódcy Hamasu Jahji Sinwara^[371]. Jego urząd zastąpił prawdopodobnie Izz al-Din al-Haddad^[372].

30 czerwca 2025 roku w izraelskim nalocie na kawiarnię w pobliżu portu w mieście Gaza zginęło co najmniej 41 osób, a 75 zostało rannych, zgodnie z informacjami podanymi przez dyrektora szpitala Al-Szifa^[373].

14 lipca 2025 roku Siły Obronne Izraela i Szin Bet poinformowały, że 19 czerwca tego roku wyeliminowały Mohammeda Nassera Alego Kanitę, agenta wywiadu wojskowego Hamasu w Batalionie Al-Furkan, który uczestniczył w ataku na Izrael 7 października 2023 roku. Kanita miał przetrzymywać w swoim domu Emily Damari, obywatelkę izraelsko-brytyjską, porwaną podczas ataku na Izrael z kibucu Kefar Azza, a następnie uwolnioną w styczniu 2025 roku^[374].

10 sierpnia 2025 roku w dokonanym przez Izrael ataku na wykorzystywany przez dziennikarzy namiot położony w pobliżu szpitala Al-Szifa w Gazie zginęło sześciu dziennikarzy, a dwóch zostało rannych^{[375][376]}. Wśród zabitych znajdowało się czterech pracowników telewizji Al-Dżazira, w tym Anas al-Szarif, korespondent, który szczegółowo relacjonował wydarzenia z północnej części Strefy Gazy^[375].

Według stanu na 7 sierpnia 2025 roku izraelska armia kontrolowała około 75% terytorium Strefy Gazy – na pozostałych obszarach mieszkało do 2,1 miliona Palestyńczyków, wielu w prowizorycznych schronieniach. Tereny niezajęte przez wojsko obejmowały kluczowe miasta, takie jak Gaza i Dajr al-Balah, oraz strefę humanitarną na południu^[377]. W tym rejonie wciąż działali bojownicy Hamasu i innych organizacji terrorystycznych, a także znajdowali się tam pozostający przy życiu i niewolnieni dotychczas zakładnicy Hamasu^{[377][378]}. Na początku sierpnia 2025 roku izraelski rząd zatwierdził plan zdobycia miasta Gaza^[378]. Jak podawały wówczas izraelskie media, plan w pierwszej fazie przewidywał przesiedlenie około miliona mieszkańców miasta Gaza do centralnej i południowej części terytorium Strefy Gazy. Kolejnym krokiem miałyby być natomiast działania zbrojne przeciwko ugrupowaniom bojowym Hamasu. Proces ten, według izraelskich źródeł, potrwać miał kilka tygodni i wymagał rozbudowy infrastruktury humanitarnej, wspieranej m.in. przez fundację GHF, która miałaby znacząco zwiększyć liczbę punktów dystrybucji pomocy^[377]. W nocy z 20 na 21 sierpnia 2025 roku plan ofensywy na miasto Gaza został zatwierdzony przez ministra obrony Jisra'ela Kaca, który zgodził się przy tym na mobilizację około 60 tysięcy rezerwistów oraz przeprowadzenie „przygotowań humanitarnych” przed przesiedleniem około miliona zamieszkujących miasto Palestyńczyków^{[379][378]}. Niedługo później rzecznik Sił Obronnych Izraela, generał Effie Defrin, że wojsko rozpoczęło pierwszą fazę zaplanowanego ataku na miasto Gaza i że żołnierze kontrolują już obrzeża miasta^[379].

25 sierpnia 2025 roku Izrael dokonał dwóch ataków powietrznych na szpital Nassera w Gazie, w których zginęło 20 osób, w tym pięcioro dziennikarzy, m.in. tych współpracujących z Al-Dżazirą, Associated Press i Reuters, a kolejne 50 odniosło obrażenia^{[380][381]}. W późniejszym oświadczeniu w serwisie X Siły Obronne Izraela poinformowały, że wstępne dochodzenie wykazało, że żołnierze zidentyfikowali w szpitalu kamerę, która była używana do obserwacji żołnierzy „w celu kierowania przeciwko nim działań terrorystycznych”. Dodano również, że „żołnierze podjęli działania mające na celu usunięcie zagrożenia poprzez zaatakowanie kamery”. Kilkoro dziennikarzy, którzy później pojawili się na miejscu zdarzenia, podało, że na dachu szpitala znajdowała się wyłącznie jedna kamera należąca do agencji Reuters, przy pomocy której ta przez minione 18 miesięcy prowadziła transmisje na żywo z atakowanego szpitala^[382]. W późniejszym oświadczeniu na temat ataków na szpital Nassera premier Benjamin Netanjahu powiedział, że Izrael głęboko żałuje „tragicznego nieszczęśliwego wypadku”^[383].

Na początku września 2025 roku Izrael zniszczył wiele wieżowców w Strefie Gazy, oskarżając Hamas o umieszczenie w nich infrastruktury obserwacyjnej^[384]. 8 września tego roku czterech izraelskich żołnierzy służących w 52 batalionie pancernym 401 Brygady Pancernej zginęło w przeprowadzonym przez trzech bojowników Hamasu ataku na wojskowe obozowisko w Szejch Radwan, dzielnicy miasta Gaza^{[385][386]}. Dzień później izraelskie wojsko przeprowadziło atak wymierzony w przywódców Hamasu przebywających w jednym z budynków w Dosze, stolicy Kataru^[387]. Według początkowych doniesień w ataku zginął Chalil al-Hajja, główny negocjator Hamasu w rozmowach dotyczących rozejmu w Strefie Gazy, natomiast później jeden z członków biura politycznego Hamasu w telewizyjnej wypowiedzi zaprzeczył, że ktokolwiek z kierownictwa Hamasu stracił życie i jednocześnie podał, że wśród ofiar śmiertelnych ataku był syn al-Hajji, dyrektor jego biura, trzech ochroniarzy i oficer katarskiej służby bezpieczeństwa^{[387][388]}. 15 września 2025 roku armia Izraela rozpoczęła ofensywę lądową, mającą na celu zajęcie miasta Gaza i zarazem, według komunikatu rządu Netanjahu, „wykorzenienie Hamasu”^[389].

Plan pokojowy Donalda Trumpa i III zawieszenie broni

29 września 2025 roku prezydent Stanów Zjednoczonych Donald Trump podczas spotkania z premierem Izraela Benjaminem Netanjahu w Białym Domu przedstawił 20-punktowy plan dotyczący zakończenia wojny w Strefie Gazy i powojennych losów tego terytorium^{[390][391][392]}. Plan ten zakładał trwałe zakończenie działań wojennych, uwolnienie izraelskich zakładników w zamian za palestyńskich więźniów i zatrzymanych, zwiększenie napływu pomocy humanitarnej i odbudowę palestyńskiego terytorium. Hamas miałyby oddać władzę i złożyć broń, a Strefą Gazy rządziłaby tymczasowa palestyńska administracja. Rozmieszczono by tam również międzynarodowe siły stabilizacyjne. Całością zarządzałyby międzynarodowa Rada Pokoju kierowana przez Trumpa, zaś docelowo władzę nad Strefą Gazy miałyby przejąć zreformowana Autonomia Palestyńska^{[390][392]}.

Prezydent Donald Trump i premier Izraela Benjamin Netanjahu podczas konferencji prasowej 29 września 2025 w Białym Domu, na której ogłoszono amerykański plan zakończenia wojny w Strefie Gazy

Propozycję Trumpa zaakceptował Netanjahu, ponadto poparta została przez Autonomię Palestyńską, osiem krajów arabskich i muzułmańskich: Arabie Saudyjską, Egipt, Indonezję, Jordanię, Katar, Pakistan, Turcję i Zjednoczone Emiraty Arabskie, a także przez wielu przywódców europejskich. Przedstawiono ją również Hamasowi, a w razie gdyby organizacja ta ją odrzuciła, to Trump zagroził poparciem dalszych izraelskich działań wojennych^{[390][392]}.

3 października 2025 roku amerykański przywódca we wpisie na platformie Truth Social dał Hamasowi czas na zaakceptowanie planu pokojowego swojego autorstwa do godziny 18:00 ET 5 października tego roku, bo w przeciwnym razie przeciwko tej organizacji „rozpęta się piekło, jakiego nikt nigdy wcześniej nie widział”^[393]. Tego samego dnia po godzinie 22:00 UTC przywódcy Hamasu w komunikacie przekazanym przez arabskie telewizje Al-Dżazira i Al-Arabijja poinformowali, że zaakceptowali niektóre punkty planu pokojowego prezydenta Trumpa, w tym te dotyczące wstrzymania walk i uwolnienia wszystkich żywych oraz martwych zakładników, a jednocześnie stwierdzili, że inne punkty wymagają dalszych negocjacji^{[394][395]}. Później, po godzinie 23:00 UTC Trump wydał oświadczenie, w którym poinformował, że dostrzega gotowość Hamasu do zawarcia pokoju, a Izrael musi natychmiast zaprzestać bombardowania Gazy^[396]. 6 października 2025 w egipskiej miejscowości Szarm el-Szejk rozpoczęły się negocjacje dotyczące realizacji planu pokojowego dla Strefy Gazy między delegacjami Hamasu (na czele z Chalilem al-Hajją) i Izraela, przy pośrednictwie Stanów Zjednoczonych, Egiptu i Kataru^[397].

9 października 2025 roku Donald Trump ogłosił, że Izrael i Hamas zatwierdziły pierwszy etap planu pokojowego, w ramach którego pozostali zakładnicy Hamasu mieli zostać uwolnieni, natomiast Izrael miał uwolnić 1950 palestyńskich więźniów i stopniowo wycofać wojska ze Strefy Gazy, w której miała powstać nowa palestyńska administracja^{[398][399]}. W nocy z 9 na 10 października 2025 roku pierwszy etap planu został zatwierdzony przez rząd Izraela, natomiast o godzinie 12:00 IDT (11:00 w Polsce) 10 października w Strefie Gazy zaczęło obowiązywać zawieszenie broni, a izraelscy żołnierze wycofali się na ustaloną linię wewnątrz tego terytorium zachowując kontrolę nad około połową jego powierzchni^{[400][401]}. 13 października 2025 roku Hamas przekazał w dwóch partiach ostatnich 20 pozostałych przy życiu izraelskich zakładników pracownikom Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża: najpierw grupę 7 osób po godzinie 8:00 IDT, a następnie pozostałą grupę 13 osób przed godziną 10:00 czasu miejscowego^{[402][403]}. Oprócz tego ugrupowanie wydało

Czerwonemu Krzyżowi pierwsze 4 ciała martwych zakładników z w sumie 28, jakie miało przekazać na mocy wcześniejszych ustaleń^[404]. Jednocześnie Izrael zwolnił z więzień blisko 2000 palestyńskich osadzonych, w tym około 1700 mieszkańców Strefy Gazy zatrzymanych po wybuchu wojny i przetrzymywanych bez zarzutów^[405]. Również tego samego dnia w Szarm el-Szejk odbył się szczyt pokojowy w sprawie Strefy Gazy, na którym Donald Trump, prezydent Egiptu Abd al-Fattah as-Sisi, prezydent Turcji Recep Tayyip Erdoğan i emir Kataru Tamim ibn Hamad Al Sani podpisali dokument zwany „Planem pokojowym dla Strefy Gazy”^{[406][407]}.

14 października 2025 roku Hamas przekazał stronie izraelskiej cztery kolejne ciała martwych zakładników, 15 października dwa ciała, a 18 października następne dwa ciała^{[408][409][410]}.

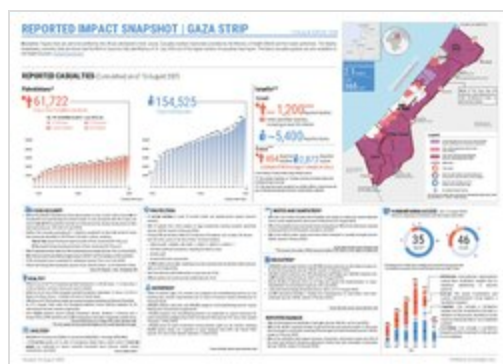
19 października Izraelskie wojsko przekazało, że uzbrojone jednostki Hamasu przeprowadziły atak na siły izraelskie w Rafah, na południu Strefy Gazy. Zostało to uznane za złamanie porozumienia pokojowego. W odpowiedzi Siły Obronne Izraela (IDF) przeprowadziły naloty w Rafah^{[411][412]}. „Zrzuciliśmy 153 tony bomb na różne części Strefy Gazy, po tym jak dwóch naszych żołnierzy zginęło z rąk Hamasu” – ogłosił premier Izraela Benjamin Netanjahu. Hamas nie przyznał się do ostrzału^[413].

Władze Izraela oskarżały Hamas o celowe opóźnianie procesu wydawania zwłok zmarłych zakładników. Przywódca Hamasu Chalil al-Hajja oświadczył, że są gotowi odnaleźć i wydać szczątki wszystkich pozostałych, jednak będą do tego potrzebowali dodatkowego ciężkiego sprzętu^{[413][414]}.

Według stanu na 3 listopada 2025 roku Hamas wydał Izraelowi w sumie 17 ciał zakładników^[415]. 26 stycznia 2026 roku izraelska armia poinformowała, że Hamas przekazał ciało ostatniego zakładnika – 24-letniego policjanta Raniego Gwiliego, co oznaczało tym samym zakończenie pierwszego etapu planu pokojowego^{[416][417]}.

Ofiary

Według statystyk Biura ds. Koordynacji Pomocy Humanitarnej (OCHA) na dzień 30 lipca 2025 liczba ofiar śmiertelnych wojny Izraela z Hamasem wynosiła ponad 62 tysiące osób (60 131 Palestyńczyków^[9] i ponad 1706 Izraelczyków^[11]). Wśród nich znalazło się 116–134 dziennikarzy i pracowników mediów (zgodnie z różnymi źródłami: 111–127 Palestyńczyków, 2–4 Izraelczyków i 3 Libańczyków^{[418][419]}) oraz ponad 224 pracowników organizacji humanitarnych, w tym 179 pracowników UNRWA^[420]. Straty Hamasu szacowano w maju 2024 roku na 30–35% jego bojowników^[421]. Ponadto zginęło co najmniej 37 bojowników DFWP^[2].

Statystyka ofiar według OCHA, stan na 13 sierpnia 2025.

Zdecydowana większość ofiar zginęła w Strefie Gazy, gdzie według raportu PCPSR od 7 października 2023 ponad 60% mieszkańców Strefy Gazy straciło kogoś z rodziny^{[422][423]}. 17 września 2024 Ministerstwo Zdrowia Strefy Gazy opublikowało listę zawierającą nazwiska, płeć i datę urodzenia 34 344 Palestyńczyków, których tożsamość została potwierdzona^[10]. Odzwierciedla to ponad 80% ofiar zgłoszonych do tej pory; spośród nich 60% nie było mężczyznami w wieku poborowym. Dane Ministerstwa nie obejmują osób, które

zmarły z powodu „możliwych do uniknięcia chorób, niedożywienia i innych skutków wojny”^[424]. Analiza przeprowadzona przez Grupę Roboczą ds. Prognoz Zdrowotnych w Strefie Gazy przewiduje tysiące zgonów z powodu chorób i powikłań przy porodach^[425]. Według UNICEF w Strefie Gazy zginęło ponad 13 000 dzieci, co zdaniem dyrektora Catherine Russell stanowi liczbę niespotykaną „w żadnym innym konflikcie”^[426].

W atakach z 7 października zginęło 1195 osób, w tym 815 cywilów^[427]. Ponadto 251 osób zostało pojmanych jako zakładnicy do Strefy Gazy^{[428][429]}. Natomiast na okupowanych terenach Zachodniego Brzegu (w tym we Wschodniej Jerozolimie) zginęło ponad 479 Palestyńczyków, w tym 116 dzieci, oraz 9 Izraelczyków^[430]. Ofiary śmiertelne miały również miejsce w innych częściach Izraela, a także w południowym Libanie^[431], Syrii^[432], Jemenie (operacja „Długie Ramię”) i Iranie^[433].

Strona izraelska potwierdziła utratę ponad 730 zabitych żołnierzy i 68 policjantów^[11]. Według Wydziału Rehabilitacji Ministerstwa Obrony Izraela rannych zostało ponad 10 056 żołnierzy^[434]. 14 sierpnia 2024 ministerstwo przewidywało, że do 2030 roku będzie musiało zadbać o utrzymanie 100 000 weteranów IDF niepełnosprawnych z powodu wojny^[434].

Wydarzenie	Suma ofiar	Cywile		Dzieci	
		Suma	%	Suma	%
Ataki z 7 października	1195 ^[427]	828 ^{[427][435]}	68,2%	36 ^[436]	3,2%
Izraelska inwazja na Gazę	66 148 ^[437]		~80% ^{[438][439]}	18 500 ^[440]	31% ^[437]
Izraelskie ataki na Zachodnim Brzegu	996 ^[441]			212 ^[441]	21,32%

Kryzys humanitarny

Strefa Gazy doświadcza w wyniku wojny głębokiego kryzysu humanitarnego^{[442][443]}. Kryzys obejmuje zarówno klęskę głodu, jak i załamanie systemu opieki zdrowotnej. Od początku wojny Izrael zaostrzył blokadę Strefy Gazy, co doprowadziło do znacznych niedoborów paliwa, żywności, leków, wody i niezbędnych artykułów medycznych^{[442][444][445]}. Również Egipt całkowicie zablokował na kilka tygodni przejście w Rafah, a następnie otwierał je tylko częściowo^[446]. Efektem oblężenia był ponad 90% spadek dostępności energii elektrycznej, co wpłynęło na zasilanie szpitali, oczyszczalni ścieków i spowodowało wyłączenie zakładów odsalania, które dostarczały wodę pitną^[447]. Na terenie Strefy doszło też do wybuchu licznych epidemii^[443]. W ocenie przedstawicielki UNDP Strefa Gazy została „cofnięta” o 70 lat rozwoju^[448].

Palestyńczyk otoczony workami z ciałami w obozie dla uchodźców Džabalija

Od marca 2025 IDF na zlecenie rządu wstrzymał transport wszelkich towarów do Strefy Gazy, w tym pomocy humanitarnej^[449]. Decyzja ta została podjęta po wygaśnięciu pierwszej fazy zawarowanego z Hamasem rozejmu, co spotkało się z międzynarodową krytyką. W wyniku blokady jeszcze bardziej pogłębił się kryzys

żywnościowy i zdrowotny w Gazie^[450]

Skala zniszczeń

Pod względem skali, zasięgu i tempa proces niszczenia budynków w Strefie Gazy zalicza się do największych w historii^{[28][29][451]}, przewyższając łącznie bombardowania Drezna, Hamburga i Londynu podczas II wojny światowej^{[452][453][454]}. Łączna liczba 29 000 pocisków i bomb, które Izrael zrzucił na Strefę Gazy w ciągu trzech miesięcy, znacznie przekracza liczbę (3678) zrzuconą przez Stany Zjednoczone podczas inwazji na Irak w 2003 roku^[455].

Według UNICEF i UNRWA do 27 marca 2024 bezpośrednio trafionych (*direct hits*) zostało 212 z 563 budynków szkół w Strefie^[44]. W różnym stopniu zniszczonych zostało zaś 67% wszystkich szkół w Strefie, w tym 57% placówek UNRWA^[44].

Po siedmiu miesiącach izraelskiego bombardowania pozostało 37 milionów ton odpadów, z których większość to niewybuchy i średnio 300 kg gruzu na metr kwadratowy Strefy Gazy. Szacowany czas usunięcia tych odpadów to około 14 lat^[456].

Zniszczenia w Strefie Gazy, 10 października 2023.

Zbrodnie wojenne

Komisja ONZ ds. konfliktu izraelsko-palestyńskiego stwierdziła, że istnieją „wyraźne dowody na to, że podczas ostatniej eksplozji przemocy w Izraelu i Strefie Gazy doszło do zbrodni wojennych, a wszyscy, którzy naruszyli prawo międzynarodowe i obrali sobie za cel ludność cywilną, muszą zostać pociągnięci do odpowiedzialności”^{[457][458]}. 27 października 2023 roku przedstawiciel biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) wezwał do powołania niezależnego sądu w celu zbadania potencjalnych zbrodni wojennych popełnionych przez obie strony^[459].

Według obserwatorów z ramienia ONZ zbrodnią wojenną są wielokrotne ataki Izraela na obozy uchodźców^[460]. Także według Amnesty International działania Sił Powietrznych Izraela w Strefie Gazy stanowią zbrodnię wojenną^{[31][461]}.

Oskarżenia o ludobójstwo

Przedstawiciele niektórych państw (m.in. Południowej Afryki^[462], Irlandii^[463]), agencje ONZ i organizacje pozarządowe (Euro-Med Monitor, IADL^[464], Amnesty International^[465]) oskarżyły Izrael o popełnianie ludobójstwa na ludności palestyńskiej podczas inwazji i bombardowania Strefy Gazy^{[466][467][468]}. Wiele osób, w tym Specjalna sprawozdawczyni ONZ ds. okupowanych terytoriów palestyńskich Francesca Albanese^[469], przytoczyło wypowiedzi izraelskich urzędników wyższego szczebla, które mogą wskazywać na „zamiar zniszczenia” (ang. *genocidal intent*) względem ludności Strefy Gazy, co jest warunkiem koniecznym do spełnienia prawnego kryterium ludobójstwa^{[466][467][470][471]}. Już w październiku 2023 ponad 800 prawników,

znawców prawa międzynarodowego oraz naukowców badających ludobójstwa (włącznie z ok. dwudziestoma izraelskimi badaczami Holocaustu^[472]) opublikowało list otwarty, w którym ostrzegano o potencjalnym ludobójstwie w Gazie^{[473][474]}.

Reakcje międzynarodowe

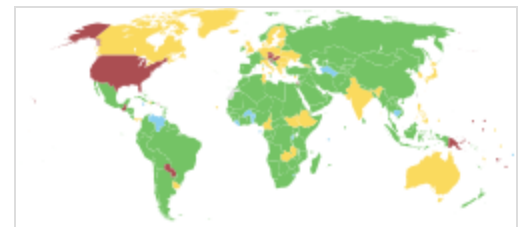
Polityczne

Organizacje

Organizacja Narodów Zjednoczonych

Organizacja Narodów Zjednoczonych krótko po ataku Hamasu na Izrael z 7 października 2023 roku skrytykowała zalecenia Izraela dla mieszkańców Strefy Gazy, by ci się ewakuowali, wskazując iż ewakuacja 1,1 miliona ludzi w tak krótkim czasie jest niemożliwa^[475]. 27 października Zgromadzenie Ogólne ONZ przyjęło rezolucję wzywającą do natychmiastowego i trwałego rozejmu humanitarnego prowadzącego do zaprzestania działań wojennych między Izraelem a Hamasem, żądając jednocześnie niezakłóconego dostarczania niezbędnej pomocy ludności cywilnej w całej Strefie Gazy, w ramach kontynuowania nadzwyczajnej sesji organu poświęconej sytuacji na Bliskim Wschodzie. Zgromadzeniu nie udało się przy tym jednoznacznie odrzucić i potępić ataku Hamasu z 7 października^[476]. Rezolucję przyjęto przy 120 głosach za, 14 przeciw (m.in. Stanów Zjednoczonych, Czech i Austrii) i 45 wstrzymujących się (m.in. Polski, Finlandii i Japonii)^{[476][477]}.

26 stycznia 2024 roku Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości w Hadze, główny organ sądowy ONZ, wydał orzeczenie nakazujące Izraelowi podjęcie wszelkich możliwych środków w celu zapobiegania aktom ludobójstwa wobec narodu palestyńskiego w Strefie Gazy, jednak bez jednoczesnego nakazania natychmiastowego przerwania ognia na tym obszarze^{[478][479]}. Orzeczenie MTS zostało wydane w odpowiedzi na sprawę złożoną przez rząd Południowej Afryki 29 grudnia 2023 roku, w której oskarżono Izrael o ludobójstwo na Palestyńczykach ze Strefy Gazy i domagano się podjęcia wobec Izraela środków nadzwyczajnych, m.in. ostatecznie nienakazanego Izraelowi przerwania operacji wojennych w Strefie Gazy^{[478][479]}. Trybunał wysłuchał zarzutów Południowej Afryki 11 stycznia 2024 roku oraz odpowiedzi Izraela 12 stycznia tego roku^[478]. 24 maja 2024 roku MTS nakazał Izraelowi natychmiastowe wstrzymanie ofensywy wojskowej w Rafah, a także zobowiązał go do złożenia przed Trybunałem w ciągu miesiąca raportu na temat postępów w stosowaniu środków zarządzanych przez tę instytucję^{[49][480]}.

W dniu 27 października 2023 Zgromadzenie Ogólne ONZ przyjęło rezolucję ES-10/21 wzywającą do „natychmiastowego i trwałego” rozejmu humanitarnego i potępiło „wszelkie akty przemocy wymierzone w palestyńskich i izraelskich cywilów”.

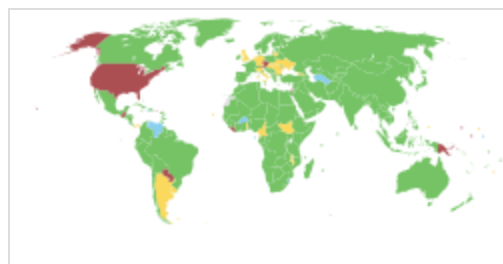
- Za
- Przeciw
- Wstrzymało się
- Nieobecny
- Nie jest członkiem ONZ

Unia Europejska

Komisja Europejska, organ wykonawczy Unii Europejskiej, na wieść o wybuchu konfliktu Izrael– Hamas zdecydowała o wstrzymaniu dofinansowywania Palestyny. Ursula von der Leyen, przewodnicząca KE i Roberta Metsola, przewodnicząca Parlamentu Europejskiego, w pierwszych dniach po ataku Hamasu na Izrael z 7 października 2023 roku przyleciały do Izraela i wyraziły solidarność z izraelskimi ofiarami konfliktu^{[481][482]}.

Międzynarodowy Trybunał Karny

20 maja 2024 roku Karim Ahmad Khan, prokurator Międzynarodowego Trybunału Karnego w Hadze zwrócił się do Trybunału z wnioskiem o wydanie nakazów aresztowania przywódców Izraela: premiera Benjamina Netanjahu i ministra obrony Jo’awa Galanta, oraz Hamasu: Jahji Sinwara (szef Hamasu w Strefie Gazy), Isma’ila Haniiji (szef biura politycznego Hamasu) i Muhammada Dajfa (dowódca zbrojnego skrzydła Hamasu) w związku z działaniami podjętymi zarówno przez Izrael, jak i przez Hamas podczas toczzonej przez nich wojny^{[483][484][485]}. Khan oskarżył całą piątkę o popełnienie zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości w Strefie Gazy i w Izraelu^[484]. 26 września 2024 roku Państwo Izrael złożyło do Międzynarodowego Trybunału Karnego dwa wnioski: w pierwszym z nich zakwestionowało jurysdykcję Trybunału nad sytuacją w Państwie Palestyna w znaczeniu ogólnym, a w szczególności nad obywatelami izraelskimi, zaś w drugim zażądało, aby Izba Przedprocesowa MTK nakazała Prokuraturze MTK dostarczenie jego władzom nowego powiadomienia o wszczęciu dochodzenia^[486]. 21 listopada 2024 roku Izba Przedprocesowa MTK odrzuciła oba wnioski Izraela i wydała nakazy aresztowania Benjamina Netanjahu oraz Jo’awa Galanta, a ponadto Muhammada Dajfa z Hamasu mimo twierdzeń Izraela, że zginął on w lipcu tego roku w ataku lotniczym^{[486][487]}.

12 grudnia 2023 Zgromadzenie Ogólne ONZ przyjęło rezolucję ES-10/22 wzywającą do natychmiastowego zawieszenia broni oraz „natychmiastowego i bezwarunkowego” uwolnienia zakładników.

- Za
- Przeciw
- Wstrzymało się
- Nieobecny
- Nie jest członkiem ONZ

Państwa

- Belize – 15 listopada 2023 roku rząd Belize ogłosił, że odwołuje ambasadora tego państwa w Izraelu i wycofuje wniosek o akredytację dla belizeńskiego konsula honorowego w Tel Awiwie, zawieszając tym samym stosunki dyplomatyczne z państwem izraelskim w związku z „chaotycznym bombardowaniem” Strefy Gazy^[488].
- Boliwia – 31 października 2023 María Nela Prada, minister w administracji prezydenta Boliwii Luisa Arce ogłosiła na konferencji prasowej, że boliwijski rząd całkowicie zerwał stosunki dyplomatyczne z Izraelem motywując tę decyzję zbrodniami wojennymi i łamaniem praw człowieka przez Izrael w Strefie Gazy^[489].
- Chiny – Rząd Chin wezwał obie strony do „powściągliwości” i rozpoczęcia rozmów pokojowych, zaś minister spraw zagranicznych ChRL wydał oświadczenie potępiające brak humanitaryzmu obu stron konfliktu^[490].
- Czechy – Petr Pavel, prezydent Czech, powiedział, że Czechy wzywają do obciążenia unijnego dofinansowywania Palestyny i popierają działania obronne Izraela^[491].
- Egipt zamknął swoje granice po ataku Hamasu na Izrael i odmówił przyjęcia uchodźców z przygranicznej Strefy Gazy^[492]. Egipt wystosował też apel o zaprzestanie izraelskich ataków na

Rafah^[493]. 1 listopada 2023 Egipt przyjął pierwszą grupę cywilów ewakuowanych ze Strefy Gazy przez przejście graniczne w Rafah na mocy porozumienia zawartego z Izraelem i Hamasem za pośrednictwem Kataru. Porozumienie zakładało, że pewna liczba cudzoziemców i osób ciężko rannych będzie mogła przedostać się do Egiptu z oblężonego przez Izrael terytorium Strefy Gazy^[138].

- Francja – Po ataku Hamasu na Izrael we Francji wzrosła gwałtownie liczba aktów antysemickich, a rząd Francji wyraził sprzeciw decyzji Komisji Europejskiej mówiącej o wstrzymaniu dofinansowywania Palestyny^{[494][481]}.
- Indie – Narendra Modi, premier Indii, wyraził zaskoczenie atakami terrorystycznymi na Izrael. 13 października 2023 odbył też rozmowę telefoniczną z premierem Binjaminem Netanjahu, w której wyraził solidarność z Izraelem^[490].
- Indonezja – Joko Widodo, prezydent Indonezji, wezwał 10 października 2023 do rozwiązania konfliktu zgodnie z wytycznymi ONZ oraz wezwał do zakończenia konfliktu, wskazując na jego negatywne konsekwencje humanitarne^{[495][496]}.
- Iran – według amerykańskiego wywiadu przywódcy Iranu byli zaskoczeni wybuchem konfliktu^[497]. Część publicystów twierdzi jednak, iż odpowiedzialność za wybuch konfliktu ponosi Iran^[498]. 13–14 kwietnia i 1 października 2024 Irańczycy przeprowadzili odwetowe ataki przeciw Izraelowi (operacja Dotrzymana Obietnica i operacja Dotrzymana Obietnica 2).
- Japonia – Waleed Siam, palestyński dyplomata, 13 października 2023 wezwał Japonię do kontynuacji humanitarnego wspierania Palestyny^[499]. Tego samego dnia japońska minister spraw zagranicznych Yōko Kamikawa potępiła atak Hamasu^[500].
- Kolumbia – 31 października 2023 roku prezydent Kolumbii Gustavo Petro poinformował za pośrednictwem Twittera (X), że zdecydował o odwołaniu kolumbijskiego ambasadora w Izraelu, dodając, że „skoro Izrael nie powstrzymuje masakry narodu palestyńskiego, nie możemy tam pozostać”^[501]. 1 maja 2024 roku, podczas przemówienia w Bogocie z okazji Święta Pracy, Gustavo Petro zapowiedział zerwanie przez Kolumbię stosunków dyplomatycznych z Izraelem ze skutkiem na następny dzień, motywując tę decyzję twierdzeniem, że Izrael ma „ludobójczy rząd”^[502].
- Litwa – po wybuchu konfliktu parlament litewski zdecydował się na potępienie ataku Hamasu, a minister spraw zagranicznych Litwy poparł wysiłki Izraela mające na celu odparcie ataku Hamasu^[503].
- Malezja poparła apel Egiptu o zaprzestanie ataków izraelskich na Rafah^{[493][496]}.
- Niemcy zaoferowały wsparcie wojskowe Izraelowi, a Boris Pistorius, minister obrony Niemiec, zgodził się na wsparcie Izraela niewielką ilością amunicji i dronów. Kanclerz Olaf Scholz podkreślił zaś odpowiedzialność Niemiec za bezpieczeństwo Izraela^[504].
- Polska – zaraz po wybuchu konfliktu Ministerstwo Spraw Zagranicznych w wydanym przez siebie komunikacie odradzało loty do Izraela^[505]. Następnie Polska rozpoczęła ewakuację swoich obywateli z Izraela, która zakończyła się 14 października 2023^[506]. W rozmowie z prezydentem Izraela Jicchakiem Herzogiem prezydent RP Andrzej Duda przekazał mu kondolencje i zaoferował pomoc humanitarną^[507]. Wizytę w Izraelu złożyli poseł Paweł Kowal (KO) i posłanka Anna Maria Żukowska^{[508][509]}. Według oświadczenia MSZ z sierpnia 2025 roku Polska „uznaje prawo Izraela do obrony”, nie akceptuje jednak liczby ofiar cywilnych i nie zgadza się na „wykorzystywanie głodu jako broni”^[510].
- Południowa Afryka – 29 grudnia 2023 roku władze Południowej Afryki wniosły do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w Hadze sprawę przeciwko Izraelowi w związku z oskarżeniem tego państwa o ludobójstwo na Palestyńczykach w Strefie Gazy. Z południowoafrykańskiego stanowiska przed haskim trybunałem wynika, że „działania i zaniechania Izraela (...) mają charakter ludobójczy”, ponieważ zostały popełnione z zamiarem „zniszczenia

Palestyńczyków w Gazie” jako części szerszej palestyńskiej grupy narodowej i etnicznej^[511]. Południowa Afryka zwróciła się do także sądu w Hadze o wydanie tymczasowego nakazu natychmiastowego zawieszenia przez Izrael operacji wojskowych w Gazie^{[511][462]}.

- Rosja – Wasilij Nebenzia, przedstawiciel Rosji w ONZ wezwał do wstrzymania walk oraz stwierdził iż Rada Bezpieczeństwa ONZ powinna zająć się kwestią Palestyny^[512]. Prezydent Rosji Władimir Putin stwierdził w przemówieniu, że odpowiedzialność za ten konflikt ponoszą USA^[513].
- Stany Zjednoczone – Antony Blinken, sekretarz stanu, złożył po wybuchu konfliktu wizytę w Izraelu. Później zaś USA wysłało lotniskowce na wschodnią część Morza Śródziemnego^{[514][515]}. 5 maja 2024 roku Stany Zjednoczone wstrzymały dostawy amunicji do Izraela, co było pierwszym takim przypadkiem od czasu ataku Hamasu na Izrael w październiku poprzedniego roku. Powodem takiego kroku ze strony amerykańskiej administracji było jej coraz większe niezadowolenie z działań militarnych Izraela w Strefie Gazy^[516]. 8 maja 2024 prezydent USA Joe Biden powiedział, że ograniczy dostawy broni do Izraela jeśli premier Benjamin Netanjahu zarządzi „poważną inwazję na Rafah”^[517]. Agencja *Reuters* informowała, że od października 2023 do czerwca 2024 roku USA dostarczyły Izraelowi ponad 14 000 bomb Mk-84, używanych przez IAF do bombardowania Gazy^[518].
- Turcja – w kwietniu 2024 roku władze Turcji poinformowały o objęciu restrykcjami handlu z Izraelem w odpowiedzi na wojnę prowadzoną przez Izrael z Hamasem w Strefie Gazy. Restrykcje dotyczyły 54 produktów, w tym cementu, stali, aluminium i konstrukcji żelaznych. 2 maja 2024 roku turecki rząd podjął decyzję o wstrzymaniu wymiany handlowej z Izraelem, zawieszając cały eksport i import^[519].
- Ukraina – po ataku Hamasu na Izrael z 7 października 2023 roku prezydent Wołodymyr Zełenski odbył z izraelskim premierem Benjaminem Netanjahu rozmowę, w której poparł izraelską politykę wobec Hamasu i prawo Izraela do obrony własnych granic terytorialnych. Oprócz tego na swoim kanale w komunikatorze Telegram ukraiński przywódca potępił terroryzm „niezależnie od tego, w której części świata ma miejsce”^[520].
- Wielka Brytania – Biuro Spraw Zagranicznych Wielkiej Brytanii poinformowało, iż organizuje loty ewakuacyjne z Izraela dla Brytyjczyków^[521].

Společne

Demonstracje

Wojna Izraela z Hamasem na całym świecie spotkała się ze społecznymi reakcjami, mającymi postać publicznych demonstracji zorientowanych na wsparcie zarówno Palestyny, jak i rządu Izraela, a także wyrażających wściekłość, żal z powodu ofiar i sprzeciw wobec przemocy i działań wojennych^{[522][523]}.

Propalestyńskie demonstracje odbywały się m.in. w:

- Afryce:
  - Algierii (Algier^[525]),
  - Ghanie (Akra^[526], Kumasi^[527], Tamale^[527]),
  - Kenii (Nairobi^[528], Mombasa^[529]),
  - Maroku (Rabat^[523], Casablanca^[530], Tanger^[531], Fez, Meknes, Kenitra, Agadir, Barkan, Wadżda, Dżarada^[532]),

Protest poparcia dla Palestyny w Kuala Lumpur; październik 2023 roku

- Nigerii (Lagos^[533], Kaduna^[534]),
- Południowej Afryce (Kapsztad^[535]),
- Senegalu (Dakar^[536]),
- Tunezji (Tunis^[523]),
- Ameryce Północnej:
  - Kanadzie (Ottawa^[537], Calgary^[537], Edmonton^[522], Montreal^[537], Toronto^[537], Vancouver^[522]),
  - Kubie (Hawana^[538]),
  - Meksyku (Meksyk^[539]),
  - Stanach Zjednoczonych (Waszyngton^[523], Los Angeles^[523], Nowy Jork^[523], Chicago^[540], San Francisco^[522]),
- Ameryce Południowej:
  - Brazylii (Brasília^[522], São Paulo^[541]),
  - Chile (Santiago^[542]),
  - Kolumbii (Bogota^[543]),
  - Wenezueli (Caracas^[539]),
- Australii i Oceanii:
  - Australii (Canberra^[539], Melbourne^[544], Sydney^[545]),
  - Nowej Zelandii (Wellington^[546], Auckland^[547], Christchurch^[546], Hamilton^[546], New Plymouth^[546], Palmerston North^[546], Wanganui^[546]),
- Azji:
  - Afganistanie (Kabul^[548]),
  - Bangladeszu (Dhaka^[522]),
  - Filipinach (Marawi^[549], Cotabato^[550]),
  - Indiach (Hajdarabad^[551], Dżammu i Kaszmir^[551], Lucknow^[551], Kozhikode^[552]),
  - Indonezji (Dżakarta^[553], Palu^[554], Bekasi, Cimahi, Pekalongan, Surabaja, Surakarta^[555]),
  - Iraku (Bagdad^[523]^[540]),
  - Iranie (Teheran^[523]),
  - Japonii (Tokio^[556], Hiroszima^[557]),
  - Jemenie (Sana^[539]),
  - Jordanii (Amman^[539]),
  - Malezji (Kuala Lumpur^[523]),
  - Pakistanie (Islamabad^[558], Karaczi^[522], Lahaur^[558], Peszawar^[548]),
  - Sri Lance (Kolombo^[539]),

Ultraortodoksyjni Żydzi (Neturei Karta) podczas pro-palestyńskiego protestu w Waszyngtonie 4 listopada 2023 roku^[524]

Demonstracja propalestyńska w Berlinie w dzielnicy Kreuzberg 21 października 2023 roku

Demonstracja w obronie Palestyny w Gdańsku na Długim Targu. Zdjęcie wykonano obok Fontanny Neptuna 19 maja 2024 roku

- Tajlandii (Bangkok^[559]),
- Turcji (Ankara^{[523][539]}),
- Europie:
  - Albanii (Tirana^[560]),
  - Austrii (Wiedeń^[561]),
  - Belgii (Bruksela^[562]),
  - Bośni i Hercegowinie (Sarajewo^[563]),
  - Cyprze (Larnaka^[564], Nikozja^[565]),
  - Francji (Paryż^[566], Lyon^[540], Marsylia^[567], Strasburg^[567]),
  - Grecji (Ateny^[568]),
  - Hiszpanii (Madryt^[522], Barcelona^[522]),
  - Holandii (Amsterdam^[569], Haga^[539]),
  - Irlandii (Dublin^[570], Carlow^[571], Cork^[571], Ennis^[571], Galway^[571], Limerick^[571]),
  - Islandii (Reykjavík^[572]),
  - Macedonii Północnej (Skopje^[573]),
  - Niemczech (Berlin^[574], Duisburg^[574], Düsseldorf^[575], Stuttgart^[576]),
  - Polsce (Warszawa^{[577][578]}, Gdańsk^[579], Poznań^[580], Wrocław^{[581][582]}, Rzeszów^[583], Katowice^{[584][585]}, Łódź^[586], Kraków^[587], Bielsko-Biała^[588]),
  - Rumunii (Bukareszt^[589]),
  - Szwajcarii (Genewa^[539]),
  - Wielkiej Brytanii (Londyn^{[522][523]}, Glasgow^[523], Sheffield^[590], Oksford^[540]),
  - Włoszech (Rzym^[591]).

Natomiast proizraelskie demonstracje miały miejsce m.in. w Argentynie (Buenos Aires^[523]), Brazylii (Rio de Janeiro^[523]), Cyprze (Larnaka^[592]), Francji (Paryż^{[523][593]}, Lyon^[522]), Holandii (Amsterdam^[523]), Kolumbii (Bogota^[523]), Niemczech (Berlin^[594], Frankfurt nad Menem^[575]), Polsce (Warszawa^{[577][595]}), Rumunii (Bukareszt^[596]), Serbii (Belgrad^[523]), Stanach Zjednoczonych (Las Vegas^[522], Los Angeles^[523], Miami Beach^[523], Nowy Jork^[523], San Francisco^[522]), Urugwaju (Montevideo^[597], Punta del Este^[598]), Węgrzech (Budapeszt^[523]), Wielkiej Brytanii (Londyn^{[523][599]}) i Włoszech (Rzym^[522]).

W reakcji na działania Izraela wobec Strefy Gazy na całym świecie pojawiły się także liczne przypadki antysemickich incydentów^[600].

Do najpoważniejszych z nich doszło w położonych na Kaukazie Północnym rosyjskich republikach – pod koniec października 2023 roku miały tam miejsce antysemickie zamieszki, w tym szturm na lotnisko w Machaczkale w następstwie wylądowania na nim samolotu lecącego z Tel Awiwu^{[601][602][600]}.

Demonstracja proizraelska w Londynie na placu Parliament Square 15 października 2023 roku

Globalna Flotylla Sumud

W lipcu 2025 roku powstała międzynarodowa społeczna inicjatywa mająca na celu przełamanie izraelskiej blokady Strefy Gazy i dostarczenie pomocy humanitarnej drogą morską^[603]. Pod koniec sierpnia tego samego roku wypłynęło około 50 statków, razem z uczestnikami z 44 krajów, w tym z Polski^[604]. 1 października większość statków została przechwycona przez izraelskie wojsko^[605].

Uwagi

- a. 5 listopada 2024 roku został zwolniony ze stanowiska ministra obrony Izraela.
- b. Palestyńskim Islamskim Dżihadem, Ludowym Frontem Wyzwolenia Palestyny, Ludowym Frontem Wyzwolenia Palestyny – Głównym Dowództwem, Demokratycznym Frontem Wyzwolenia Palestyny, Ludowymi Komitetami Oporu, Brygadami Męczenników Al-Aksa i Ruchem Palestyńskich Mudżahedinów^[4].

Przypisy

---

1. *Fighters of the Resistance Axis will go down in history: PFLP* (<https://english.almayadeen.net/news/politics/fighters-of-the-resistance-axis-will-go-down-in-history:-pflp>) [online], Al Mayadeen English, 20 października 2023 [dostęp 2023-10-29] (ang.).
2. لناطق العسكري أبو خالد، المتحدث باسم «قوات الشهيد عمر القاسم»: نفذ مقاتلونا خلال معركة طوفان الأقصى ما يزيد عن 400 مهمة عسكرية (<https://alhourriah.org/article/132203>) [online], Al-Hourriah, 20 lutego 2024 (arab.).
3. Emanuel Fabian, *IDF says it killed head of military wing of Gaza's Popular Resistance Committees* (https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/idf-says-it-killed-head-of-military-wing-of-gazas-popular-resistance-committees/) [online], Times of Israel, 19 października 2023 (ang.).
4. Tom O'Connor: Not Only Hamas: Eight Factions at War With Israel in Gaza (<https://www.newsweek.com/not-only-hamas-eight-factions-war-israel-gaza-1841292>). Newsweek, 2023-11-07. [dostęp 2025-10-08]. (ang.).
5. Samia Nakhoul, *How Hamas secretly built a 'mini-army' to fight Israel* (<https://www.reuters.com/world/middle-east/how-hamas-secretly-built-mini-army-fight-israel-2023-10-13/>) [online], Reuters, 13 października 2023 [dostęp 2023-10-14].
6. Palestinian Al Quds Brigades claim responsibility for attack at Lebanon-Israel border (<https://www.reuters.com/article/israel-palestinians-lebanon-border-idUSC6N3AS014>). Reuters, 2023-10-09. [dostęp 2023-10-26]. (ang.).
7. PFLP senior member assassinated, „Zakim” military site shelled after (<https://english.almayadeen.net/news/politics/pflp-senior-member-assassinated-zakim-military-site-shelled>). Al Mayadeen English, 2023-10-12. [dostęp 2023-10-29]. (ang.).
8. Grażyna Latos, *100 tys. izraelskich żołnierzy na granicy ze Strefą Gazy* (<https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artykuly/9317268,100-tys-izraelskich-zolnierzy-na-granicy-ze-strefa-gazy.html>), „Dziennik Gazeta Prawna”, 9 października 2023 [dostęp 2023-10-12] (pol.).
9. *Reported impact snapshot: Gaza Strip (30 July 2025)* (<https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-30-july-2025>) [online], United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, 30 lipca 2025 [dostęp 2025-07-30] (ang.).
10. 🟡 Emma Graham-Harrison, *Gaza publishes identities of 34,344 Palestinians killed in war with Israel* (<https://www.theguardian.com/world/2024/sep/17/gaza-publishes-identities-of-34344-palestinians-killed-in-war-with-israel>), „The Guardian”, 17 września 2024 (ang.).

11. Emanuel Fabian, *Authorities name 806 soldiers, 68 police officers killed in Gaza war* (<https://www.timesofisrael.com/authorities-name-44-soldiers-30-police-officers-killed-in-hamas-attack/>) [online], Times of Israel [dostęp 2024-11-30] (ang.).
12. Wybuch wojny między Izraelem i Hamasem (<https://www.pism.pl/publikacje/wybuch-wojny-miedzy-izraelem-i-hamasem>). PISM. [dostęp 2023-10-11].
13. Wojna Izraela z Hamasem wstrząśnie rynkami? (<https://forsal.pl/swiat/aktualnosci/artykuly/9319504,wojna-izraela-z-hamasem-wstrzasnie-rynkami.html>). Forsal.pl. [dostęp 2023-10-11].
14. Sara Nowacka: Wpływ wojny w Strefie Gazy na sytuację w Libanie (<https://www.pism.pl/publikacje/wpływ-wojny-w-strefie-gazy-na-sytuację-w-libanie>). [w:] *Publikacje* [on-line]. PISM, 2024-01-29. [dostęp 2024-02-14].
15. Karolina Wójcicka, *Wojna w Strefie Gazy rozlewa się po Bliskim Wschodzie* (<https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artykuly/9404005,wojna-w-strefie-gazy-rozlewa-sie-po-bliskim-wschodzie.html>), „Dziennik Gazeta Prawna”, 16 stycznia 2024 [dostęp 2024-02-14].
16. *What is Hamas? The group that rules the Gaza Strip has fought several rounds of war with Israel* (<https://apnews.com/article/hamas-gaza-palestinian-authority-israel-war-ed7018dbaae09b81513daf3bda38109a>) [online], AP News, 9 października 2023 [dostęp 2024-06-17] (ang.).
17. Paweł Pokrzywiński: Operacja Hamasu przeciwko Izraelowi (<https://ukladsil.pl/operacja-hamasu-przeciw-izraelowi/>). Układ Sił, 2023. [dostęp 2023-10-11]. (pol.).
18. Rok temu Hamas dokonał największego ataku terrorystycznego na Izrael w historii tego kraju (<https://www.pap.pl/aktualnosci/rok-temu-hamas-dokonol-najwiekszego-ataku-terrorystycznego-na-izrael-w-historii-tego>). Polska Agencja Prasowa, 2024-10-06. [dostęp 2024-10-07].
19. Al Jazeera Staff, *Hamas says it has enough Israeli captives to free all Palestinian prisoners* (<https://www.aljazeera.com/news/2023/10/7/hamas-says-it-has-enough-israeli-captives-to-free-all-palestinian-prisoners>) [online], Al Jazeera [dostęp 2024-06-17] (ang.).
20. Hadas Gold, Richard Allen Greene, Amir Tal, Ibrahim Dahman, Abeer Salman, Kareem Khaddar And Nadeen Ebrahim: Hamas has launched an unprecedented attack against Israel. Here's what to know (<https://ksltv.com/592645/hamas-has-launched-an-unprecedented-attack-against-israel-heres-what-to-know/>). ksltv.com, 2023-10-08. [dostęp 2023-10-11]. (ang.).
21. Ramzy Baroud: The roots and hidden meanings of 'Al-Aqsa Flood' (<https://www.arabnews.com/node/2388206>). arabnews.com, 2023-10-09. [dostęp 2023-10-11]. (ang.).
22. Grad rakiet wystrzelony ze Strefy Gazy. Bojownicy wkroczyli do Izraela (<https://www.rp.pl/konflikty-zbrojne/art39232301-grad-rakiet-wystrzelony-ze-strefy-gazy-bojownicy-wkroczyli-do-izraela>). [w:] *Konflikty zbrojne* [on-line]. Rzeczpospolita, 2023-10-07. [dostęp 2023-10-11]. (pol.).
23. Iłja Wołżski: David Sharp, izraelski ekspert wojskowy: tragedia, która się wydarzyła, jest największą porażką izraelskich służb wywiadowczych (<https://wiadomosci.onet.pl/swiat/burza-al-aksa-kontra-zelazny-miecz-ekspert-tlumaczy-co-sie-dzieje-w-izraelu/5chjvsp>). Wiadomości Onet, 2023-10-07. [dostęp 2023-10-11]. (pol.).
24. *Fears of a ground invasion of Gaza grow as Israel vows 'mighty vengeance'* (<https://www.aljazeera.com/news/2023/10/7/world-is-watching-fears-grow-of-a-massive-gaza-invasion-by-israel>) [online], Al Jazeera [dostęp 2024-06-17] (ang.).
25. Bethan McKernan i inni, *Seven days of terror that shook the world and changed the Middle East* (<https://www.theguardian.com/world/2023/oct/14/seven-days-of-terror-that-shook-the-world-and-changed-the-middle-east>), „The Observer”, 14 października 2023, ISSN 0029-7712 (<http://worldcat.org/issn/0029-7712>) [dostęp 2024-06-17] (ang.).
26. *Text of the speech by Ismail Haniyeh, on the first day of Operation Al-Aqsa Flood* (<https://crescentinternational.org/articles/text-of-the-speech-by-ismail-haniyeh-on-the-first-day-of-operation-al-aqsa-flood>) [online], Crescent International [dostęp 2024-06-17].

27. Jack Khoury, *Hamas releases memo explaining why it waged war on Israel; Gazans question timing, cite criticism of Hamas* (<https://www.haaretz.com/israel-news/2024-01-21/ty-article/.premium/hamas-releases-memo-explaining-why-it-waged-war-on-israel-gazans-question-timing/0000018d-2d3a-db77-ad9f-ff3abfd30000>), „Haaretz”, 21 stycznia 2024 [dostęp 2024-06-17] (ang.).
28. *Israel's military campaign in Gaza is among the most destructive in history, experts say* (<https://www.pbs.org/newshour/world/israels-military-campaign-in-gaza-is-among-the-most-destructive-in-history-experts-say>) [online], PBS NewsHour, 21 grudnia 2023 [dostęp 2024-06-17] (ang.).
29. *Israel's relentless bombardment destroyed over 70% of Gaza homes* (<https://www.aljazeera.com/news/2023/12/31/israeli-bombardment-destroyed-over-70-of-gaza-homes-media-office>) [online], Al Jazeera [dostęp 2024-06-17] (ang.).
30. *Gaza: UN experts decry bombing of hospitals and schools as crimes against humanity, call for prevention of genocide* (<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/10/gaza-un-experts-decry-bombing-hospitals-and-schools-crimes-against-humanity>) [online], 19 października 2023 [dostęp 2024-04-26] (ang.).
31. *Damning evidence of war crimes as Israeli attacks wipe out entire families in Gaza* (<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/10/damning-evidence-of-war-crimes-as-israeli-attacks-wipe-out-entire-families-in-gaza/>) [online], Amnesty International, październik 2023 [dostęp 2024-04-26] (ang.).
32. *Can Israel achieve its war goals in Gaza?* (<https://www.ft.com/content/282ffdcd-70c0-4da5-9a7e-5a31d7677fe5>) [online], FT [dostęp 2024-06-17].
33. Jacob Magid, *Netanyahu says IDF will control Gaza after war, rejects notion of international force* (<https://www.timesofisrael.com/netanyahu-says-idf-will-control-gaza-after-war-rejects-notion-of-international-force/>) [online], The Times of Israel, 10 listopada 2023 [dostęp 2024-06-17] (ang.).
34. *UN says women and children account for at least 56% of Gaza war deaths* (<https://www.france24.com/en/middle-east/20240514-%F0%9F%94%B4-live-white-house-sees-no-genocide-in-gaza-condemns-aid-convoy-attacks>) [online], France24, 14 maja 2024 [dostęp 2024-06-17] (ang.).
35. *10,000 people feared buried under the rubble in Gaza* (<https://news.un.org/en/story/2024/05/1149256>) [online], UN News, 2 maja 2024 (ang.).
36. *Palestinians mark 76 years of dispossession as a potentially even larger catastrophe unfolds in Gaza* (<https://apnews.com/article/israel-palestinians-hamas-war-nakba-history-b5cea9556e516655c25598d5dbe54192>) [online], AP News, 14 maja 2024 [dostęp 2024-06-17] (ang.).
37. *Mass forced displacement in Gaza highlights urgent need for Israel to uphold Palestinians' right to return* (<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2024/05/mass-forced-displacement-in-gaza-highlights-urgent-need-for-israel-to-uphold-palestinians-right-to-return/>) [online], Amnesty International, 14 maja 2024 [dostęp 2024-06-17] (ang.).
38. *Israel Widens Attack on Hamas; Palestinians Pour Into Southern Gaza* (<https://www.voanews.com/a/palestinians-pour-into-southern-gaza-israel-widens-attacks-on-hamas-/7417882.html>) [online], Voice of America, 29 grudnia 2023 [dostęp 2024-06-17] (ang.).
39. Gid'on Lev, *The tragedy of Israel's 135,000 displaced citizens* (<https://www.haaretz.com/israel-news/2024-02-27/ty-article-magazine/.premium/what-makes-the-plight-of-israels-displaced-citizens-different/0000018d-ea95-d1e0-a1dd-fbf529ed0000>), „Haaretz”, 27 lutego 2024 [dostęp 2024-06-17] (ang.).
40. 🟡 Nina Lakhani, *Israel is deliberately starving Palestinians, UN rights expert says* (<https://www.theguardian.com/world/2024/feb/27/un-israel-food-starvation-palestinians-war-crime-genocide>), „The Guardian”, 27 lutego 2024, ISSN 0261-3077 (<http://worldcat.org/issn/0261-3077>) [dostęp 2024-06-17] (ang.).
41. *At least half of Gaza's buildings damaged or destroyed, new analysis shows* (<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-68006607>) [online], BBC, 30 stycznia 2024 [dostęp 2024-06-17] (ang.).

42. Kaamil Ahmed, Damien Gayle, Aseel Mousa, *'Ecocide in Gaza': does scale of environmental destruction amount to a war crime?* (<https://www.theguardian.com/environment/2024/mar/29/gaza-israel-palestinian-war-ecocide-environmental-destruction-pollution-rome-statute-war-crimes-aoe>), „The Guardian”, 29 marca 2024, ISSN 0261-3077 (<http://worldcat.org/issn/0261-3077>) [dostęp 2024-06-17] (ang.).
43. *No Traces of Life, Israel's Ecocide in Gaza 2023 – 2024* (<https://forensic-architecture.org/investigation/ecocide-in-gaza>) [online], forensic-architecture.org [dostęp 2024-06-17].
44. *Gaza war: 'Direct hits' on more than 200 schools since Israeli bombing began* (<https://news.un.org/en/story/2024/03/1148031>) [online], UN News, 27 marca 2024 [dostęp 2024-10-07] (ang.).
45. *UN experts deeply concerned over 'scholasticide' in Gaza* (<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/04/un-experts-deeply-concerned-over-scholasticide-gaza>) [online], OHCHR, 18 kwietnia 2024 (ang.).
46. Kaamil Ahmed, *'Everything beautiful has been destroyed': Palestinians mourn a city in tatters* (<https://www.theguardian.com/world/2024/feb/04/everything-beautiful-has-been-destroyed-palestinians-mourn-a-city-in-tatters>), „The Observer”, 4 lutego 2024, ISSN 0029-7712 (<http://worldcat.org/issn/0029-7712>) [dostęp 2024-06-17] (ang.).
47. Jeremy Diamond, *At least 16 cemeteries in Gaza have been desecrated by Israeli forces, satellite imagery and videos reveal* (<https://www.cnn.com/2024/01/20/middleeast/israel-gaza-cemeteries-desecrated-investigation-intl-cmd/index.html>) [online], CNN, 20 stycznia 2024 [dostęp 2024-06-17] (ang.).
48. Colin P. Clarke, *The Counterinsurgency Trap in Gaza* (<https://www.foreignaffairs.com/israel/counterinsurgency-trap-gaza>), „Foreign Affairs”, 5 lutego 2024, ISSN 0015-7120 (<http://worldcat.org/issn/0015-7120>) [dostęp 2024-06-17] (ang.).
49. Mike Corder: *Top UN court orders Israel to halt military offensive in Rafah, though Israel is unlikely to comply* (<https://apnews.com/article/israel-gaza-palestinians-court-ceasefire-01d093d21a1eadaa31af5708cf1cbf38>). [w:] *World news* [on-line]. AP News, 2024-05-24. [dostęp 2024-05-28]. (ang.).
50. Erika Solomon, *A Loyal Israel Ally, Germany Shifts Tone as the Toll in Gaza Mounts* (<https://www.nytimes.com/2024/03/29/world/europe/germany-israel-gaza.html>), „The New York Times”, 29 marca 2024, ISSN 0362-4331 (<http://worldcat.org/issn/0362-4331>) [dostęp 2024-06-17] (ang.).
51. *Yemen's Houthis 'will not stop' Red Sea attacks until Israel ends Gaza war* (<https://www.aljazeera.com/news/2023/12/19/yemens-houthis-will-not-stop-red-sea-attacks-until-israel-stops-gaza-war>) [online], Al Jazeera [dostęp 2024-06-17] (ang.).
52. *Fires have become the most visible sign of the conflict heating up on the Lebanon-Israel border* (<https://apnews.com/article/lebanon-israel-hezbollah-war-fires-fd1e044979fb5be66b36456d1285dadb>) [online], AP News, 4 lipca 2024 [dostęp 2024-10-09] (ang.).
53. Tomasz Jurczak, *Izrael rozpoczął operację lądową przeciwko Hezbollahowi w Libanie* (<https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artykuly/9622715,izrael-rozpoczal-operacje-ladowa-przeciwko-hezbollahowi-w-libanie.html>), „Dziennik Gazeta Prawna”, 1 października 2024.
54. Omar Sabbour, *Israel has declared war on the promise of a strong, democratic Syria* (<https://www.aljazeera.com/opinions/2025/1/15/israel-has-declared-war-on-the-promise-of-a-strong-democratic-syria>) [online], Al Jazeera [dostęp 2025-06-06] (ang.).
55. *Assad has left Damascus, says Russia, as Syrian army declares end of his rule* (<https://news.sky.com/story/assad-has-left-damascus-says-russia-as-syrian-army-declares-end-of-his-rule-13269339>) [online], Sky News [dostęp 2025-06-06] (ang.).
56. Daniel Estrin, Bill Chappell, Larry Kaplow, Juliana Kim, *All-out war: Israel pounds Gaza after militants infiltrate in a large-scale attack* (<https://www.npr.org/2023/10/07/1204436940/palestinian-militants-launch-rockets-into-israel>) [online], NPR, 7 października 2023 [dostęp 2024-06-21] (ang.).
57. *Hamas surprise attack out of Gaza stuns Israel and leaves hundreds dead in fighting, retaliation* (<https://apnews.com/article/israel-palestinians-gaza-hamas-rockets-airstrikes-tel-aviv-11fb98655c256d54ecb5329284fc37d2>) [online], AP News, 7 października 2023 [dostęp 2024-06-21] (ang.).

58. Hamas zaatakował Izrael z morza, lądu i powietrza. Walki w miastach, setki rannych i zabici (<http://tvn24.pl/swiat/izrael-hamas-atakuje-oglosil-rozpozecie-operacji-zbrojnej-7379353>). TVN24, 2023-10-07. [dostęp 2023-10-11].
59. Marek Matusiak: Izrael zaatakowany (<https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2023-10-09/izrael-zaatakowany>). [w:] *Publikacje* [on-line]. osw.waw.pl, 2023-10-09. [dostęp 2023-10-11]. (pol.).
60. Izrael: „Haarec”: bojownicy Hamasu sforsowali barierę graniczną w 29 miejscach; większość nie została jeszcze uszczelniona (<https://www.wnp.pl/wiadomosci/izrael-haarec-bojownicy-hamasu-sforsowali-bariere-graniczna-w-29-miejscach-wiekszosc-nie-zostala-jeszcze-uszczelniona,760656.html>). [w:] *Rynki zagraniczne* [on-line]. wnp.pl, 2023-10-08. [dostęp 2023-10-11]. (pol.).
61. Dozens killed, abducted as Israel comes under surprise Hamas attack: Dozens killed, abducted as Israel comes under surprise Hamas attack (<https://www.ynetnews.com/article/rysg8i0l6>). [w:] *News* [on-line]. ynetnews.com, 2023-10-10. [dostęp 2023-10-23]. (ang.).
62. *Israel retaliation kills 230 Palestinians after Hamas operation* (<https://www.aljazeera.com/news/2023/10/7/sirens-warn-of-rockets-launched-towards-israel-from-gaza-news-reports>) [online], Al-Jazeera [dostęp 2023-10-11] (ang.).
63. Reuters: Atak Hamasu na Izrael był planowany od 2021 r. Stoi za nim jeden człowiek (<https://www.rp.pl/konflikty-zbrojne/art39248661-reuters-atak-hamasu-na-izrael-byl-planowany-od-2021-r-stoi-za-nim-jeden-czlowiek>). [w:] *Konflikty zbrojne* [on-line]. Rzeczpospolita, 2023-10-11. [dostęp 2023-10-27]. (pol.).
64. Przyjechali się bawić, walczyli o życie. „Byli wszędzie, chodzili i strzelali. Wokół umierali ludzie” (<http://tvn24.pl/swiat/izrael-atak-hamasu-ostrzal-podczas-nova-festiwal-przy-strefie-gazy-wiele-osob-zginelo-wiele-pojmano-relacje-ocalalych-7381277>). TVN24, 2023-10-08. [dostęp 2023-10-11]. (pol.).
65. Dozens killed, abducted as Israel comes under surprise Hamas attack (<https://www.ynetnews.com/article/rysg8i0l6>). [w:] *News* [on-line]. ynetnews.com, 2023-10-10. [dostęp 2023-10-11]. (ang.).
66. What We Know About Israel's War With Hamas (<https://www.channelstv.com/2023/10/11/what-we-know-about-israels-war-with-hamas/>). channelstv.com, 2023-10-11. [dostęp 2023-10-11]. (ang.).
67. Yolande Knell, Raffi Berg and David Gritten: Israel attack: PM says Israel at war after 250 killed in attack from Gaza (<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67036625>). [w:] *Middle East* [on-line]. BBC, 2023-10-08. [dostęp 2023-10-11]. (ang.).
68. Joanie Margulies: IDF regains control over Sderot police station (<https://www.jpost.com/israel-news/defense-news/article-763198>). [w:] *Defense News* [on-line]. jpost.com, 2023-10-08. [dostęp 2023-10-12]. (ang.).
69. Josef Federman, Issam Adwan: Hamas surprise attack out of Gaza stuns Israel and leaves hundreds dead in fighting, retaliation (<https://apnews.com/article/israel-palestinians-gaza-hamas-rockets-airstrikes-tel-aviv-11fb98655c256d54ecb5329284fc37d2>). [w:] *World news* [on-line]. AP News, 2023-10-08. [dostęp 2023-10-17]. (ang.).
70. Cezary Faber: Rzeź na festiwalu w Izraelu. „Strzelali do nas jak do kaczek” (https://www.rmfm24.pl/fakty/swiat/news-rzez-na-festiwalu-w-izraelu-strzelali-do-nas-jak-do-kaczek,nld,7074955#crp_state=1). [w:] *Świat* [on-line]. RMF24, 2023-10-08. [dostęp 2023-10-11]. (pol.).
71. Roni Green Shaulov, Yoav Zitun: Charred remains of mother, son recovered 11 days after Hamas massacre (<https://www.ynetnews.com/article/hy8ihip11p>). [w:] *News* [on-line]. ynetnews.com, 2023-10-18. [dostęp 2023-10-27]. (ang.).
72. Yoav Zitun, Shimon Elbaz, Itamar Eichner, Hadar Gil-Ad, Yair Kraus: Israel bombards Gaza in massive attack; Netanyahu invites Biden to Israel on solidarity visit (<https://www.ynetnews.com/article/4kemkv3z2>). [w:] *News* [on-line]. ynetnews.com, 2023-10-16. [dostęp 2024-02-29]. (ang.).
73. KGŁ: „Pałą nas. Dusimy się”. Przerazająca relacja z Izraela, nie żyje cała rodzina (<https://www.o2.pl/informacje/pala-nas-dusimy-sie-przerazajaca-relacja-z-izraela-nie-zyje-cala-rodzina-6951616096385952a>). o2.pl, 2023-10-13. [dostęp 2023-10-19]. (pol.).

74. Angelika Maj: Zbrodnie Hamasu na izraelskich kobietach. Wstrząsające relacje świadków (<https://fakty.tvn24.pl/fakty-o-swiecie/zbrodnie-hamasu-na-izraelskich-kobietach-wstrzasajace-relacje-swia-dkow-st7519281>). TVN, 6 grudnia 2023. [dostęp 2024-10-07].
75. Arno Rosenfeld, *What we know about accounts of sexual assault during the Hamas attack* (<https://forward.com/news/564318/sexual-assault-rape-proof-hamas-idf-israel-gaza/>) [online], Forward News, 11 października 2023, Cytat: *Israel Defense Forces told (...) that it does not yet have any evidence of rape having occurred during Saturday's attack or its aftermath* (ang.).
76. Eric Tlozek, Orly Halpern, Allyson Horn, *Israel accused of killing its own civilians under the 'Hannibal Directive' to avoid them being taken hostage* (<https://www.abc.net.au/news/2024-09-07/israel-hannibal-directive-kidnap-hamas-gaza-hostages-idf/104224430?future=true&>) [online], ABC News, 6 września 2024 (ang.).
77. Marcin Jabłoński: Czołgi, transportery i traktor. Trofea wojenne Hamasu (<https://geekweek.interia.pl/militaria/news-czolgi-transportery-i-traktor-trofea-wojenne-hamasu,nld,7073404>). [w:] *Militaria* [on-line]. geekweek.interia.pl, 2023-10-07. [dostęp 2023-10-14]. (pol.).
78. Emanuel Fabian, *Commander of IDF's Nahal Brigade killed in clashes with Hamas on Gaza border* (<https://www.timesofisrael.com/commander-of-idfs-nahal-brigade-killed-in-clashes-with-hamas-on-gaza-border/>) [online], Times of Israel, 8 października 2023 (ang.).
79. Israel launches operation 'Iron Swords' after Hamas' surprise attack (https://www.business-standard.com/world-news/israel-launches-operation-iron-swords-after-hamas-surprise-attack-123100700404_1.html). [w:] *World News* [on-line]. Business Standard. [dostęp 2023-10-11]. (ang.).
80. 44 Israeli soldiers and 30 security officials killed by Hamas have been identified (https://edition.cnn.com/middleeast/live-news/israel-hamas-gaza-attack-10-08-23/h_4dd9ad976c334ff59997f4077185f58c). CNN, 2023-10-08. [dostęp 2024-02-12]. (ang.).
81. Susannah George, Sarah Dadouch, Claire Parker, Shira Rubin: *Israel formally declares war against Hamas as more than 1,000 killed on both sides* (<https://www.washingtonpost.com/world/2023/10/08/israel-hamas-war-gaza/>). Washington Post, 2023-10-08. [dostęp 2023-10-11]. (ang.).
82. Yolande Knell, Rushi Abu Alouf, David Gritten: *Israeli forces fight to drive out Hamas militants as death toll passes 600* (<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67045138>). [w:] *Middle East* [on-line]. BBC, 2023-10-08. [dostęp 2023-10-11]. (ang.).
83. Reports of mass casualties as Israeli air attack hits refugee camp in Gaza (<https://www.aljazeera.com/news/2023/10/9/reports-of-mass-casualties-as-israeli-air-attack-hits-refugee-camp-in-gaza>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2023-10-09. [dostęp 2023-10-11]. (ang.).
84. *Izrael odcina Strefę Gazy. Całkowita blokada dostaw żywności, wody, prądu i paliwa* (<https://tvn24.pl/swiat/atak-hamasu-na-izrael-izrael-odcina-strefegazy-calkowita-blokada-dostaw-zywnosci-wody-pradu-i-paliwa-7382337>) [online], TVN24, 9 października 2023 [dostęp 2023-10-11].
85. Israel announces 'total' blockade on Gaza (<https://www.aljazeera.com/news/2023/10/9/israel-announces-total-blockade-on-gaza>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2023-10-09. [dostęp 2023-10-11]. (ang.).
86. Lazar Berman: 'At least 40 babies killed': Foreign reporters taken to massacre site in Kfar Aza (<https://www.timesofisrael.com/israel-takes-foreign-journalists-to-see-massacre-site-in-kfar-aza/>). Times of Israel, 2023-10-10. [dostęp 2023-10-12]. (ang.).
87. 'Kfar Aza smells of death': Inside the Israeli border village where 'babies were slaughtered' in Hamas attack (<https://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/hamas-babies-beheading-kfar-aza-b2427627.html>). [w:] *Middle East* [on-line]. independent.co.uk, 2023-10-11. [dostęp 2023-10-12]. (ang.).
88. Corpses and kids' bikes, burned homes and death in kibbutz where Hamas butchered 100 (<https://www.timesofisrael.com/corpses-and-kids-bikes-burned-homes-and-death-in-kibbutz-where-hamas-butchered-100/>). Times of Israel, 2023-10-11. [dostęp 2023-10-12]. (ang.).
89. How an Israeli Kibbutz 'Paradise' Turned Into Hell in Hamas Attack (<https://www.usnews.com/news/world/articles/2023-10-10/bodies-of-residents-and-militants-lie-in-the-grounds-of-ravaged-israeli-kibbutz>). [w:] *World News* [on-line]. US News, 2023-10-10. [dostęp 2024-02-29]. (ang.).

90. Jeremy Bowen: Inside Kfar Aza where Hamas militants killed families in their homes (<https://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-67065205>). [w:] *Middle East* [on-line]. BBC, 2023-10-11. [dostęp 2024-02-27]. (ang.).
91. Roland Oliphant, Nataliya Vasilyeva, Charles Hymas: Hamas slaughtered babies and children in Kfar Aza kibbutz massacre (<https://www.telegraph.co.uk/world-news/2023/10/10/babies-killed-hamas-attacks-kibbutz-israel/>). [w:] *News* [on-line]. telegraph.co.uk, 2023-10-10. [dostęp 2024-02-29]. (ang.).
92. MEE staff: Israel-Palestine war: Israeli personnel gave false information about 7 October attack crimes – report (<https://www.middleeasteye.net/news/israel-palestine-war-personnel-false-information-7-october-attack>). [w:] *Israel-Palestine war* [on-line]. Middle East Eye, 2023-12-03. [dostęp 2024-02-29]. (ang.).
93. Kat Tenbarge, Melissa Chan: Unverified reports of ‘40 babies beheaded’ in Israel-Hamas war inflame social media (<https://www.nbcnews.com/tech/internet/unverified-allegations-beheaded-babies-israel-hamas-war-inflame-social-rcna119902>). [w:] *Israel-Hamas war* [on-line]. NBC News, 2023-10-12. [dostęp 2024-02-29]. (ang.).
94. Hamas launches new rocket attack on Israeli city of Ashkelon (<https://www.euronews.com/2023/10/10/israeli-pm-says-siege-just-getting-started-as-gaza-battered-overnight>). euronews.com, 2023-10-10. [dostęp 2023-10-17]. (ang.).
95. Michał Dobrołowicz, Justyna Lasota-Krawczyk, Karol Żak: Izrael równa z ziemią Strefę Gazy. Rośnie liczba ofiar (https://www.rmfm24.pl/raporty/raport-izrael-w-stanie-wojny/news-izrael-rowna-z-ziemia-strefe-gazy-rosnie-liczba-ofiar,nld,7080624#crp_state=1). [w:] *Izrael w stanie wojny* [on-line]. RMF24, 2023-10-11. [dostęp 2023-10-12]. (pol.).
96. amk: W Izraelu powstanie rząd jedności narodowej (<https://www.rp.pl/konflikty-zbrojne/art39251271-w-izraelu-powstanie-rzad-jednosci-narodowej>). [w:] *Konflikty zbrojne* [on-line]. Rzeczpospolita, 2023-10-11. [dostęp 2023-10-12]. (pol.).
97. Izrael. Powstaje rząd jedności narodowej, rząd dogadał się z opozycją (<https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/izrael-powstaje-rzad-jednosci-narodowej/bgyx5x6>). [w:] *Wiadomości* [on-line]. businessinsider.com.pl, 2023-10-11. [dostęp 2023-10-12]. (pol.).
98. Carrie Keller-Lynn: Knesset okays war cabinet; PM: Saturday ‘most horrible day for Jews since Holocaust’ (<https://www.timesofisrael.com/knesset-okays-war-cabinet-pm-saturday-most-horrible-day-for-jews-since-holocaust/>). Times of Israel, 2023-10-12. [dostęp 2023-10-13]. (ang.).
99. Amanda Macias, Ruxandra Iordache: Israel-Hamas war live updates: Israel calls for evacuation of 1.1 million Palestinians in Gaza; at least 27 Americans killed (<https://www.cnbc.com/2023/10/12/israel-hamas-war-live-updates-latest-news-on-gaza.html>). CNBC, 2023-10-12. [dostęp 2023-10-13]. (ang.).
100. Hamas claims 150 rockets fired at Ashkelon (https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/hamas-claims-150-rockets-fired-at-ashkelon/). Times of Israel, 2023-10-13. [dostęp 2023-10-17]. (ang.).
101. Justyna Lasota-Krawczyk: Izrael wezwał do ewakuacji. Panika i chaos w Strefie Gazy (https://www.rmfm24.pl/raporty/raport-izrael-w-stanie-wojny/news-izrael-wezwal-do-ewakuacji-panika-i-chaos-w-strefie-gazy,nld,7085066#crp_state=1). [w:] *Izrael w stanie wojny* [on-line]. RMF24, 2023-10-13. [dostęp 2023-10-14]. (pol.).
102. tm//mrz: Palestyńczycy nie mają gdzie uciec przed rakietami spadającymi na Strefę Gazy. Egipt odmówił ich przyjęcia (<https://tvn24.pl/swiat/palestynczycy-nie-maja-gdzie-uciec-przed-rakietami-spadajacyimi-na-strefe-gazy-egipt-odmowil-ich-przyjecia-7389713>). TVN24, 2023-10-13. [dostęp 2023-10-11]. (pol.).
103. *Why is Israel attacking south Gaza after telling people to go there?* (<https://www.reuters.com/world/middle-east/why-is-israel-attacking-south-gaza-after-telling-people-go-there-2023-10-25/>), „Reuters”, 26 października 2023 [dostęp 2023-11-12] (ang.).
104. Emanuel Fabian: IDF says head of Hamas’s aerial forces killed in overnight Gaza strike (https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/idf-says-head-of-hamass-aerial-forces-killed-in-overnight-gaza-strike/). Times of Israel, 2023-10-14. [dostęp 2023-10-17]. (ang.).

- L05. Sirens sound as Hamas fires rocket barrage at Ashkelon and Tel Aviv areas (https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/sirens-sound-as-hamas-fires-rocket-barrage-at-ashkelon-and-tel-aviv-areas/). Times of Israel, 2023-10-14. [dostęp 2023-10-17]. (ang.).
- L06. Dawid Szczymborski: Dowodził masakrą w kibucach Nir Oz i Nirim. Izrael: Zabiliśmy go (<https://wydarzenia.interia.pl/raport-wojna-w-izraelu/news-dowodzil-masakra-w-kibucach-nir-oz-i-nirim-izrael-zabilismy-,nId,7088894>). [w:] *Wojna w Izraelu* [on-line]. wydarzenia.interia.pl, 2023-10-15. [dostęp 2023-10-19]. (pol.).
- L07. Joanna Potocka: Ewakuacja mieszkańców północnego Izraela (https://www.rmfm24.pl/raporty/raport-izrael-w-stanie-wojny/news-ewakuacja-mieszkancow-polnocnego-izraela,nId,7090440#crp_state=1). [w:] *Izrael w stanie wojny* [on-line]. RMF24, 2023-10-15. [dostęp 2023-10-23]. (pol.).
- L08. Tom O'Connor: Hamas Shares Update on Foreign Hostages (<https://www.newsweek.com/hamas-hostages-guests-release-israel-1835184>). newsweek.com, 2023-10-16. [dostęp 2023-10-21]. (ang.).
- L09. Magdalena Partyła: „Atak na bezprecedensową skalę”. Kilkaset osób zginęło w szpitalu w Gazie (https://www.rmfm24.pl/raporty/raport-izrael-w-stanie-wojny/news-atak-na-bezprecedensowa-skale-kilkaset-osob-zginelo-w-szpita,nId,7094637#crp_state=1). [w:] *Izrael w stanie wojny* [on-line]. RMF24, 2023-10-18. [dostęp 2023-10-19]. (pol.).
- L10. Dawid Szczymborski: Atak na szpital w Gazie. Oburzony Joe Biden zada „trudne pytania” (<https://wydarzenia.interia.pl/raport-wojna-w-izraelu/news-atak-na-szpital-w-gazie-oburzony-joe-biden-zada-trudne-pytan,nId,7094640>). wydarzenia.interia.pl, 2023-10-18. [dostęp 2023-10-19]. (pol.).
- L11. Toby Mann, Brad Ryan: Israel and Palestinian militants blame each other after hospital blast in Gaza (<https://www.abc.net.au/news/2023-10-18/gaza-hospital-blast-kills-hundreds-israel-hamas-war/102989448>). ABC News, 2023-10-18. [dostęp 2023-10-19]. (ang.).
- L12. Emanuel Fabian, Michael Bachner: IDF presents evidence misfired Gazan rocket caused hospital blast, slams Hamas 'lies' (<https://web.archive.org/web/20231018140437/https://www.timesofisrael.com/idf-presents-evidence-misfired-gazan-rocket-caused-hospital-blast-slams-hamas-lies/>). 2023-10-18. [dostęp 2023-10-19]. (ang.).
- L13. Ali Sawafta, Muhammad Al-Gebaly, *At least 6 people killed in Israeli air strike on UNRWA school in Gaza* (<https://www.reuters.com/world/middle-east/least-6-people-killed-israeli-air-strike-unrwa-school-gaza-2023-10-17/>) [online], Reuters, 17 października 2023 (ang.).
- L14. Jerzy Haszczyński, Jarosław Kałucki, Krzysztof Szczepaniak, *Reportaż o ostatnich chrześcijanach w Strefie Gazy* (<https://www.rp.pl/plus-minus/art6882741-reportaz-o-ostatnich-chrzescijanach-w-strefie-gazy>), „Rzeczpospolita” [dostęp 2023-10-23].
- L15. Zniszczono starożytny kościół prawosławny w Strefie Gazy (<https://www.polskieradio.pl/196/3534/Artykul/3265314,zniszczono-starozytny-kosciol-prawoslawnny-w-strefie-gazy>). Polskie Radio, 2023-10-20. [dostęp 2023-10-23].
- L16. Israel bombs Greek Orthodox Gaza church sheltering displaced people (<https://www.aljazeera.com/news/2023/10/20/war-crime-israel-bombs-gaza-church-sheltering-displaced-people>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2023-10-20. [dostęp 2023-10-23]. (ang.).
- L17. Dominika Kovačević, *Jedyna parafia prawosławna w Strefie Gazy została zbombardowana* (http://wiadomosci.cerkiew.pl/news.php?id_n=5677) [online], Cerkiew.pl, 21 października 2023 [dostęp 2023-10-23].
- L18. Hamas uwolnił amerykańskie zakładniczki. Wielka rola małego kraju (<https://tvn24.pl/swiat/izrael-hamas-uwolnil-amerykanskie-zakladniczki-katar-odgrywal-role-posrednika-7404031>). [w:] *Świat* [on-line]. TVN24, 2023-10-22. [dostęp 2023-10-23].
- L19. Israel strikes mosque in occupied West Bank refugee camp (<https://www.aljazeera.com/news/2023/10/22/israeli-air-strike-kills-two-in-west-bank-palestinian-medics-say>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2023-10-22. [dostęp 2023-10-27]. (ang.).
- L20. Hamas releases two women held hostage after Egyptian-Qatari diplomacy (<https://www.aljazeera.com/news/2023/10/23/hamas-releases-two-women-held-hostage-after-egyptian-qatari-diplomacy>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2023-10-23. [dostęp 2023-10-26]. (ang.).

- L21. Carrie Keller-Lynn, Michael Bachner, Tol Staff: Freed Hamas hostage recounts ordeal, slams Israeli failures, speaks well of captors (<https://www.timesofisrael.com/freed-hamas-hostage-recounts-ordeal-slams-israeli-failures-speaks-well-of-captors/>). Times of Israel, 2023-10-24. [dostęp 2023-10-26]. (ang.).
- L22. Rory Carroll, Jason Burke, *Israeli hostage, 85, shown shaking hands with Hamas captor after release* (<https://www.theguardian.com/world/2023/oct/24/freed-gaza-hostages-named-yocheved-lifshitz-nurit-cooper>), „The Guardian”, 24 października 2023 [dostęp 2023-10-26] (ang.).
- L23. REN: Izraelskie czołgi wjechały do Strefy Gazy. To przygotowanie do operacji lądowej (<https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/izraelskie-czolgi-wjechaly-do-strefy-gazy-to-przygotowanie-do-operacji-ladowej/m51d2ms>). [w:] *Wiadomości* [on-line]. businessinsider.com.pl, 2023-10-26. [dostęp 2023-10-27]. (pol.).
- L24. Kevin Collier, Rima Abdelkader: Near-total internet and cellular blackout hits Gaza as Israel ramps up strikes (<https://www.nbcnews.com/tech/internet/internet-blackout-hits-gaza-israel-ramps-strikes-rcna122531>). [w:] *Israel-Hamas war* [on-line]. NBC News, 2023-10-27. [dostęp 2023-10-29]. (ang.).
- L25. Daniel Byman: The Israel-Hamas War Has Entered a ‘New Phase.’ Here’s What to Expect. (<https://foreignpolicy.com/2023/10/28/israel-gaza-ground-forces-troops-invasion-war-hamas-blackout-civilians-hostages/>). [w:] *Analysis* [on-line]. foreignpolicy.com, 2023-10-28. [dostęp 2023-10-29]. (ang.).
- L26. Barak Ravid: Israel moves to „new phase” of war with Hamas in major incursion in Gaza (<https://www.axios.com/2023/10/27/israel-hamas-ground-invasion-gaza>). [w:] *World* [on-line]. axios.com, 2023-10-27. [dostęp 2023-10-29]. (ang.).
- L27. Maps: Tracking the Attacks in Israel and Gaza (<https://www.nytimes.com/interactive/2023/10/07/world/middleeast/israel-gaza-maps.html>). nytimes.com, 2023. [dostęp 2023-11-07]. (ang.).
- L28. Wkroczyli na północy, „pozostają w terenie”. Izraelska armia pokazuje nagrania (<https://tvn24.pl/swiat/izrael-ofensywa-na-strefe-gazy-rzecznik-izraelskiej-armii-nasi-zolnierze-i-czolgi-juz-tam-sa-7412839>). TVN24, 2023-10-28. [dostęp 2023-10-29]. (pol.).
- L29. Israel suffered heavy losses in last night’s attack: Hamas leader Ali Baraka (<https://www.turkiyenewspaper.com/politics/16950#:~:text=%22The%20land%20attack%20launched%20by,Palestinian%20resistance%20on%20many%20fronts>). [w:] *Politics* [on-line]. turkiyenewspaper.com, 2023-10-28. [dostęp 2023-10-29]. (ang.).
- L30. Izrael. Sukces operacji lądowej, odbito porwaną żołnierkę Ori Megidish (<https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2023-10-30/izrael-sukces-operacji-ladowej-odbito-uwieziona-zolnierke/>). [w:] *Świat* [on-line]. Polsat News, 2023-10-30. [dostęp 2023-11-27].
- L31. adso: Strefa Gazy. Potężna eksplozja w obozie dla uchodźców. Media o setkach ofiar. Izraelskie wojsko: zabiliśmy jednego z dowódców Hamasu (<https://tvn24.pl/swiat/strefa-gazy-poteczna-eksplozja-w-obozie-dla-uchodzcow-media-o-setkach-ofiar-izraelskie-wojsko-zabilismy-jednego-z-dowodcow-hamasu-7417675>). TVN24, 2023-10-31. [dostęp 2023-11-02].
- L32. *Siły Obronne Izraela potwierdzają atak na obóz uchodźców w Dżabalii* (<https://www.rp.pl/konflikty-z-brojne/art39347411-sily-obronne-izraela-potwierdzaja-atak-na-oboz-uchodzcow-w-dzabaliji>), „Rzeczpospolita”, 31 października 2023 [dostęp 2023-11-02].
- L33. Strefa Gazy: Kilkadziesiąt ofiar kolejnego ataku na obóz dla uchodźców w mieście Dżabalija (aktualizacja) (<https://www.wnp.pl/rynki-zagraniczne/strefa-gazy-kilkadziesiat-ofiar-kolejnego-ataku-na-oboz-dla-uchodzcow-w-miescie-dzabalija-aktualizacja,769848.html>). [w:] *Najnowsze wiadomości* [on-line]. wnp.pl, 2023-11-01. [dostęp 2023-11-02].
- L34. asty/ft: Walki w Strefie Gazy. Najważniejsze wydarzenia ostatnich godzin (<https://tvn24.pl/swiat/izrael-walki-w-strefie-gazy-najwazniejsze-wydarzenia-ostatnich-godzin-7417869>). TVN24, 2023-11-01. [dostęp 2023-11-02].
- L35. Jan Matoga: Armia Izraela „u wrót Gazy”. Hamas oskarża o kolejny atak na cywili (https://www.rmfm24.pl/raporty/raport-izrael-w-stanie-wojny/news-armia-izraela-u-wrot-gazy-hamas-oskarza-o-kolejny-atak-na-cywili,7122911#crp_state=1). [w:] *Izrael w stanie wojny* [on-line]. RMF24, 2023-11-01. [dostęp 2023-11-02].

- L36. Yemen's Houthis enter Mideast fray, hardening spillover fears (<https://www.tbsnews.net/worldbiz/middle-east/yemens-houthis-enter-mideast-fray-hardening-spillover-fears-730794>). [w:] *Middle East* [on-line]. tbsnews.net, 2023-11-01. [dostęp 2023-11-02]. (ang.).
- L37. Richard Partington: What is the Red Sea crisis, and what does it mean for global trade? (<https://www.theguardian.com/world/2024/jan/03/what-is-the-red-sea-crisis-and-what-does-it-mean-for-global-trade>). [w:] *Middle East* [on-line]. The Guardian, 2024-01-03. [dostęp 2024-01-31]. (ang.).
- L38. First evacuees leave Gaza after another night of Israeli bombardments (<https://tribune.com.pk/story/2444166/first-evacuees-leave-gaza-after-another-night-of-israeli-bombardments>). The Express Tribune, 2023-11-01. [dostęp 2023-11-02]. (ang.).
- L39. Loveday Morris, *Israeli forces push deeper into Gaza as invasion expands, risks multiply* (<https://www.washingtonpost.com/world/2023/11/02/israel-military-offensive-gaza-hamas/>), „The Washington Post”, 2 listopada 2023 [dostęp 2023-11-07] (ang.).
- L40. Israel's army meets fierce resistance 'at the gates of Gaza City' (<https://www.aljazeera.com/news/2023/11/2/israels-army-meets-fierce-resistance-at-the-gates-of-gaza-city>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2023-11-02. [dostęp 2023-11-07]. (ang.).
- L41. Israel Strikes Ambulance Near Gaza Hospital, 15 Reported Killed (<https://www.voanews.com/a/israel-strikes-ambulance-near-gaza-hospital-15-reported-killed-/7341394.html>). [w:] *Middle East* [on-line]. voanews.com, 2023-11-03. [dostęp 2023-11-07]. (ang.).
- L42. *Izraelska armia otoczyła miasto Gaza. Strefa Gazy podzielona na dwie części* (<https://www.rp.pl/konflikty-zbrojne/art39365511-izraelska-armia-otoczyla-miasto-gaza-strefa-gazy-podzielona-na-dwie-czesci>), „Rzeczpospolita”, Konflikty zbrojne, 6 listopada 2023 [dostęp 2023-11-07].
- L43. Liczba ofiar śmiertelnych w Gazie przekracza 10 000; Organizacja Narodów Zjednoczonych nazywa go cmentarzem dziecięcym (<https://magyar24.pl/liczba-ofiar-smiertelnych-w-gazie-przekracza-10-000-organizacja-narodow-zjednoczonych-nazywa-go-cmentarzem-dzieciecym/>). [w:] *World* [on-line]. magyar24.pl, 2023-11-07. [dostęp 2023-11-14].
- L44. *Israel bombs Al-Shifa Hospital's ICU as senior doctor reports several injuries to on-duty staffers* (<https://www.aa.com.tr/en/middle-east/israel-bombs-al-shifa-hospitals-icu-as-senior-doctor-reports-several-injuries-to-on-duty-staffers/3050983>) [online], Anadolu Ajansı [dostęp 2023-11-12].
- L45. Armia izraelska twierdzi, że przejęła budynki Hamasu. „Instytut produkcji i rozwoju broni” (<https://wiadomosci.onet.pl/swiat/izraelska-armia-przejmuje-kontrolę-nad-budynkami-hamasu-w-gazie/7fg7vys>). [w:] *Świat* [on-line]. Wiadomości Onet, 2023-11-14. [dostęp 2023-11-14].
- L46. Izrael: Armia zajęła kilka rządowych budynków Hamasu w stolicy Strefy Gazy (<https://www.wnp.pl/rynki-zagraniczne/izrael-armia-zajela-kilka-rzadowych-budynkow-hamasu-w-stolicy-strefy-gazy,774221.html>). [w:] *Rynki zagraniczne* [on-line]. wnp.pl, 2023-11-14. [dostęp 2023-11-14].
- L47. Israeli troops enter Gaza's Al-Shifa Hospital in culmination of siege (<https://www.straitstimes.com/world/middle-east/israel-raids-gazas-al-shifa-hospital>). straitstimes.com, 2023-11-16. [dostęp 2023-11-23]. (ang.).
- L48. Emma Graham-Harrison, *Israeli airstrikes kill 80 in Palestinian refugee camp* (<https://www.theguardian.com/world/2023/nov/18/israeli-airstrikes-kill-80-in-palestinian-refugee-camp>) [online], The Guardian, 18 listopada 2023 [dostęp 2023-11-22] (ang.).
- L49. Israeli tanks besiege Gaza's Indonesian Hospital (<https://www.aljazeera.com/news/2023/11/20/israeli-tanks-surround-gazas-indonesian-hospital-after-killing-12-people>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2023-11-20. [dostęp 2023-11-22]. (ang.).
- L50. *Strefa Gazy/ 200 pacjentów ewakuowano ze szpitala indonezyjskiego po izraelskim nalocie* (<https://radio.opole.pl/104,768860,strefa-gazy-200-pacjentow-ewakuowano-ze-szpitala>). [w:] *Kraj i świat* [on-line]. radio.opole.pl, 2023-11-21. [dostęp 2023-11-23].
- L51. *arb: Zawieszenie broni między Izraelem a Hamasem. Będzie przerwa w walkach* (<https://www.rp.pl/dyplomacja/art39447691-zawieszenie-broni-miedzy-izraelem-a-hamasem-bedzie-przerwa-w-walkach>). [w:] *Dyplomacja* [on-line]. Rzeczpospolita, 2023-11-22. [dostęp 2023-11-22].

- L52. Israel, Hamas agree to truce, paving way for some captives' release (<https://www.aljazeera.com/news/2023/11/22/israel-agrees-to-ceasefire-deal-paving-way-for-some-captives-release>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2023-11-22. [dostęp 2023-11-22]. (ang.).
- L53. Rozejm w Strefie Gazy. Pierwsi zakładnicy porwani przez Hamas wrócili do Izraela (<https://tvn24.pl/swiat/strefa-gazy-rozejm-miedzy-izraelem-i-hamasem-wymiana-zakladnikow-7452409>). TVN24, 2023-11-24. [dostęp 2023-11-27].
- L54. Zawieszenie broni między Izraelem a Hamasem zostało przedłużone (<https://www.bankier.pl/wiadomosc/Zawieszenie-broni-miedzy-Izraelem-a-Hamasem-zostalo-przedluzone-8653625.html>). [w:] *Wiadomości* [on-line]. bankier.pl, 2023-11-27. [dostęp 2023-11-30].
- L55. arb: Wojna w Izraelu: Zawieszenie broni zostało przedłużone (<https://www.rp.pl/konflikty-zbrojne/art39495731-wojna-w-izraelu-zawieszenie-broni-zostalo-przedluzone>). [w:] *Konflikty zbrojne* [on-line]. Rzeczpospolita, 2023-11-30. [dostęp 2023-11-30].
- L56. Aleksandra Boryń: Koniec rozejmu w Strefie Gazy. Znow slychac strzaly (<https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2023-12-01/koniec-rozejmu-w-strefie-gazy-znow-slychac-strzaly/>). [w:] *Świat* [on-line]. Polsat News, 2023-12-01. [dostęp 2023-12-01].
- L57. IDF: Troops fighting in heart of Khan Younis in most intensive battles since ground op began (https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/troops-fighting-in-heart-of-khan-younis-as-battles-intensify-idf/). Times of Israel, 2023-12-05. [dostęp 2023-12-13]. (ang.).
- L58. Israeli army surrounds Khan Younis as southern Gaza attacks intensify (<https://www.aljazeera.com/news/2023/12/5/israeli-army-surrounds-khan-younis-as-southern-gaza-attacks-intensify>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2023-12-05. [dostęp 2023-12-13]. (ang.).
- L59. Over 150 Hamas terrorists surrender to IDF forces in Khan Yunis (<https://www.i24news.tv/en/news/israel-at-war/1701980659-over-150-hamas-terrorists-surrender-to-idf-forces-in-khan-yunis>). [w:] *Israel at War* [on-line]. i24news.tv, 2023-12-07. [dostęp 2023-12-13]. (ang.).
- L60. Emanuel Fabian: WATCH: Dramatic footage shows IDF troops battling Hamas operatives in Gaza City school (https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/watch-dramatic-footage-shows-idf-troops-battling-hamas-operatives-in-gaza-city-school/). Times of Israel, 2023-12-08. [dostęp 2023-12-13]. (ang.).
- L61. Emanuel Fabian: IDF says it destroyed buildings containing Hamas infrastructure at Gaza City's Al-Azhar University (https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/idf-says-it-destroyed-buildings-containing-hamas-infrastructure-at-gaza-citys-al-azhar-university/). Times of Israel, 2023-12-08. [dostęp 2023-12-13]. (ang.).
- L62. IDF finds elevator in Gaza tunnel, weapon stockpiles in school (<https://www.jpost.com/arab-israeli-conflict/gaza-news/article-777308>). [w:] *Gaza News* [on-line]. jpost.com, 2023-12-09. [dostęp 2023-12-13]. (ang.).
- L63. Cara Tabachnick, Kerry Breen, Claire Day: Hostages were carrying white flag on a stick when Israeli troops mistakenly shot them dead in Gaza, IDF says (<https://www.cbsnews.com/news/3-hostages-in-gaza-killed-by-friendly-fire-israeli-military-says/>). [w:] *World* [on-line]. cbsnews.com, 2023-12-16. [dostęp 2023-12-27]. (ang.).
- L64. Israeli military says its troops shot and killed three hostages by mistake (<https://www.theguardian.com/world/2023/dec/15/israeli-military-says-its-troops-shot-and-killed-three-hostages-by-mistake>). The Guardian, 2023-12-15. [dostęp 2024-02-27]. (ang.).
- L65. Bolesław Prus: Wojna Izrael-Hamas: liczba ofiar śmiertelnych w Gazie przekracza 20 000 (<https://www.humanmag.pl/wojna-izrael-hamas-liczba-ofiar-smiertelnych-w-gazie-przekracza-20-000/>). [w:] *Świat* [on-line]. humanmag.pl, 2023-12-23. [dostęp 2023-12-27].
- L66. Laura Kowalczyk: ONZ zatwierdza uchwałę w sprawie pomocy dla Gazy bez apelowania o zawieszenie broni (<https://tylkogliwice.pl/onz-zatwierdza-uchwale-w-sprawie-pomocy-dla-gazy-bez-apelowania-o-zawieszenie-broni/>). [w:] *Aktualności* [on-line]. tylkogliwice.pl, 2023-12-23. [dostęp 2023-12-27].

- L67. Israel to withdraw some troops from Gaza but expects fighting will continue through 2024 (<https://edition.cnn.com/2024/01/01/middleeast/israel-to-withdraw-some-troops-from-gaza-intl/index.html>). CNN, 2024-01-01. [dostęp 2024-01-02]. (ang.).
- L68. Caleb Larson: Israel begins partial drawdown of troops from Gaza (<https://www.politico.eu/article/israel-hamas-war-troops-drawdown-gaza-israel-defense-forces/>). politico.eu, 2024-01-01. [dostęp 2024-01-02]. (ang.).
- L69. Hamas leader Saleh al-Arouri assassinated by Israel in Lebanon (<https://www.middleeasteye.net/news/lebanon-car-explosion-south-beirut-kills-hamas-leader>). [w:] *Israel's war on Gaza* [on-line]. Middle East Eye, 2024-01-02. [dostęp 2024-07-31]. (ang.).
- L70. Israel army says Hamas command structure 'dismantled' in north Gaza (<https://www.scmp.com/news/world/middle-east/article/3247544/israel-army-says-hamas-command-structure-dismantled-north-gaza>). [w:] *Middle East* [on-line]. scmp.com, 2024-01-06. [dostęp 2024-01-10]. (ang.).
- L71. Emanuel Fabian: Gallant: Intense fighting is over in northern Gaza, will soon end in Khan Younis too (<https://www.timesofisrael.com/gallant-intense-fighting-over-in-northern-gaza-will-soon-end-in-khan-younis-too/>). Times of Israel, 2024-01-15. [dostęp 2024-01-29]. (ang.).
- L72. Największy od tygodni atak rakietowy na Izrael. Hamas wystrzelił ponad 50 pocisków (<https://wiadomosci.onet.pl/swiat/hamas-wystrzelil-rakiety-w-kierunku-izraela-najwiekszy-ostrzal-od-tygodni/1b5nv5k>). [w:] *Świat* [on-line]. Wiadomości Onet, 2024-01-16. [dostęp 2024-01-17].
- L73. Yaniv Kubovich: Hamas Begins Rehabilitating Militant Units in Northern Gaza the Israeli Army Declared Dismantled (<https://www.haaretz.com/israel-news/2024-01-18/ty-article/.premium/hamas-rehabilitates-battalions-declared-dismantled-by-israeli-army-in-northern-gaza-strip/0000018d-1bab-dd75-addd-fbeba8eb0000>). [w:] *Israel News* [on-line]. Haaretz, 2024-01-18. [dostęp 2024-01-29]. (ang.).
- L74. Jan Matoga: 21 żołnierzy izraelskich zabitych w akcji. W Gazie są już same ruiny (https://www.rmfm24.pl/raporty/raport-izrael-w-stanie-wojny/news-21-zolnierzy-izraelskich-zabitych-w-akcji-w-gazie-sa-juz-sam,nld,7286662#crp_state=1). [w:] *Izrael w stanie wojny* [on-line]. RMF24, 2024-01-23. [dostęp 2024-01-29].
- L75. Israeli airstrikes kill more than 100 in Rafah as international alarm mounts over anticipated ground offensive (<https://edition.cnn.com/2024/02/12/middleeast/israel-airstrikes-rafah-ground-offensive-loms-intl-hnk/index.html>). CNN, 2024-02-12. [dostęp 2024-02-18]. (ang.).
- L76. Najib Jobain, Samy Magdy: Israeli strikes hit Rafah after Biden warns Netanyahu to have 'credible' plan to protect civilians (<https://apnews.com/article/israel-hamas-war-news-02-11-2014-785309c668e15728c6aac9905f290b4d>). [w:] *World News* [on-line]. AP News, 2024-02-12. [dostęp 2024-02-18]. (ang.).
- L77. More than 100 killed as Israeli forces open fire in chaos at Gaza food lines, Palestinian health ministry says (<https://edition.cnn.com/2024/02/29/middleeast/gaza-city-deaths-food-israel-intl>). CNN, 2024-02-29. [dostęp 2024-03-17]. (ang.).
- L78. IDF says troops fired at 'suspects' in deadly food aid incident but denies targeting convoy (<https://edition.cnn.com/2024/03/08/middleeast/gaza-flour-massacre-idf-report-intl/index.html>). CNN, 2024-03-08. [dostęp 2024-03-17]. (ang.).
- L79. Fatma Khaled, Jessica Le Masurier: 'Flour massacre': Lifesaving aid becomes a deadly struggle in Gaza (<https://www.france24.com/en/middle-east/20240301-flour-massacre-aid-delivery-turns-deadly-in-gaza-as-un-warns-of-inevitable-famine>). [w:] *ISRAEL-HAMAS WAR* [on-line]. france24.com, 2024-03-01. [dostęp 2024-03-17]. (ang.).
- L80. Al Jazeera Staff: Flour massacre: How Gaza food killings unfolded, and Israel's story changed (<https://www.aljazeera.com/news/2024/3/1/flour-massacre-how-gaza-food-killings-unfolded-and-israel-s-story-changed>). [w:] *Israel War on Gaza* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-03-01. [dostęp 2024-03-17]. (ang.).

- L81. Wafaa Shurafa, Samy Magdy: US says Israel has agreed to the framework for a Gaza cease-fire. Hamas must now decide (<https://web.archive.org/web/20240303045037/https://apnews.com/article/israel-hamas-war-news-03-02-2024-531593c27931a2764357b6f7b11ce394>). [w:] *World News* [on-line]. web.archive.org, 2024-03-03. [dostęp 2024-03-17]. (ang.).
- L82. Liczba ofiar śmiertelnych Palestyńczyków w Strefie Gazy przekroczyła 30 tysięcy osób (<https://pl.topwar.ru/237388-chislo-pogibshih-v-sektore-gaza-palestincev-prevysilo-30000-chelovek.html>). [w:] *Aktualności* [on-line]. pl.topwar.ru, 2024-02-29. [dostęp 2024-04-15].
- L83. At least 19 Palestinians killed by Israeli military while waiting for aid in Gaza – Gazan authorities (<https://edition.cnn.com/2024/03/23/world/palestinians-killed-israeli-military-gazan-authorities/index.html>). CNN, 2024-03-23. [dostęp 2024-04-03]. (ang.).
- L84. Hiba Yazbek, Cassandra Vinograd, Rawan Sheikh Ahmad: Fighting Rages Around Two Gaza Hospitals as Pressure on Israel Rises (<https://www.nytimes.com/2024/03/28/world/middleeast/gaza-shifa-hospital-israel-hostages.html>). nytimes.com, 2024-03-28. [dostęp 2024-04-04]. (ang.).
- L85. Wafaa Shurafa, Samy Magdy, Tia Goldenberg: Israeli Troops Withdraw From Shifa Hospital After Two-Week Raid (<https://time.com/6962429/shifa-hospital-israeli-troops-gaza/>). Time.com, 2024-04-01. [dostęp 2024-04-04]. (ang.).
- L86. Emanuel Fabian: IDF confirms: Top Hamas commander Marwan Issa killed in airstrike earlier this month (https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/idf-confirms-top-hamas-commander-marwan-issa-killed-in-airstrike-earlier-this-month/). Times of Israel, 2024-03-26. [dostęp 2024-04-04]. (ang.).
- L87. Sam Jones, *Gaza aid convoy strike: what happened and who were the victims?* (<https://www.theguardian.com/world/2024/apr/02/gaza-aid-convoy-strike-what-happened-and-who-were-the-victims>) [online], The Guardian, 2 kwietnia 2024 [dostęp 2024-04-03] (ang.).
- L88. Wiceszef MSZ: znamy tożsamość Polaka, który zginął w Strefie Gazy (<https://tvn24.pl/swiat/polak-zginal-w-strefie-gazy-był-wsrod-wolontariuszy-world-central-kitchen-informuja-media-st7848575>). TVN24, 2024-04-02. [dostęp 2024-04-03].
- L89. Krzysztof Maciejewski: Liczba zabitych członków organizacji World Central Kitchen wzrosła do 7. Oświadczenie organizacji (<https://forsal.pl/swiat/bliski-wschod/artykuly/9476313,liczba-zabitych-czlonkow-organizacji-world-central-kitchen-wzrosla-do.html>). [w:] *Bliski Wschód* [on-line]. forsal.pl, 2024-04-02. [dostęp 2024-04-03].
- L90. *Izrael, pod naciskiem USA, otwiera szerzej granice Gazy dla pomocy humanitarnej* (<https://www.rp.pl/konflikty-zbrojne/art40116651-izrael-pod-naciskiem-usa-otwiera-szerzej-granice-gazy-dla-pomocy-humanitarnej>), „Rzeczpospolita”, Konflikty zbrojne, 4 kwietnia 2024 [dostęp 2024-04-15].
- L91. IDF Withdraws All Troops from Southern Gaza (<https://www.jewishpress.com/news/israel/idf/idf-withdraws-all-troops-from-southern-gaza/2024/04/07/>). [w:] *IDF & Security* [on-line]. jewishpress.com, 2024-04-07. [dostęp 2024-04-15]. (ang.).
- L92. Gaza truce talks stall, as Netanyahu says date set for Rafah offensive (<https://www.rte.ie/news/middle-east/2024/0408/1442238-gaza-israel/>). [w:] *Middle East* [on-line]. rte.ie, 2024-04-08. [dostęp 2024-04-15]. (ang.).
- L93. *Hezbollah atakuje. Dziesiątki rakiet w stronę Izraela* (<https://defence24.pl/geopolityka/hezbollah-atakuje-dziesiatki-rakiet-w-strone-izraela>) [online], defence24.pl, 12 kwietnia 2024 [dostęp 2024-04-13].
- L94. PAP, Wojciech Podgórski, Marta Urzędowska, *wyborcza.pl: Hezbollah wystrzelił z Libanu kilkadziesiąt rakiet w kierunku Izraela* *Wyborcza.pl* (<https://wyborcza.pl/7,75399,30883459,rozpoczelo-sie-bombardowanie-izraela-kilkadziesiat-rakiet-mialo.html>) [online], wyborcza.pl [dostęp 2024-04-13].
- L95. Polsat News, *Wzrost napięcia na Bliskim Wschodzie. „Izrael mocno podbił stawkę”* (<https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2024-04-13/rosnie-napiecie-na-bliskim-wschodzie-atak-hezbollahu-na-izrael-to-dopiero-poczatek/>) [online], Polsat News, 13 kwietnia 2024 [dostęp 2024-04-13].
- L96. *Hezbollah wystrzelił ponad 40 rakiet. Komunikat izraelskiej armii* (<https://www.rmfm24.pl/raporty/raport-izrael-w-stanie-wojny/news-hezbollah-wystrzelil-ponad-40-rakiet-komunikat-izraelskiej-armii>) [online], RMF24 [dostęp 2024-04-13].

197. *Iran rozpoczął atak na Izrael* (<https://www.rmfm24.pl/raporty/raport-izrael-w-stanie-wojny/news-iran-rozpoczal-atak-na-izrael,nld,7449304>) [online], RMF24 [dostęp 2024-04-13].
198. *Amerykański lotniskowiec wysłany w pobliże Izraela w związku z groźbami Teheranu* (<https://tvn24.pl/swiat/izrael-amerykanski-lotniskowiec-wyslany-w-poblize-izraela-w-zwiazku-z-grozbami-iranu-st7867567>) [online], TVN24, 12 kwietnia 2024 [dostęp 2024-04-13].
199. Magdalena Frindt, *Stany Zjednoczone alarmują przed odwetem Iranu. „24 do 48 godzin”* (<https://www.wprost.pl/swiat/11653153/iran-zapowiada-odwet-na-izraelu-to-reakcja-po-ataku-na-konsulat-w-syrii.html>) [online], Wprost, 12 kwietnia 2024 [dostęp 2024-04-13].
200. *Nalot na konsulat Iranu w Syrii, zginął jeden z dowódców brygady Al-Kuds* (<https://tvn24.pl/swiat/izrael-iran-syria-nalot-na-konsulat-iranu-w-syrii-zginal-mohammad-reza-zahedi-jeden-z-dowodcow-brygady-al-kuds-st7848276>) [online], TVN24, 1 kwietnia 2024 [dostęp 2024-04-13].
201. *Władze Syrii: Izrael odpowiada za nalot na konsulat Iranu. Media: zginęło 6 osób, w tym irański generał* (<https://www.pap.pl/aktualnosci/wladze-syrii-izrael-odpowiada-za-nalot-na-konsulat-iranu-media-zginelo-6-osob-w-tym>) [online], PAP [dostęp 2024-04-13].
202. *Atak na konsulat Iranu w Damaszku. Rośnie liczba ofiar* (<https://www.pap.pl/aktualnosci/atak-na-konsulat-iranu-w-damaszku-rosnie-liczba-ofiar>) [online], Polska Agencja Prasowa.
203. *Israel intensifies strikes on Rafah ahead of threatened invasion* (<https://arynews.tv/israel-intensifies-strikes-on-rafah-ahead-of-threatened-invasion/>). arynews.tv, 2024-04-26. [dostęp 2024-05-06]. (ang.).
204. Jakub Szymczak: *Izrael odrzuca porozumienie z Hamasem. I rozpoczyna operację w Rafah* (<https://oko.press/izrael-odrzuca-porozumienie-z-hamasem-i-rozpoczyna-operacje-w-rafah>). oko.press, 2024-05-07. [dostęp 2024-05-10].
205. Adam Peszke: *Strefa Gazy. Izrael zajął przejście graniczne Rafah* (<https://www.dw.com/pl/strefa-gazy-izrael-zaj%C4%85%C5%82-przej%C5%9Bcie-graniczne-rafah/a-69018427>). [w:] *Bliski Wschód* [on-line]. dw.com, 2024-05-07. [dostęp 2024-05-10].
206. *Izrael twierdzi, że został ostrzelany z Rafah. Zginęło trzech żołnierzy* (<https://www.rp.pl/konflikty-zbrojne/art40298721-izrael-twierdzi-ze-zostal-ostrelany-z-rafah-zginelo-trzech-zolnierzy>), „Rzeczpospolita”, Konflikty zbrojne, 6 maja 2024 [dostęp 2024-05-06].
207. *Israel orders Rafah evacuation as Gaza truce talks stall* (<https://www.aljazeera.com/news/2024/5/6/israeli-forces-call-on-palestinians-in-gazas-eastern-rafah-to-evacuate>). [w:] *Israel War on Gaza* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-05-06. [dostęp 2024-05-10]. (ang.).
208. Lauren Frayer, Aya Batrawy, Vincent Ni: *A Gaza cease-fire deal hangs in the balance, as Israel begins striking eastern Rafah* (<https://www.npr.org/2024/05/06/1249360882/israel-hamas-cease-fire>). npr.org, 2024-05-06. [dostęp 2024-05-10]. (ang.).
209. *Israeli troops said fighting near Rafah crossing with Egypt* (https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/israeli-troops-said-fighting-near-rafah-crossing-with-egypt/). Times of Israel, 2024-05-07. [dostęp 2024-05-10]. (ang.).
210. *Israeli army orders more evacuations from Rafah as it expands Gaza assault* (<https://www.aljazeera.com/news/2024/5/11/israeli-army-orders-more-evacuations-from-rafah-as-it-expands-gaza-assault>). [w:] *Israel War on Gaza* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-05-11. [dostęp 2024-05-13]. (ang.).
211. *The Latest | Palestinians mark 76 years of their dispossession as more catastrophe unfolds in Gaza* (<https://apnews.com/article/israel-iran-hamas-latest-05-15-2024-b3f003838e374122f0547896fabae39b>). [w:] *World news* [on-line]. AP News, 2024-05-15. [dostęp 2024-05-22]. (ang.).
212. Konrad Bińczyk: *Hamas zaatakował Tel Awiw. Wystrzelono rakiety, zawyły syreny alarmowe* (<https://wiadomosci.radiozet.pl/swiat/hamas-zaatakowal-tel-awiw-wystrzelono-rakiety-zawyly-syreny-alarmowe>). [w:] *Świat* [on-line]. wiadomosci.radiozet.pl, 2024-05-26. [dostęp 2024-05-28].
213. *Atak na Tel Awiw. Alarm w mieście. Hamas wydał oświadczenie* (<https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2024-05-26/hamas-zaatakowal-tel-awiw/>). [w:] *Świat* [on-line]. Polsat News, 2024-05-26. [dostęp 2024-05-28].

214. Eskalacja konfliktu na Bliskim Wschodzie. Hamas zaatakował Tel Awiw (<https://www.onet.pl/informacje/onetiwiadomosci/eskalacja-konfliktu-na-bliskim-wschodzie-hamas-zaatakowal-tel-awiw/hfb83bb,79cfc278>). [w:] *Świat* [on-line]. onet.pl, 2024-05-26. [dostęp 2024-05-28].
215. Israel airstrike in Rafah kills dozens as Netanyahu acknowledges „tragic mishap” (<https://www.cbsnews.com/news/hamas-rockets-central-israel-gaza-strip-sirens/>). [w:] *World* [on-line]. cbsnews.com, 2024-05-28. [dostęp 2024-05-28]. (ang.).
216. Israeli air strike kills dozens in Rafah’s Tel Al-Sultan neighbourhood designated for displaced people (<https://www.abc.net.au/news/2024-05-27/israeli-airstrike-kills-35-as-gaza-hamas-fires-rockets-to-israel/103895778>). abc.net.au, 2024-05-26. [dostęp 2024-05-28]. (ang.).
217. Thomas Mackintosh, David Gritten: Dozens reported killed in Israeli strike on Rafah (<https://www.bbc.com/news/articles/c0kkqkngnedo>). BBC, 2024-05-26. [dostęp 2024-05-28]. (ang.).
218. Bethan McKernan: Global shock after Israeli airstrike kills dozens in Rafah tent camp (<https://www.theguardian.com/world/article/2024/may/27/global-shock-after-israeli-airstrike-kills-dozens-in-rafah-tent-camp>). The Guardian, 2024-05-27. [dostęp 2024-05-28]. (ang.).
219. astry: Izraelska armia potwierdziła śmierć czterech kolejnych zakładników (<https://tvn24.pl/swiat/izrael-armia-potwierdzila-smierc-czterech-kolejnych-zakladnikow-st7946268>). TVN24, 2024-06-04. [dostęp 2024-06-13].
220. Israeli strike kills at least 33 people at a Gaza school the military claims was being used by Hamas (<https://apnews.com/article/israel-palestinians-hamas-war-news-6-6-2024-3d07e712f8abc1e08339163180823fb8>). [w:] *WORDL NEWS* [on-line]. AP News, 2024-06-06. [dostęp 2024-06-13]. (ang.).
221. Al Jazeera Staff: US weapons parts used in Israeli attack on Gaza school: Al Jazeera analysis (<https://www.aljazeera.com/news/2024/6/6/us-weapons-parts-used-in-israeli-attack-on-gaza-school-al-jazeera-analysis>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-06-06. [dostęp 2024-06-13]. (ang.).
222. Israel kills over 200 Palestinians to return 4 captives; U.S. allegedly involved in operation (<https://mondoweiss.net/2024/06/israel-kills-over-200-palestinians-to-rescue-4-captives-u-s-allegedly-involved-in-operation/>). [w:] *NEWS* [on-line]. mondoweiss.net, 2024-06-08. [dostęp 2024-06-13]. (ang.).
223. An Israeli operation rescues four hostages and kills scores of Palestinians. Here’s what we know (<https://edition.cnn.com/2024/06/09/middleeast/israel-hostage-rescue-gaza-intl-hnk/index.html>). CNN, 2024-06-09. [dostęp 2024-06-13]. (ang.).
224. Barak Ravid: Israel rescues four hostages held by Hamas in Gaza (<https://www.axios.com/2024/06/08/israel-hostage-rescue-gaza-music-festival>). axios.com, 2024-06-08. [dostęp 2024-06-13]. (ang.).
225. Israel rescues four hostages in operation (<https://edition.cnn.com/2024/06/08/middleeast/four-israeli-hostages-freed-gaza-intl/index.html>). CNN, 2024-06-08. [dostęp 2024-06-13]. (ang.).
226. momo: Największa taka operacja od początku wojny. Uwolniono zakładników, w tym obywatela Polski (<https://tvn24.pl/swiat/izrael-uwolnil-czterech-zakladnikow-hamasu-w-tym-obywatela-polski-st7953586>). TVN24, 2024-06-08. [dostęp 2024-06-13].
227. Emanuel Fabian: Police say Officer Arnon Zmora dies of wounds from hostage rescue op (https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/police-say-officer-arnon-zamora-dies-of-wounds-from-hostage-rescue-op/). Times of Israel, 2024-06-08. [dostęp 2024-06-13]. (ang.).
228. Israeli forces continue pounding central, southern Gaza (<https://www.voanews.com/a/israeli-forces-step-up-bombardment-across-gaza-amid-fierce-fighting/7664702.html>). [w:] *Middle East* [on-line]. voanews.com, 2025-06-21. [dostęp 2024-07-10]. (ang.).
229. Israel pounds north Gaza after attack on southern al-Mawasi ‘safe zone’ (<https://www.aljazeera.com/news/2024/6/22/israeli-forces-pound-gaza-after-al-mawasi-tent-camp-attack-kills-25>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-06-22. [dostęp 2024-07-10]. (ang.).
230. Intense phase of war with Hamas about to end, focus to shift to Lebanon border, Netanyahu says (<https://edition.cnn.com/2024/06/23/middleeast/intense-phase-hamas-war-end-netanyahu-lebanon-intl-latam/index.html>). CNN, 2024-06-23. [dostęp 2024-07-10]. (ang.).

231. 16 osób zginęło w ataku na szkołę, która według izraelskiej armii była bazą Hamasu (<https://tvn24.pl/swiat/strefa-gazy-16-osob-zginelo-w-ataku-na-szkole-ktora-wedlug-izraelskiej-armii-byla-baza-hamasu-st7993141>). TVN24, 2024-07-07. [dostęp 2024-07-10].
232. *Five journalists killed as Israel steps up bombardment across Gaza* (<https://www.aljazeera.com/news/2024/7/6/five-journalists-killed-as-israel-steps-up-bombardment-across-gaza>), [w:] Israel-Palestine conflict [online], Al-Jazeera, 6 lipca 2024 [dostęp 2024-07-10] (ang.).
233. Lorenzo Tondo, *Israeli strike on Khan Younis shelter kills at least 31 amid surge in Gaza fighting* (<https://www.theguardian.com/world/article/2024/jul/10/israel-gaza-war-latest-today-khan-younis-strike-abassan-death-toll>), „The Guardian”, 10 lipca 2024 (ang.).
234. At least 90 killed in Israeli attack on al-Mawasi ‘safe zone’ in south Gaza (<https://www.aljazeera.com/news/2024/7/13/at-least-50-killed-in-israeli-strike-on-al-mawasi-safe-zone-in-south-gaza>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-07-13. [dostęp 2024-07-03]. (ang.).
235. At least 90 Palestinians reported killed in Israeli strike targeting Hamas military chief (<https://edition.cnn.com/2024/07/13/middleeast/mawasi-deif-israel-hamas-gaza-intl/index.html>). CNN, 2024-07-13. [dostęp 2024-07-13]. (ang.).
236. Israel bombs yet another UN-run school in Gaza, killing 17 (<https://www.aljazeera.com/gallery/2024/7/15/israel-bombs-yet-another-un-run-school-in-gaza-killing-17>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [online]. Al-Jazeera, 2024-07-15. [dostęp 2024-07-27]. (ang.).
237. Israeli strikes in southern, central Gaza kill more than 60 Palestinians, including in ‘safe zone’ (<https://apnews.com/article/israel-palestinians-hamas-war-news-07-16-2024-0cff821823185af16fb2ec5ee8e5c986>). [w:] *World News* [on-line]. AP News, 2024-07-16. [dostęp 2024-07-27]. (ang.).
238. Karolina Gawot, *Alex Dancyg nie żyje. Synowie wskazują winnych* (<https://wydarzenia.interia.pl/zagranica/news-alex-dancyg-nie-zyje-synowie-wskazuja-winnych,nld,7699847>) <https://wydarzenia.interia.pl/zagranica/news-alex-dancyg-nie-zyje-synowie-wskazuja-winnych,nld,7699847> [online], Interia, 22 lipca 2024 [dostęp 2024-07-27].
239. *Izraelskie wojsko: Alex Dancyg nie żyje* (<https://www.rmfm24.pl/raporty/raport-izrael-w-stanie-wojny/news-izraelskie-wojsko-alex-dancyg-nie-zyje,nld,7699402>) [online], RMF24 [dostęp 2024-07-26].
240. Emanuel Fabian, Gianluca Pacchiani, Agencies: IDF orders evacuation of part of Gaza safe zone, says Hamas deeply embedded in area (<https://www.timesofisrael.com/idf-orders-evacuation-of-part-of-gaza-safe-zone-says-hamas-deeply-embedded-in-area/>). Times of Israel, 2024-07-22. [dostęp 2024-07-31]. (ang.).
241. 150,000 have fled Gaza's Khan Younis since Monday, UN says (<https://www.bbc.com/news/articles/c80ejjdk4r7o>). BBC, 2024-07. [dostęp 2024-07-31]. (ang.).
242. At least 30 killed and over 100 injured in an Israeli airstrike on a school in Gaza, Palestinian officials say (<https://edition.cnn.com/2024/07/27/middleeast/israel-gaza-deir-al-balah-school-intl/index.html>). CNN, 2024-07-27. [dostęp 2024-07-31]. (ang.).
243. Julia Panicz: Dramatyczne wydarzenia w Strefie Gazy i na Wzgórzach Golan. Kilkadziesiąt ofiar. W większości to dzieci (<https://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/7,114881,31178704,atak-na-szkole-w-strefie-gazy-kilkadziesiat-ofiar-w-wiekszosci.html>). [w:] *Świat* [on-line]. wiadomosci.gazeta.pl, 2024-07-27. [dostęp 2024-07-31].
244. Darcie Grunblatt, Eli Ashkenazi: Hezbollah rocket of Iranian production kills 12 children in Majdal Shams, dozens wounded (<https://www.jpost.com/breaking-news/article-812106>). [w:] *Israel-Hamas War* [on-line]. jpost.com, 2024-07-27. [dostęp 2024-07-31]. (ang.).
245. Israel hits Hezbollah targets after football pitch strike kills 12 young people (<https://www.bbc.com/news/articles/c29dydz84ngo>). [w:] *World* [on-line]. BBC, 2024-07. [dostęp 2024-07-31]. (ang.).
246. Aditi Sangal, Sana Noor Haq, Antoinette Radford, Tori B. Powell, Kathleen Magramo, Jessie Yeung, Lex Harvey: Hamas political leader killed, Israel strikes Beirut (https://edition.cnn.com/world/live-news/lebanon-beirut-explosion-07-30-24#h_bac604dcad44e7f76393912aee9feed8). CNN, 2024-07-31. [dostęp 2024-07-31]. (ang.).

247. Middle East crisis live: Hamas political leader Ismail Haniyeh killed in Tehran as Iran vows 'revenge' (<https://www.theguardian.com/world/live/2024/jul/31/middle-east-crisis-live-updates-hamas-leader-ismail-haniyeh-killed-iran-israel-gaza-war>). [w:] *Middle East* [on-line]. The Guardian, 2024-07-31. [dostęp 2024-07-31]. (ang.).
248. Nie żyje lider Hamasu. Reakcje ze świata (<https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2024-07-31/nie-zyje-przywodca-hamasu-reakcje-ze-swiatea/>). [w:] *Świat* [on-line]. Polsat News, 2024-07-31. [dostęp 2024-07-31].
249. KMK: To oni mieli odpowiadać za masakrę w Izraelu. Hamas potwierdza informacje (https://wiadomosci.onet.pl/swiat/to-oni-mieli-odpowiadac-za-masakre-w-izraelu-hamas-potwierdza-informacje/fs_e5hcv). [w:] *Świat* [on-line]. wiadomosci.onet.pl, 2025-01-30. [dostęp 2025-02-03]. (pol.).
250. Israel says Hamas commander Mohammed Deif killed in July air raid on Gaza (<https://www.aljazeera.com/news/2024/8/1/israel-says-hamas-military-leader-mohammed-deif-killed-in-july>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-08-01. [dostęp 2024-08-15]. (ang.).
251. 15 killed by Israeli bombing in Gaza City (<https://english.news.cn/20240801/d826474d94d54423a9f2fbbbbced83cb/c.html>). Xinhua, 2024-08-01. [dostęp 2024-08-15]. (ang.).
252. Emanuel Fabian: Israel assassinated 5 Hamas leaders in a tunnel under Gaza City – Arab media report (https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/israel-assassinated-5-hamas-leaders-in-a-tunnel-under-gaza-city-arab-media-report/). Times of Israel, 2024-08-02. [dostęp 2024-08-15]. (ang.).
253. Israeli airstrike hits school-turn-shelter in Gaza, killing and mounding many (<https://english.wafa.ps/Pages/Details/147649>). WAFA, 2024-08-03. [dostęp 2024-08-15]. (ang.).
254. Natalie Melzer, Samy Magdy, *US and allies prepare to defend Israel as Netanyahu says it's already in 'multi-front war' with Iran* (https://www.washingtonpost.com/world/2024/08/04/israel-palestinians-hamas-war-news-08-04-2024/d0c2c666-5224-11ef-9728-3037305a6b0f_story.html), „The Washington Post”, 4 sierpnia 2024 [dostęp 2024-08-15] (ang.).
255. Nils Adler, Maziar Motamedi: Israel's war on Gaza updates: 30 killed in Israeli attacks on schools (<https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2024/8/4/israels-war-on-gaza-live-body-parts-everywhere-as-israel-bombs-shelter/>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-08-04. [dostęp 2024-08-16]. (ang.).
256. Hosni Nadim: At least 7 killed in Israeli attack on camp for displaced Gazans in Khan Younis (<https://www.aa.com.tr/en/middle-east/at-least-7-killed-in-israeli-attack-on-camp-for-displaced-gazans-in-khan-younis/3297793>). Anadolu Ajansı, 2024-08-07. [dostęp 2024-08-16]. (ang.).
257. Emanuel Fabian: IDF says it struck Hamas command centers embedded within Gaza City schools; 12 reportedly killed (https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/idf-says-it-struck-hamas-command-centers-embedded-within-gaza-city-schools/). Times of Israel, 2024-08-08. [dostęp 2024-08-16]. (ang.).
258. Wafaa Shurafa, Samy Magdy: Israeli airstrike on a Gaza school used as a shelter kills at least 80, Palestinian officials say (<https://apnews.com/article/israel-palestinians-hamas-war-10-august-2024-f33867d7596ebb70c1cb3a77fd4437cc>). [w:] *World News* [on-line]. AP News, 2024-08-10. [dostęp 2024-08-17]. (ang.).
259. Israeli strike on Gaza school kills more than 100 people (<https://www.aljazeera.com/news/2024/8/10/israel-strike-on-gaza-school-kills-more-than-100>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-08-10. [dostęp 2024-08-17]. (ang.).
260. Alastair Mccready, Stephen Quillen, Umut Uras: Israel war on Gaza live: Kids 'torn to pieces' as Israeli hits az-Zawayda (<https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2024/8/17/israel-war-on-gaza-live-israeli-attacks-continue-as-focus-on-truce-talks>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-08-17. [dostęp 2024-08-17]. (ang.).
261. Maziar Motamedi, *Israel's war on Gaza updates: 12 killed in Israeli strike on Gaza school* (<https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2024/8/20/israels-war-on-gaza-live-israel-kills-35-in-gaza-as-us-buying-time>) [online], Al Jazeera [dostęp 2024-08-24] (ang.).

262. Emanuel Fabian: Hostage Qaid Farhan al-Qadi, 52, rescued by IDF from tunnel in Gaza (https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/hostage-qaid-farhan-al-qadi-52-rescued-alive-by-idf-from-tunnel-in-gaza/). Times of Israel, 2024-08-27. [dostęp 2024-09-06]. (ang.).
263. Jerzy Adamiak: Strefa Gazy. Pierwszy od 25 lat przypadek zachorowania na polio (<https://www.pap.pl/aktualnosci/strefa-gazy-pierwszy-od-25-lat-przypadek-zachorowania-na-polio>). Polska Agencja Prasowa, 2024-08-17. [dostęp 2024-09-10].
264. Israel, Hamas agree to zoned three-day pauses for Gaza polio vaccinations, WHO says (<https://www.nbcnews.com/news/world/israel-hamas-three-day-pauses-gaza-polio-vaccinations-rcna168842>). [w:] *Israel-Hamas war* [on-line]. NBC News, 2024-08-29. [dostęp 2024-09-10]. (ang.).
265. Israel, Hamas set 3-day pauses in fighting for Gaza polio vaccinations, WHO says (<https://www.scmp.com/news/world/middle-east/article/3276475/israel-hamas-agree-zoned-three-day-pauses-gaza-polio-vaccinations-who-says>). [w:] *World/Middle East* [on-line]. scmp.com, 2024-08-30. [dostęp 2024-09-10]. (ang.).
266. First phase of polio campaign concludes successfully in Gaza (<https://www.who.int/news/item/04-09-2024-first-phase-of-polio-campaign-concludes-successfully-in-gaza>). [w:] *News* [on-line]. who.int, 2024-09-04. [dostęp 2024-09-10]. (ang.).
267. WHO hails success of polio 1st phase vaccination campaign in Gaza (<https://www.timesofisrael.com/who-hails-success-of-polio-1st-phase-vaccination-campaign-in-gaza/>). Times of Israel, 2024-09-05. [dostęp 2024-09-10]. (ang.).
268. Israel Hinders Polio Vaccination; U.N. Warns Gazans Getting No Food in “Beyond Catastrophic” Scenario (https://www.democracynow.org/2024/9/6/headlines/israel_hinders_polio_vaccination_un_warns_gazans_getting_no_food_in_beyond_catastrophic_scenario). democracynow.org, 2024-09-06. [dostęp 2024-09-22]. (ang.).
269. Mass polio vaccination campaign to immunise 200,000 children in southern Gaza extended by a day (<https://www.abc.net.au/news/2024-09-09/polio-vaccination-campaign-extended-southern-gaza-strip/104327582>). abc.net.au, 2024-09-09. [dostęp 2024-09-22]. (ang.).
270. UNRWA Chief: Gaza Polio Vaccination Coverage Has Reached 90% (<https://www.usnews.com/news/world/articles/2024-09-16/unrwa-chief-gaza-polio-vaccination-coverage-has-reached-90>). [w:] *World News* [on-line]. US News, 2024-09-16. [dostęp 2024-09-22]. (ang.).
271. Andrzej Grochowina: Ich ciała znaleziono w tunelu. Izrael potwierdza śmierć zakładników Hamasu. Biden zabrał głos (<https://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/7,114881,31269442,ich-ciala-znaleziono-w-podziemnym-tunelu-izrael-potwierdza.html>). [w:] *Świat* [on-line]. wiadomosci.gazeta.pl, 2024-09-01. [dostęp 2024-09-06].
272. *Ciała sześciu zakładników znalezione w Strefie Gazy. Nowe informacje i oświadczenie rodzin* (<https://www.rp.pl/konflikty-zbrojne/art41055771-ciala-szesciu-zakladnikow-znalezione-w-strefie-gazy-nowe-informacje-i-oswiadczenie-rodzin>), „Rzeczpospolita”, Konflikty zbrojne, 1 września 2024 [dostęp 2024-09-06].
273. Dozens killed as Israeli strikes on Gaza humanitarian zone spark desperate search for buried victims (<https://edition.cnn.com/2024/09/09/middleeast/gaza-khan-younis-israel-strike-intl-latam/index.html>). CNN, 2024-09-09. [dostęp 2024-09-22]. (ang.).
274. Gallant: ‘Hamas as a military formation no longer exists’ (<https://www.jns.org/gallant-hamas-as-a-military-formation-no-longer-exists/>). [w:] *Israel at War* [on-line]. jns.org, 2024-09-10. [dostęp 2024-09-22]. (ang.).
275. Karolina Wójcicka, *Operacja Strzały Północy. Kryzys humanitarny i rosnące napięcia na Bliskim Wschodzie* (<https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artykuly/9617837,.html>), „Dziennik Gazeta Prawna”, 25 września 2024.
276. Loveday Morris, Miriam Berger, Shira Rubi, *Israeli military deaths in Lebanon raise questions over war’s scope* (<https://www.washingtonpost.com/world/2024/10/02/israel-lebanon-invasion-hezbollah-war/>), „The Washington Post”, 2 października 2024 [dostęp 2024-10-07] (ang.).
277. Israel-Hezbollah conflict in maps: Where is fighting happening in Lebanon? (<https://www.bbc.com/news/articles/c9vp7dg3ml1o>). BBC, 2024-10. [dostęp 2024-10-07]. (ang.).

278. Mateusz Obremski, Karolina Wójcicka, *Druga wojna Izraela. Netanjahu postawił na eskalację* (<http://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artykuly/9623364,druga-wojna-izraela-netanjahu-posta-wil-na-eskalacje.html>), „Dziennik Gazeta Prawna”, 1 października 2024.
279. Emanuel Fabian: 2 soldiers killed, several injured in helicopter crash in south Gaza (<https://www.timesofisrael.com/2-soldiers-killed-several-injured-in-helicopter-crash-in-south-gaza/>). Times of Israel, 2024-09-11. [dostęp 2024-09-22]. (ang.).
280. UN says Israeli strike on Gaza school killed six of its staff (<https://www.bbc.com/news/articles/clyn400rm68o>). BBC, 2024-09-11. [dostęp 2024-09-22]. (ang.).
281. Emma Graham-Harrison, *Six UN aid workers among 18 killed in Israeli strike on Gaza school* (<https://www.theguardian.com/world/2024/sep/12/idf-airstrike-gaza-school-nuseirat-refugee-shelter-six-un-unrwa-workers-among-dead>), „The Guardian”, 12 września 2024 [dostęp 2024-09-22] (ang.).
282. Israeli airstrike on Gaza school sheltering displaced people kills at least 18, including UN staff, Palestinian officials say (<https://edition.cnn.com/2024/09/11/world/israeli-airstrike-un-nuseirat-intl-lam/index.html>). CNN, 2024-09-11. [dostęp 2024-09-22]. (ang.).
283. Emanuel Fabian: IDF declares Hamas's Rafah Brigade defeated; no active cross-border tunnels found (<https://www.timesofisrael.com/idf-declares-hamass-rafah-brigade-defeated-no-active-cross-border-tunnels-found/>). Times of Israel, 2024-09-12. [dostęp 2024-09-22]. (ang.).
284. Lorenzo Tondo, *At least 16 killed in Israeli airstrikes on Gaza, Palestinian officials say* (<https://www.theguardian.com/world/2024/sep/16/israeli-airstrikes-gaza-houthis-netanyahu-gallant>), „The Guardian”, 16 września 2024 [dostęp 2024-09-22] (ang.).
285. Israeli attack on Gaza school sheltering displaced Palestinians kills 22 (<https://www.aljazeera.com/news/2024/9/21/several-killed-in-israeli-attack-on-gaza-school-sheltering-displaced-palestinians>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-09-21. [dostęp 2024-09-22]. (ang.).
286. Death toll from Israeli airstrike on Jabalia school surges to 15 (<https://english.wafa.ps/Pages/Details/149667>). WAFA, 2024-09-26. [dostęp 2024-10-07]. (ang.).
287. At least 21 killed as Israel steps up attacks on Gaza (<https://www.aljazeera.com/news/2024/10/1/at-least-21-killed-as-israel-revives-strikes-on-gaza>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-10-01. [dostęp 2024-10-07]. (ang.).
288. *Najbardziej krwawy atak od lat na Zachodnim Brzegu, zginęło 18 osób* (<https://www.pap.pl/aktualnosc/najbardziej-krwawy-atak-od-lat-na-zachodnim-brzegu-zginelo-18-osob>) [online], Polska Agencja Prasowa, 4 października 2024 [dostęp 2024-10-04].
289. Israel launches ground offensive on Jabalia again, killing 17 (<https://www.aljazeera.com/news/2024/10/6/israel-launches-ground-offensive-on-jabalia-again-killing-17>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-10-06. [dostęp 2024-10-22]. (ang.).
290. Israeli strikes on Gaza mosque and school kill 26, health ministry says (<https://www.bbc.com/news/articles/c0jwv16qwqjo>). BBC, 2024-10-06. [dostęp 2024-10-22]. (ang.).
291. *Israeli Army Kicks Off Military Operations In Northern Gaza* (<https://english.iswnews.com/36472/>) [online], Islamic World News, 6 października 2024 [dostęp 2024-10-07] (ang.).
292. Sharif Abdel Kouddous: *As Israel Launches Massive Attack in Northern Gaza, Hospital Director Defies Israeli Evacuation Order* (<https://www.dropsitenews.com/p/northern-gaza-kamal-adwan-hospital-director-defies-israeli-order>). dropsitenews.com, 2024-10-09. [dostęp 2024-10-22]. (ang.).
293. Hospitals move patients as Israeli tanks encircle Jabalia camp (<https://www.bbc.com/news/articles/c9vplm00pm0o>). BBC, 2024-10-09. [dostęp 2024-10-22]. (ang.).
294. Israeli forces ramp up north Gaza assault as 55 killed across enclave (<https://www.aljazeera.com/news/2024/10/15/israeli-forces-ramp-up-north-gaza-assault-as-55-killed-across-enclave>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-10-15. [dostęp 2024-10-22]. (ang.).
295. Nidal Al-Mughrabi: At least 28 dead in Gaza strike, which Israel says targeted gunmen (<https://www.reuters.com/world/middle-east/israeli-fire-kills-11-gaza-city-its-forces-tighten-siege-north-2024-10-17/>). Reuters, 2024-10-17. [dostęp 2024-10-22]. (ang.).

296. Bethan McKernan, *Hamas leader Yahya Sinwar killed in surprise encounter with Israeli forces* (<https://www.theguardian.com/world/2024/oct/17/israeli-military-says-it-may-have-killed-hamas-leader-yahya-sinwar>), „The Guardian”, 17 października 2024, ISSN 0261-3077 (<http://worldcat.org/issn/0261-3077>) [dostęp 2024-10-17] (ang.).
297. Yaniv Kubovich, Ofer Aderet, *High-ranking Israeli Officer Killed in Northern Gaza* (<https://www.haaretz.com/00000192-aade-d6e7-a7bb-eedeabef0000>) [online], Haaretz (ang.).
298. *93 zabitych w ostrzale budynku mieszkalnego w Bajt Lahija w Strefie Gazy* (<https://www.pap.pl/aktualnosci/juz-93-zabirych-w-ostrzale-budynku-mieszkalnego-w-bajt-lahija-w-strefie-gazy>) [online], Polska Agencja Prasowa, 29 października 2024.
299. Israel again bombs Gaza's Beit Lahiya hours after killing 93 in one strike (<https://www.aljazeera.com/news/2024/10/30/israel-bombs-gazas-beit-lahiya-a-day-after-killing-ninety-three-in-one-strike>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-10-30. [dostęp 2024-11-26]. (ang.).
300. Israeli strikes kill 95 Palestinians across Gaza, hospital targeted (<https://www.aljazeera.com/gallery/2024/11/1/israeli-strikes-kill-95-palestinians-across-gaza-hospital-targeted>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-11-01. [dostęp 2024-11-26]. (ang.).
301. Michelle Nichols: North Gaza 'apocalyptic,' everyone at 'imminent risk' of death: UN (<https://www.afr.com/world/middle-east/north-gaza-apocalyptic-everyone-at-imminent-risk-of-death-un-20241102-p5knaf>). afr.com, 2024-11-02. [dostęp 2024-11-26]. (ang.).
302. Statement by UNICEF Executive Director Catherine Russell on a deadly weekend of attacks in North Gaza (<https://www.unicef.org/press-releases/statement-unicef-executive-director-catherine-russell-deadly-weekend-attacks-north>). UNICEF, 2024-11-02. [dostęp 2024-11-26]. (ang.).
303. At least 54 people killed by Israeli forces in Gaza since dawn (<https://www.middleeasteye.net/live-blog/live-blog-update/least-54-people-killed-israeli-forces-gaza-dawn>). Middle East Eye, 2024-11-05. [dostęp 2024-11-26]. (ang.).
304. Bethan McKernan, William Christou, *Palestinians will not be allowed to return to homes in northern Gaza, says IDF* (<https://www.theguardian.com/world/2024/nov/06/palestinians-will-not-be-allowed-to-return-to-homes-in-northern-gaza-says-idf>), [w:] *Israel-Gaza war* [online], The Guardian, 6 listopada 2024 [dostęp 2024-11-26] (ang.).
305. Bethan McKernan, *IDF distances itself from 'no return' remarks about north Gaza evacuees* (<https://www.theguardian.com/world/2024/nov/07/idf-israel-military-no-return-remarks-north-gaza>), [w:] *Israel-Gaza war* [online], The Guardian, 7 listopada 2024 [dostęp 2024-11-26] (ang.).
306. Tamar Michaelis, Tara John, Mich Krever: Netanyahu fires Israeli Defense Minister Yoav Gallant, after months of clashes over war and politics (<https://edition.cnn.com/2024/11/05/middleeast/netanyahu-yoav-gallant-intl-latam/index.html>). CNN, 2024-11-05. [dostęp 2024-11-26]. (ang.).
307. Israeli soldiers burn Gaza's Kamal Adwan Hospital, force hundreds to leave (<https://www.aljazeera.com/news/2024/12/27/israeli-soldiers-burn-gazas-kamal-adwan-hospital-force-hundreds-to-leave>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-12-27. [dostęp 2025-01-14]. (ang.).
308. Death toll from Israeli air strikes in Gaza rises since last night (<https://www.middleeasteye.net/live-blog/live-blog-update/israeli-air-strikes-kill-least-19-gaza>). Middle East Eye, 2024-11-06. [dostęp 2024-11-28]. (ang.).
309. Jason Burke, *Aid to Gaza falls to lowest level in 11 months despite US ultimatum to Israel* (<https://www.theguardian.com/world/2024/nov/11/aid-gaza-trucks-food-lowest-level-year-despite-us-ultimatum>), „The Guardian”, 11 listopada 2024 [dostęp 2024-11-28] (ang.).
310. Claire Parker, Loveday Morris, Hajar Harb, Miriam Berger, Hazem Balousha: *Gangs looting Gaza aid operate in areas under Israeli control, aid groups say* (<https://www.washingtonpost.com/world/2024/11/18/gaza-looting-aid-convoys-israel-famine/>). Washington Post, 2024-11-18. [dostęp 2024-11-28]. (ang.).
311. Jason Burke, *Aid officials recount violent looting in Gaza as criminal gangs thrive amid Israeli bombardment* (<https://www.theguardian.com/world/2024/nov/29/aid-officials-recount-violent-looting-in-gaza-as-criminal-gangs-thrive-amid-israeli-bombardment>), „The Guardian”, 29 listopada 2024 [dostęp 2024-11-30] (ang.).

312. Jason Burke, *Gaza ministry says 20 killed in anti-'gang' operation after looting of aid convoy* (<https://www.theguardian.com/world/2024/nov/18/armed-looters-hijack-almost-100-trucks-carrying-aid-supplies-into-gaza>), „The Guardian”, 18 listopada 2024 [dostęp 2024-11-30] (ang.).
313. Tens killed, wounded in Israeli strike on residential building in Gaza's Beit Lahiya, medics tell Reuters (<https://www.lbcgroup.tv/news/israelgazawar/816599/tens-killed-wounded-in-israeli-strike-on-residential-building-in-gazas/en>). lbcgroup.tv, 2024-11-17. [dostęp 2024-11-28]. (ang.).
314. Beit Lahiya massacre: Tens of Palestinians killed in Israeli strike on residential building (<https://www.presstv.ir/Detail/2024/11/17/737374/Tens-killed,-wounded-in-Israeli-strike-on-residential-building-in-Gaza-s-Beit-Lahiya>). [w:] *Palestine* [on-line]. PressTV, 2024-11-17. [dostęp 2024-11-28]. (ang.).
315. Hosni Nadim: At least 17 killed as Israeli airstrike flattens home in Gaza's Beit Lahia (<https://www.aa.com.tr/en/middle-east/at-least-17-killed-as-israeli-airstrike-flattens-home-in-gaza-s-beit-lahia/3396863#>). [w:] *Middle East* [on-line]. Anadolu Ajansı, 2024-11-18. [dostęp 2024-11-28]. (ang.).
316. Israeli attacks on Gaza kill at least 88, including children in their sleep (<https://www.aljazeera.com/news/2024/11/21/israeli-attacks-on-gaza-kill-dozens-including-children-in-their-sleep>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-11-21. [dostęp 2024-11-28]. (ang.).
317. Jason Burke, William Christou: Hundreds flee north Gaza as IDF orders more evacuations amid intense airstrikes (<https://www.theguardian.com/world/2024/nov/24/hundreds-flee-north-gaza-as-idf-orders-more-evacuations-amid-intense-airstrikes>). [w:] *Israel-Gaza war* [on-line]. theguardian.com, 2024-11-24. [dostęp 2024-12-31]. (ang.).
318. Mohamed Majed: Israeli airstrike kills over 40 Palestinians in northern Gaza (<https://www.aa.com.tr/en/middle-east/israeli-airstrike-kills-over-40-palestinians-in-northern-gaza/3409768>). [w:] *Middle East* [on-line]. Anadolu Ajansı, 2024-11-30. [dostęp 2024-12-31]. (ang.).
319. *A cease-fire deal 'closer than ever' in Gaza, say Hamas, Islamic Jihad and PFLP* (<https://today.lorientlejour.com/article/1440777/>) [online], L'Orient Today, 21 grudnia 2024 (ang.).
320. Death toll rises to 25 in Beit Lahia bombing (<https://www.middleeasteye.net/live-blog/live-blog-update/death-toll-rises-25-beit-lahia-bombing>). Middle East Eye, 2024-12-02. [dostęp 2024-12-31]. (ang.).
321. Adam Schrader: Palestinian chef behind Gaza Soup Kitchen slain in Israeli strike (https://www.upi.com/Top_News/World-News/2024/12/01/palestine-chef-gaza-soup-kitchen-killed/2451733067937/). [w:] *World News* [on-line]. upi.com, 2024-12-01. [dostęp 2024-12-31]. (ang.).
322. 12 killed in Israeli strike in Beit Lahiya (<https://www.middleeasteye.net/live-blog/live-blog-update/12-killed-israeli-strike-beit-lahiya?nid=413556&topic=Israel%2527s%2520war%2520on%2520Gaza&fid=540456>). Middle East Eye, 2024-12-03. [dostęp 2024-12-31]. (ang.).
323. Israeli strike on Gaza tent camp housing displaced people kills at least 21, hospital says (<https://www.cbsnews.com/news/israel-gaza-war-muwasi-tent-camp-strike/>). CBS News, 2024-12-04. [dostęp 2024-12-31]. (ang.).
324. Emanuel Fabian: IDF says strike in Gaza humanitarian zone killed several Hamas operatives, top commander (https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/idf-says-strike-in-gaza-humanitarian-zone-killed-several-hamas-operatives-top-commander/). Times of Israel, 2024-12-05. [dostęp 2024-12-31]. (ang.).
325. Gaza civil defence says 29 dead in Israeli strikes around key hospital (<https://www.newindianexpress.com/world/2024/Dec/06/gaza-civil-defence-says-29-dead-in-israeli-strikes-around-key-hospital>). [w:] *World* [on-line]. newindianexpress.com, 2024-12-06. [dostęp 2025-01-14]. (ang.).
326. Israel strikes flour distribution line, kills 50 across Gaza (<https://www.aljazeera.com/news/2024/12/9/israeli-strikes-on-gaza-flour-distribution-line-residential-area-kill-22>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-12-09. [dostęp 2024-12-31]. (ang.).
327. At least 13 Palestinians killed in Israeli attacks on Gaza (<https://www.aljazeera.com/news/2024/12/10/deadly-israeli-air-strikes-target-nuseirat-camp-in-gaza>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-12-10. [dostęp 2025-01-14]. (ang.).

328. Nidal al-Mughrabi: Israeli forces carry out air, ground attacks in Gaza; dozens dead (<https://www.yahoo.com/news/israeli-troops-kill-20-gaza-103121706.html>). yahoo.com, 2024-12-15. [dostęp 2025-01-14]. (ang.).
329. Gaza hospital chief held by Israel becomes face of crumbling healthcare (<https://www.france24.com/en/live-news/20241231-gaza-hospital-chief-held-by-israel-becomes-face-of-crumbling-healthcare>). [w:] *Live news* [on-line]. france24.com, 2024-12-31. [dostęp 2025-01-14]. (ang.).
330. Gaza Rescuers Say 15 Killed In Israeli Strike In Jabalia (<https://www.barrons.com/news/gaza-rescuers-say-15-killed-in-israeli-strike-in-jabalia-c08bbdb6>). [w:] *FROM AFP NEWS* [on-line]. barrons.com, 2025-01-01. [dostęp 2025-01-14]. (ang.).
331. Israeli strike kills 11 people, including head of Gaza police, Palestinian officials say (<https://edition.cnn.com/2025/01/02/middleeast/israeli-strike-kills-gaza-police-chief-intl/index.html>). [w:] *World* [on-line]. edition.cnn.com, 2025-01-02. [dostęp 2025-01-14]. (ang.).
332. Middle East latest: Israeli strikes across Gaza kill at least 50, including several kids (<https://apnews.com/article/israel-hamas-war-syria-lebanon-news-01-02-2025-80d9b9488c88664a2df0f74d05b48264>). [w:] *World News* [on-line]. AP News, 2025-01-03. [dostęp 2025-01-14]. (ang.).
333. At least 11 civilians killed, dozens wounded in Israeli airstrikes on Shuja'iyya neighborhood in Gaza (<https://english.wafa.ps/Pages/Details/153104>). WAFA, 2025-01-04. [dostęp 2025-01-14]. (ang.).
334. Israeli strikes kill 14 people in Gaza, mediators strive for a truce deal (<https://www.thehindu.com/news/international/israeli-strikes-kill-several-people-in-gaza-mediators-strive-for-a-truce-deal/article69064864.ece>). [w:] *World* [on-line]. thehindu.com, 2025-01-05. [dostęp 2025-01-14]. (ang.).
335. Israeli strikes kill dozens in Gaza as US pushes for ceasefire (<https://www.straitstimes.com/world/middle-east/israeli-strikes-kill-dozens-in-gaza-as-us-pushes-for-ceasefire>). [w:] *World* [on-line]. Straits Times, 2025-01-08. [dostęp 2025-01-14]. (ang.).
336. أبو عبيدة: المقاومة تكيد الاحتلال خسائر فادحة شمال قطاع غزة (<https://alhourriah.org/article/149989>) [online], 13 stycznia 2025 (arab.).
337. Willem Marx i inni, *Israel and Hamas reach a Gaza ceasefire agreement* (<https://www.npr.org/2025/01/15/g-s1-42883/ceasefire-israel-hamas-gaza-hostage-release>) [online], npr.org, 15 stycznia 2025 [dostęp 2025-01-16] (ang.).
338. Bethan McKernan, Lorenzo Tondo, Julian Borger, *Hamas and Israel have agreed Gaza ceasefire deal, Qatari PM says* (<https://www.theguardian.com/world/2025/jan/15/gaza-ceasefire-deal-agreed-between-hamas-and-israel-qatari-pm-says>), [w:] *Israel-Gaza war* [online], The Guardian, 16 stycznia 2025 [dostęp 2025-01-16] (ang.).
339. Waldemar Stelmach, *Jest porozumienie ws. zawieszenia broni między Izraelem i Hamasem* (https://www.rmfm24.pl/raporty/raport-izrael-w-stanie-wojny/news-jest-porozumienie-ws-zawieszenia-broni-miedzy-izraelem-i-ham,nld,7893240#crp_state=1) [online], RMF24, 15 stycznia 2025 [dostęp 2025-01-15].
340. Bartłomiej Chudy: Wojna w Strefie Gazy. Jest przełom. „Osiągnięto porozumienie” (<https://www.money.pl/gospodarka/wojna-w-strefie-gazy-jest-przelom-osiagnieto-porozumienie-7114601641696000a.html>). money.pl, 2025-01-15. [dostęp 2025-01-16]. (pol.).
341. Zawieszenie broni w Strefie Gazy. Oto szczegóły (<https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/zawieszenie-broni-w-strefie-gazy-oto-szczegoly/9bxf357>). [w:] *Wiadomości* [on-line]. Business Insider Polska, 2025-01-15. [dostęp 2025-01-16]. (pol.).
342. Karolina Nowakowska, *Izrael porozumiał się z Hamasem. Dojdzie do zawieszenia broni* (<https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artykuly/9713219.html>), „Dziennik Gazeta Prawna”, 15 stycznia 2025 [dostęp 2025-01-16].
343. Rozejm w Strefie Gazy zagrożony. Izrael stawia ultimatum Hamasowi (<https://www.bankier.pl/wiadomosc/Izrael-kontra-Hamas-Jest-porozumienie-ws-zawieszenia-broni-8876721.html>). [w:] *Wiadomości* [on-line]. bankier.pl, 2025-01-15. [dostęp 2025-01-16]. (pol.).

344. Zawieszenie broni w Strefie Gazy faktem. Izrael zatwierdził porozumienie z Hamasem (<https://www.bankier.pl/wiadomosc/Zawieszenie-broni-w-Strefie-Gazy-faktem-Izrael-zatwierdził-porozumienie-z-Hamasem-8878184.html>). [w:] *Wiadomości* [on-line]. bankier.pl, 2025-01-18. [dostęp 2025-01-20]. (pol.).
345. mart/ft: Rozejm wszedł w życie (<https://tvn24.pl/swiat/strefa-gazy-rozejm-miedzy-izraelem-i-hamasem-uwolniono-pierwsze-zakladniczki-st8266547>). [w:] *Świat* [on-line]. TVN24, 2025-01-19. [dostęp 2025-01-20]. (pol.).
346. 🟢 Peter Beaumont, *Three hostages released by Hamas reunited with mothers after ceasefire deal* (<https://www.theguardian.com/world/2025/jan/19/hamas-releases-first-three-hostages-ceasefire-deal-israel>), [w:] Israel-Gaza war, „The Guardian”, 19 stycznia 2025 [dostęp 2025-01-20] (ang.).
347. Piotr Gądek: Izrael zwolnił z więzień 90 Palestyńczyków. To głównie kobiety i nastolatki (http://www.rmfm24.pl/raporty/raport-izrael-w-stanie-wojny/news-izrael-zwolnil-z-wiezien-90-palestynczykow-to-glownie-kobiet,nld,7895453#crp_state=1). [w:] *Izrael w stanie wojny* [on-line]. RMF24, 2025-01-20. [dostęp 2025-01-20]. (pol.).
348. Izabela Alberczyk: Izrael uwolnił 90 palestyńskich więźniów w ramach zawieszenia broni. „Codziennie nas torturowali” (<https://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/7,114881,31626134,izrael-uwolnil-90-palestynskich-wiezniow-w-ramach-zawieszenia.html>). [w:] *Świat* [on-line]. wiadomosci.gazeta.pl, 2025-01-20. [dostęp 2025-01-20]. (pol.).
349. Daniel Bellamy: Cztery kolejne izraelskie zakładniczki uwolnione przez Hamas w ramach umowy rozejmowej (<https://pl.euronews.com/2025/01/25/cztery-kolejne-izraelskie-zakladniczki-uwolnione-przez-hamas-w-ramach-umowy-rozejmowej>). [w:] *Świat* [on-line]. pl.euronews.com, 2025-01-25. [dostęp 2025-02-01]. (pol.).
350. Jon Donnison, George Wright: 200 Palestinian prisoners released to jubilant scenes in West Bank (<https://www.bbc.com/news/articles/c78wz6dy2y2o>). bbc.com, 2025-01-25. [dostęp 2025-02-01]. (ang.).
351. James Legge, Irene Nasser, Kara Fox, Rob Picheta, Ivana Kottasová: January 30, 2025: Eight hostages freed from Gaza amid chaotic scenes as Palestinian prisoners released (<https://edition.cnn.com/world/live-news/israel-hamas-ceasefire-war-gaza-01-30-25-intl-hnk/index.html>). [w:] *World* [on-line]. edition.cnn.com, 2025-01-30. [dostęp 2025-02-01]. (ang.).
352. Amy Spiro: Israel identifies five Thai hostages released by Hamas (https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/israel-identifies-five-thai-hostages-released-by-hamas/). timesofisrael.com, 2025-01-30. [dostęp 2025-02-01]. (ang.).
353. Jerzy Adamiak: Wypuszczono 110 palestyńskich więźniów w ramach wymiany Izraela z Hamasem (<https://www.pap.pl/aktualnosci/wypuszczono-110-palestynskich-wiezniow-w-ramach-wymiany-izraela-z-hamasem>). [w:] *Świat* [on-line]. pap.pl, 2025-01-30. [dostęp 2025-02-01]. (pol.).
354. Middle East latest: Hamas frees 3 hostages, Israel releases Palestinians as part of ceasefire deal (<https://apnews.com/article/israel-hamas-war-gaza-ceasefire-news-02-01-2025-48ec1e3ab950d73bc335a097fe1dc0ed>). [w:] *World News* [on-line]. apnews.com, 2025-02-01. [dostęp 2025-02-09]. (ang.).
355. Kolejna wymiana jeńców pomiędzy Izraelem i Hamasem. W sumie ma zostać uwolnionych 1900 więźniów (<https://wszystkoconajwazniejsze.pl/pepites/wymiana-jencow-pomiedzy-izraelem-i-hamasem/>). wszystkoconajwazniejsze.pl, 2025-02-01. [dostęp 2025-02-09]. (pol.).
356. Karina Jaworska: „491 dni piekła niewoli”. Kolejna tura wymiany jeńców między Izraelem a Hamasem (<https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2025-02-08/491-dni-piekla-niewoli-kolejna-tura-wymiany-jencow-miedzy-izraelem-a-hamasem/>). [w:] *Świat* [on-line]. polsatnews.pl, 2025-02-08. [dostęp 2025-02-09]. (pol.).
357. Isabel Debre: Who are the Palestinian prisoners released in exchange for Israeli hostages? (https://www.washingtonpost.com/world/2025/02/08/palestinian-prisoners-gaza-ceasefire-israel-hamas/a29d75d4-e611-11ef-ab83-bb30e4340014_story.html). washingtonpost.com, 2025-02-08. [dostęp 2025-02-09]. (ang.).

358. Liran Aharoni, Alon Hachmon: Israel releases 183 Palestinian prisoners in fifth wave of Gaza ceasefire deal (<https://www.jpost.com/israel-news/article-841178>). [w:] *Israel News* [on-line]. jpost.com, 2025-02-08. [dostęp 2025-02-09]. (ang.).
359. Mohammad Jahjouh, Melanie Lidman, Jalal Bwaitel: Israel and Hamas complete their latest exchange as ceasefire's first phase has just 2 weeks left (<https://apnews.com/article/israel-palestinians-hamas-war-news-ceasefire-hostages-02-15-2025-22a2d731961eb766e6c7914cb84e3990>). [w:] *World News* [on-line]. apnews.com, 2025-02-15. [dostęp 2025-02-16]. (ang.).
360. Aaron Boxerman, Fatima AbdulKarim, Johnatan Reiss: Israel and Hamas Make 6th Exchange, Keeping Cease-Fire Intact for Now (<https://www.nytimes.com/2025/02/15/world/middleeast/israel-hamas-hostage-ceasefire.html>). nytimes.com, 2025-02-15. [dostęp 2025-02-16]. (ang.).
361. adj/ akl/: Cztery trumny na południu Gazy. Hamas oddaje ciała izraelskich porwanych (<https://www.bankier.pl/wiadomosc/Cztery-trumny-na-poludniu-Gazy-Hamas-oddaje-ciala-izraelskich-porwanych-8895301.html>). [w:] *Wiadomości* [on-line]. bankier.pl, 2025-02-20. [dostęp 2025-02-20]. (pol.).
362. Jerzy Adamiak: Był więziony przez 10 lat. Hamas wypuścił ostatniego izraelskiego zakładnika (<https://www.pap.pl/aktualnosci/byl-wieziony-przez-10-lat-hamas-wypuscil-ostatniego-izraelskiego-zakladnika>). [w:] *Świat* [on-line]. pap.pl, 2025-02-22. [dostęp 2025-02-25]. (pol.).
363. mjj/akw: „Opóźnienie uwolnienia”. Izrael: Hamas narusza porozumienie (<https://tvn24.pl/swiat/izrael-biuro-premiera-benjamin-a-netanjahu-zawieszamy-zwolnienie-wiezniow-bo-hamas-narusza-porozumienie-st8318652>). [w:] *Świat* [on-line]. tvn24.pl, 2025-02-23. [dostęp 2025-02-25]. (pol.).
364. Josef Federman, Abby Sewell: Israel and Hamas agree on new exchange, leaving fragile ceasefire intact (<https://apnews.com/article/israel-hamas-hostages-ceasefire-witkoff-a291db865dfd730c62e343e352cac94f>). [w:] *World News* [on-line]. apnews.com, 2025-02. [dostęp 2025-02-28]. (ang.).
365. Samy Magdy, Wafaa Shurafa, Josef Federman: Hamas hands over bodies of 4 hostages to Israel as dozens of Palestinians leave Israeli prison (<https://apnews.com/article/israel-hamas-hostages-ceasefire-witkoff-494b3f97c46f17f42213f3a71375c345>). [w:] *World News* [on-line]. apnews.com, 2025-02-25. [dostęp 2025-02-28]. (ang.).
366. Charlie Summers: Over 600 Palestinian prisoners, including terrorists, freed as Hamas returns 4 slain hostages (<https://www.timesofisrael.com/palestinian-prisoners-freed-after-days-long-delay-as-hamas-hands-over-slain-hostages/>). timesofisrael.com, 2025-02-27. [dostęp 2025-02-28]. (ang.).
367. Israel releases remaining 46 Palestinian prisoners to Gaza (<https://www.aljazeera.com/program/newsfeed/2025/2/27/israel-releases-remaining-46-palestinian-prisoners-to-gaza>). aljazeera.com, 2025-02-27. [dostęp 2025-02-28]. (ang.).
368. Middle East latest: Gaza ceasefire talks resume, Egypt says (<https://apnews.com/article/israel-hamas-war-gaza-ceasefire-news-02-27-2025-ac7e814b7b4e2dc354654b94f6b8aed3>). [w:] *World News* [on-line]. apnews.com, 2025-02-27. [dostęp 2025-02-28]. (ang.).
369. Israel breaks ceasefire with surprise airstrike, killing more than 400 Palestinians (<https://apnews.com/live/latest-updates-israel-launches-new-wave-of-airstrikes-across-gaza-after-ceasefire-talks-stall-#00000195-a988-d36f-a797-a99b37260000>). apnews.com, 2025-03-18. [dostęp 2025-03-19]. (ang.).
370. asty, tas/kab: Po dwóch miesiącach rozejmu Izrael znów zaatakował. Zginęło ponad 400 osób (<https://tvn24.pl/swiat/po-dwoch-miesiacach-rozejmu-izrael-znow-zaatakowal-zginelo-ponad-400-osob-st8367621>). [w:] *Świat* [on-line]. tvn24.pl, 2025-03-18. [dostęp 2025-03-19]. (pol.).
371. *Lider Hamasu odnaleziony martwy. Był przeszkodą w negocjacjach* (<https://www.rmfm24.pl/raporty/raport-izrael-w-stanie-wojny/news-lider-hamasu-odnaleziony-martwy-byl-przeszkoda-w-negocjacja>, nld,7967545) [online], rmfm24.pl [dostęp 2025-05-29].
372. Einav Halabi, *Next in line? The Hamas commander poised to succeed Sinwar* (<https://www.ynetnews.com/article/b17ggnfzll>), „Ynetnews”, 14 maja 2025 [dostęp 2025-05-30] (ang.).
373. Kareem Khadder, Lauren Kent: Israeli strike on waterfront cafe in Gaza City kills dozens, hospital official says (<https://edition.cnn.com/2025/06/30/middleeast/israeli-strike-gaza-city-cafe-latam-intl>). [w:] *World* [on-line]. edition.cnn.com, 2025-06-30. [dostęp 2025-08-22]. (ang.).

374. Lilach Shoval: IDF eliminates terrorist who held Emily Damari captive (<https://www.israelhayom.com/2025/07/14/idf-eliminates-terrorist-who-held-emily-damari-captive/>). [w:] *Israel at War* [on-line]. israelhayom.com, 2025-07-14. [dostęp 2025-08-22]. (ang.).
375. Al Jazeera Staff: Anas al-Sharif among four Al Jazeera journalists killed by Israel in Gaza (<https://www.aljazeera.com/news/2025/8/10/al-jazeera-journalist-anas-al-sharif-killed-in-israeli-attack-in-gaza-city>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. aljazeera.com, 2025-08-10. [dostęp 2025-08-22]. (ang.).
376. Israel kills Al Jazeera journalists in targeted Gaza City airstrike (<https://cpj.org/2025/08/israel-kills-al-jazeera-journalists-in-targeted-gaza-city-airstrike/>). [w:] *Statements* [on-line]. cpj.org, 2025-08-10. [dostęp 2025-08-22]. (ang.).
377. Szymon Majewski: Izrael szykuje nową ofensywę w Strefie Gazy. Milion osób może zostać przesiedlonych (<https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/izrael-planowana-ofensywa-w-strefie-gazy-tragiczne-konsekwencje/s97y5ye>). [w:] *Wiadomości* [on-line]. businessinsider.com.pl, 2025-08-07. [dostęp 2025-08-21]. (pol.).
378. Jerzy Adamiak: Izrael. Minister obrony zatwierdził plan zdobycia Gazy i wezwanie 60 tys. rezerwistów (<https://www.pap.pl/aktualnosci/izrael-minister-obrony-zatwierdzil-plan-zdobycia-gazy-i-wezwanie-60-tys-rezerwistow>). pap.pl, 2025-08-20. [dostęp 2025-08-21]. (pol.).
379. Polska Agencja Prasowa: Izrael rozpoczął atak na miasto Gaza (<https://wiadomosci.onet.pl/swiat/izrael-rozpoczal-atak-na-miasto-gaza/kewfdek>). [w:] *Świat* [on-line]. wiadomosci.onet.pl, 2025-08-20. [dostęp 2025-08-21]. (pol.).
380. Megan Fisher, Emir Nader: Israeli double strike on Gaza hospital – what we know (<https://www.bbc.com/news/articles/c80d2zrdj7vo>). bbc.com, 2025-08-26. [dostęp 2025-10-06]. (ang.).
381. Peter Beaumont: Israel's attack on hospital in Gaza may constitute a war crime on many fronts (<https://www.theguardian.com/world/2025/aug/25/israel-attack-gaza-hospital-may-constitute-war-on-many-fronts>). [w:] *Israel-Gaza war* [on-line]. theguardian.com, 2025-08-26. [dostęp 2025-10-06]. (ang.).
382. Molly Hunter: Israel faces new pressure over hospital strikes as Trump chairs Gaza meeting (<https://www.nbcnews.com/world/gaza/trump-meeting-gaza-israel-nasser-hospital-strikes-hamas-cease-fire-rcna227455>). [w:] *Middle East Conflict* [on-line]. nbcnews.com, 2025-08-27. [dostęp 2025-10-06]. (ang.).
383. Netanyahu says Israel regrets 'mishap' at Gaza hospital (<https://www.al-monitor.com/originals/2025/08/netanyahu-says-israel-regrets-mishap-gaza-hospital>). al-monitor.com, 2025-08-25. [dostęp 2025-10-06]. (ang.).
384. Wafaa Shurafa, Melanie Lidman, Samy Magdy, *Israel bombs another Gaza City high-rise as US advances a new ceasefire proposal* (<https://apnews.com/article/israel-palestinians-hamas-war-news-09-08-2025-e91a0c8d415b489d5a8da42501cfc366>), [w:] *World News* [online], apnews.com, 8 września 2025 [dostęp 2025-10-06] (ang.).
385. Jeremy Bob Yonah, *Four IDF soldiers killed in tank explosion in northern Gaza* (<https://www.jpost.com/israel-news/defense-news/article-866695>), [w:] *Defense News* [online], jpost.com, 8 września 2025 [dostęp 2025-10-06] (ang.).
386. Emanuel Fabian: Four soldiers killed in Hamas attack on army camp near Gaza City, IDF says (<https://www.timesofisrael.com/four-soldiers-killed-in-hamas-attack-on-army-camp-near-gaza-city-idf-says/>). timesofisrael.com, 2025-09-08. [dostęp 2025-10-06]. (ang.).
387. Filip Waluszko: Izrael zaatakował w Katarze. Media: zginął główny negocjator Hamasu (<https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/armia-izraela-zaatakowala-w-katarze-nieoficjalnie-nie-zyje-glowny-negocjator-hamasu/qgftvmj>). [w:] *Izrael zaatakował w Katarze. Media: zginął główny negocjator Hamasu* [on-line]. businessinsider.com.pl, 2025-09-09. [dostęp 2025-10-06]. (pol.).
388. Hamas leadership survives Israeli attacks on Doha (<https://www.dailysabah.com/world/mid-east/hamas-leadership-survives-israeli-attacks-on-doha>). [w:] *Mid-East* [on-line]. dailysabah.com, 2025-09-09. [dostęp 2025-10-06]. (ang.).

389. Israel launches ground offensive to occupy Gaza City (<https://www.axios.com/2025/09/15/israel-gaza-city-occupation-ground-offensive>). axios.com, 2025-09-15. [dostęp 2025-10-06]. (ang.).
390. Trump przedstawił plan pokoju w Gazie. Izrael przyjął propozycję. Świat czeka na odpowiedź Hamasu (<https://www.pap.pl/aktualnosci/trump-przedstawil-plan-pokoju-w-gazie-izrael-za-swiat-czeka-na-odpowiedz-hamasu>). pap.pl, 2025-09-30. [dostęp 2025-10-06].
391. Adam Zygiel: Trump po spotkaniu z Netanjahu. „Jesteśmy blisko zawarcia pokoju” (<https://wiadomosci.wp.pl/trump-po-spotkaniu-z-netanjahu-jestesmy-blisko-zawarcia-pokoju-7205567344773920a>). wiadomosci.wp.pl, 2025-09-29. [dostęp 2025-10-06].
392. Associated Press: Read Trump's 20-point proposal to end the war in Gaza (<https://www.pbs.org/newshour/politics/read-trumps-20-point-proposal-to-end-the-war-in-gaza>). [w:] *Politics* [on-line]. pbs.org, 2025-09-29. [dostęp 2025-10-06]. (ang.).
393. Emmet Lyons: Trump sets Sunday deadline for Hamas to agree to Gaza peace deal (<https://www.cbsnews.com/news/trump-hamas-israel-gaza-palestine-us-peace-deal/>). [w:] *World* [on-line]. cbsnews.com, 2025-10-03. [dostęp 2025-10-06]. (ang.).
394. Dziennikarze Onet Wiadomości: Hamas zwlekał z odpowiedzią na plan Donalda Trumpa. Ostra zapowiedź prezydenta USA (<https://wiadomosci.onet.pl/swiat/hamas-zwlekal-z-odpowiedzia-ostrozapowiedz-prezydenta-usa-relacja/t13rh16>). [w:] *Świat* [on-line]. wiadomosci.onet.pl, 2025-10-03. [dostęp 2025-10-06].
395. Polska Agencja Prasowa: Hamas odpowiada na plan Donalda Trumpa dla Strefy Gazy (<https://wiadomosci.onet.pl/swiat/hamas-odpowiada-na-plan-donald-trumpa-dla-strefy-gazy/ekxywfc>). [w:] *Świat* [on-line]. wiadomosci.onet.pl, 2025-10-03. [dostęp 2025-10-06].
396. Dziennikarze Onet Wiadomości: Donald Trump: Izrael musi natychmiast zaprzestać bombardowania Gazy (<https://www.onet.pl/informacje/onetwiadomosci/donald-trump-izrael-musi-natychmiast-zaprzestac-bombardowania-gazy/7xj4qe3,79cfc278>). [w:] *Świat* [on-line]. onet.pl, 2025-10-03. [dostęp 2025-10-06].
397. Joanna Potocka: Czy plan Trumpa przyniesie przełom w konflikcie izraelsko-palestyńskim? (<https://www.rmfm24.pl/news-czy-plan-trumpa-przyniesie-przelom-w-konflikcie-izraelsko-palestynskim>). RMF24, 2025-10-06. [dostęp 2025-10-06].
398. Michał Blus: Porozumienie pokojowe Izrael – Hamas. Prezydent USA Donald Trump ogłasza sukces (<https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2025-10-09/porozumienie-pokojowe-izrael-hamas-p-rezydent-usa-donald-trump-oglasza-sukces/>). [w:] *Świat* [on-line]. 2025-10-09. [dostęp 2025-10-09]. (pol.).
399. Karolina Nowakowska, *Porozumienie w Strefie Gazy zatwierdzone. Izrael i Hamas zgadzają się na pierwszy etap rozejmu* (<https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artykuly/10490546,porozumienie-w-strefie-gazy-zatwierdzone-izrael-i-hamas-zgadzaja-sie.html>), „Dziennik Gazeta Prawna”, 9 października 2025 [dostęp 2025-10-09].
400. Maria Kosiarz, Patryk Idziak: Porozumienie w Strefie Gazy. Izrael podjął decyzję, ruszyło odliczanie (<https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2025-10-10/izrael-gaza-porozumienie/>). [w:] *Świat* [on-line]. polsatnews.pl, 2025-10-10. [dostęp 2025-10-10]. (pol.).
401. Jerzy Adamiak: Weszło w życie zawieszenie broni w Strefie Gazy (<https://www.pap.pl/aktualnosci/weszlo-w-zycie-zawieszenie-broni-w-strefie-gazy>). pap.pl, 2025-10-10. [dostęp 2025-10-10]. (pol.).
402. Kamila Koronska: Hamas uwalnia wszystkich żyjących zakładników. Prezydent USA przemawia w Knesecie (<https://www.bbc.com/polska/articles/c8r0xpk1evpo>). bbc.com, 2025-10-13. [dostęp 2025-10-13]. (pol.).
403. Dziennikarze Onet Wiadomości: Hamas uwolnił izraelskich zakładników (<https://wiadomosci.onet.pl/swiat/hamas-uwolnil-izraelskich-zakladnikow/eq99pkq>). [w:] *Świat* [on-line]. wiadomosci.onet.pl, 2025-10-13. [dostęp 2025-10-13]. (pol.).
404. Czerwony Krzyż odebrał ciała 4 z 28 izraelskich zakładników. Rodziny ofiar są oburzone (<https://wiadomosci.dziennik.pl/swiat/artykuly/10493632,czerwony-krzyz-odebral-ciala-4-z-28-izraelskich-zakladnikow-rodziny-o.html>). [w:] *Świat* [on-line]. wiadomosci.dziennik.pl, 2025-10-13. [dostęp 2025-10-14]. (pol.).

405. William Christou, Sufian Taha: 'Locked up for 24 years': joy and sorrow as Palestinian prisoners and detainees return home (<https://www.theguardian.com/world/2025/oct/13/palestinian-prisoners-return-home>). [w:] Gaza [on-line]. theguardian.com, 2025-10-13. [dostęp 2025-10-13]. (ang.).
406. Ephrat Livni: Trump Touts 'Very Important Signing,' but Details Are Few (<https://www.nytimes.com/2025/10/13/world/middleeast/summit-document-details.html>). [w:] Israel-Hamas Cease-Fire [on-line]. nytimes.com, 2025-10-13. [dostęp 2025-10-14]. (ang.).
407. Polska Agencja Prasowa: Plan pokojowy dla Strefy Gazy został podpisany. „To zajęło trzy tysiące lat” (<https://wiadomosci.onet.pl/swiat/plan-pokojowy-dla-strefy-gazy-zostal-podpisany-to-zajelo-trzy-tysiacze-lat/3nlzrbf>). [w:] Świat [on-line]. wiadomosci.onet.pl, 2025-10-13. [dostęp 2025-10-14]. (ang.).
408. Emanuel Fabian, Jacob Magid: 4 bodies, purportedly of unnamed hostages, return to Israel after threat to limit aid (<https://www.timesofisrael.com/4-bodies-purportedly-of-unnamed-hostages-return-to-israel-after-threat-to-limit-aid/>). timesofisrael.com, 2025-10-15. [dostęp 2025-10-15]. (ang.).
409. Jerry Fisayo-Bambi: Wojna w Gazie: Izrael otrzymał ciała kolejnych dwóch zakładników (<https://pl.euronews.com/2025/10/16/wojna-w-gazie-izrael-otrzymal-ciala-kolejnych-dwoch-zakladnikow>). pl.euronews.com, 2025-10-16. [dostęp 2025-10-19]. (pol.).
410. Strefa Gazy. Hamas przekazał Izraelowi dwie kolejne trumny z zakładnikami (<https://polskieradio24.pl/artukul/3595321,strefa-gazy-hamas-przekazal-izraelowi-dwie-kolejne-trumny-z-zakladnikami>). polskieradio24.pl, 2025-10-19. [dostęp 2025-10-19]. (pol.).
411. Porozumienie pokojowe zerwane? Wymiana ognia pomiędzy Izraelem a Hamasem (<https://wiadomosci.onet.pl/swiat/porozumienie-pokojowe-zerwane-wymiana-ognia-pomiedzy-izraelem-a-hamasem/h4tb90x>) [online], wiadomosci.onet.pl, 19 października 2025 [dostęp 2025-10-20].
412. Atak Hamasu i odpowiedź Izraela. Media: doszło do złamania porozumienia (<https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/atak-hamasu-i-odpowiedz-izraela-media-doszlo-do-zlamania-porozumienia-w-strefie-gazy/fztb3k8>) [online], Business Insider Polska, 19 października 2025 [dostęp 2025-10-20].
413. Izrael „zemścił się” na Hamasie. Netanjahu: Zrzuciliśmy 153 tony bomb (<https://wydarzenia.interia.pl/zagranica/news-153-tony-bomb-izraelska-zemsta-za-atak-ktorego-hamas-mogl-ni,nld,22433209>) [online], wydarzenia.interia.pl, 20 października 2025 [dostęp 2025-10-21] (pol.).
414. Hamas obiecuje wydać szczątki pozostałych zakładników. Stawia jeden warunek [RELACJA] (<https://wiadomosci.onet.pl/swiat/hamas-obiecuje-wydac-szczatki-pozostalych-zakladnikow-stawia-warunek-relacja/ly3mhj3>) [online], wiadomosci.onet.pl, 21 października 2025 [dostęp 2025-10-21].
415. Hamas miał zwrócić ciała zakładników z Gazy. Przekazali trzy trumny (<https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2025-11-03/hamas-zwrocil-ciala-zakladnikow-z-gazy-przekazali-trzy-trumny/>). [w:] Świat [on-line]. polsatnews.pl, 2025-11-03. [dostęp 2026-01-29]. (pol.).
416. Izrael odzyskał ciało ostatniego zakładnika porwanego przez Hamas (<https://wszystkoconajwazniejsze.pl/pepites/izrael-odzyskal-cialo-ostatniego-zakladnika-porwanego-przez-hamas/>). wszystkoconajwazniejsze.pl, 2026. [dostęp 2026-01-29]. (pol.).
417. Hamas przekazał Izraelowi ciało ostatniego zakładnika (<https://polskieradio24.pl/artukul/3639185,hamas-przekazal-izraelowi-cialo-ostatniego-zakladnika>). polskieradio24.pl, 2026-01-26. [dostęp 2026-01-29]. (pol.).
418. Journalist casualties in the Israel-Gaza war (<https://cpj.org/2024/10/journalist-casualties-in-the-israel-gaza-conflict/>) [online], Committee to Protect Journalists, 4 października 2024 [dostęp 2024-10-07] (ang.).
419. War in Gaza (<https://www.ifj.org/war-in-gaza>) [online], IFJ, 4 października 2024 [dostęp 2024-10-07] (ang.).
420. The IDF is supposed to protect aid workers. Aid agencies say the Israeli military has been attacking them for months. (<https://www.nbcnews.com/news/world/world-central-kitchen-aid-worker-killings-israel-deconfliction-rcna146550>) [online], NBC News, 6 kwietnia 2024 [dostęp 2024-10-07] (ang.).

121. Piotr Celej, *Eksperci: Izrael wyeliminował tylko 30–35 proc. bojowników Hamasu* (<https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artykuly/9512736,ekspersi-izrael-wyeliminowal-tylko-30-35-proc-bojownikow-hamasu.html>), „Dziennik Gazeta Prawna”, 22 maja 2024.
122. David Kenner, *How 36 Egyptian Prisoners Suffocated to Death in the Back of a Police Van* (<https://foreignpolicy.com/2013/08/20/how-36-egyptian-prisoners-suffocated-to-death-in-the-back-of-a-police-van/>) [online], Foreign Policy, 7 października 2024 [dostęp 2024-10-07] (ang.).
123. *United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs – occupied Palestinian territory | Hostilities in the Gaza Strip and Israel – reported impact | Day 215* (<https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-reported-impact-day-215>) [online], United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs – occupied Palestinian territory, 8 maja 2024 [dostęp 2024-10-07] (ang.).
124. Aya Batrawy, *Why the U.N. revised the numbers of women and children killed in Gaza* (<https://www.npr.org/2024/05/15/1251265727/un-gaza-death-toll-women-children>) [online], NPR, 15 maja 2024 (ang.).
125. Zeina Jamaluddine i inni, *Crisis in Gaza: Scenario-based Health Impact Projections. Report One: 7 February to 6 August 2024* (https://gaza-projections.org/gaza_projections_report.pdf) [online], London, Baltimore: London School of Hygiene and Tropical Medicine, Johns Hopkins University, 2024 (ang.).
126. Katarzyna Broda, *UNICEF: W Strefie Gazy zginęło ponad 13 000 dzieci, takiego wskaźnika nie zaobserwowaliśmy w żadnym innym konflikcie* (<https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artykuly/9463542,unicef-w-strefie-gazy-zginelo-ponad-13-000-dzieci-takiego-wskaznika.html>), „Dziennik Gazeta Prawna”, 18 marca 2024 [dostęp 2024-10-20].
127. *October 7 Crimes Against Humanity, War Crimes by Hamas-led Groups* (<https://www.hrw.org/news/2024/07/17/october-7-crimes-against-humanity-war-crimes-hamas-led-groups>) [online], Human Rights Watch, 17 lipca 2024 [dostęp 2024-10-07] (ang.).
128. *Images of the Mass Kidnapping of Israelis by Hamas* (<https://www.theatlantic.com/international/archive/2023/10/kidnappings-israel-hamas-photographs/675593/>) [online], The Atlantic, 9 października 2023 [dostęp 2024-10-07] (ang.).
129. Ilan Ben Zion, *Israeli Negotiator Says Tens Of Gaza Hostages ‘Alive With Certainty’* (<https://www.barrons.com/news/israeli-negotiator-says-tens-of-gaza-hostages-alive-with-certainty-79c07efc>) [online], barrons.com [dostęp 2024-10-07] (ang.).
130. *Humanitarian Situation Update #221* (<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-221-gaza-strip>) [online], United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs – occupied Palestinian territory, 23 września 2024 [dostęp 2024-10-07] (ang.).
131. *Netanyahu rejects growing calls for a cease-fire as Israel battles Hamas outside main Gaza hospital* (<https://apnews.com/article/israel-hamas-war-news-11-11-2023-d4d272416107c02e63dabd9548395026>) [online], AP News, 11 listopada 2023 [dostęp 2024-10-07] (ang.).
132. *Israeli airstrikes near Syria’s Aleppo kill several, including an Iranian adviser, reports say* (<https://web.archive.org/web/20240927135401/https://apnews.com/article/syria-israel-aleppo-strike-4bb542ab0a1f1764b8d5d1bac478ce49>) [online], AP News, 27 września 2024 [dostęp 2024-10-07] [zarchiwizowane z adresu (<https://apnews.com/article/syria-israel-aleppo-strike-4bb542ab0a1f1764b8d5d1bac478ce49>) 2024-09-27] (ang.).
133. *Hamas’ top political leader is killed in Iran in strike that risks triggering all-out regional war* (<https://apnews.com/article/iran-hamas-israel-30968a7acb31cd8b259de9650014b779>) [online], AP News, 31 lipca 2024 [dostęp 2024-10-07] (ang.).
134. *Defense ministry expects 100,000 disabled IDF veterans by 2030, half to be related to mental health*, [w:] *Israel-Hamas War Day 313* (https://www.haaretz.com/israel-news/2024-08-14/ty-article-live/biden-expects-iran-wont-attack-israel-if-gaza-deal-reached-nyt-hamas-to-miss-talk/00000191-4eaf-d140-a5ff-7eef4bc30000?liveBlogItemId=1781008177&utm_source=site&utm_medium=button&utm_campaign=live_blog_item#1781008177), Haaretz, 14 sierpnia 2024 (ang.).

135. Emanuel Fabian, Amy Spiro, *Final unaccounted for October 7 victim died in onslaught, IDF confirms* (<https://www.timesofisrael.com/final-unaccounted-for-october-7-victim-died-in-onslaught-idf-confirms/>), „The Times of Israel”, 6 sierpnia 2024, ISSN 0040-7909 (<http://worldcat.org/issn/0040-7909>) [dostęp 2025-10-09] (ang.).
136. *Israel social security data reveals true picture of Oct 7 deaths* (<https://www.france24.com/en/live-news/20231215-israel-social-security-data-reveals-true-picture-of-oct-7-deaths>) [online], France 24, 15 grudnia 2023 [dostęp 2025-10-09] (ang.).
137. *Reported impact snapshot | Gaza Strip (1 October 2025)* (<https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-1-october-2025>) [online], United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs – Occupied Palestinian Territory, 2 października 2025 [dostęp 2025-10-09] (ang.).
138. Iain Overton, *Netanyahu got it wrong before the US Congress: IDF's clean performance in Gaza is a lie* (<https://aoav.org.uk/2024/netanyahu-got-it-wrong-before-the-us-congress-idfs-clean-performance-in-gaza-is-a-lie/>) [online], AOAV, 2 sierpnia 2024 [dostęp 2025-10-09] (ang.).
139. Adam Gaffney, *Don't Believe the Conspiracies About the Gaza Death Toll* (<https://www.thenation.com/article/world/gaza-death-toll-evidence/>), 30 maja 2024, ISSN 0027-8378 (<http://worldcat.org/issn/0027-8378>) [dostęp 2025-10-09] (ang.).
140. *60,000 Gazans have been killed. 18,500 were children. These are their names.* (<http://web.archive.org/web/20251004011305/https://www.washingtonpost.com/world/interactive/2025/israel-gaza-war-children-death-toll/>), „The Washington Post” [dostęp 2025-10-09] [zarchiwizowane z adresu (<https://www.washingtonpost.com/world/interactive/2025/israel-gaza-war-children-death-toll/>)] 2025-10-04] (ang.).
141. *UNRWA Situation Report #190 on the Humanitarian Crisis in the Gaza Strip and the occupied West Bank, including East Jerusalem* (<https://www.unrwa.org/resources/reports/unrwa-situation-report-190-situation-gaza-strip-and-west-bank-including-east-jerusalem>) [online], 29 września 2025, Cytat: „According to OCHA, between 7 October 2023 and 22 September 2025, 996 Palestinians – among them at least 212 children – were killed in the occupied West Bank, including East Jerusalem. Of those, 190 Palestinians, including at least 39 children, were killed since the beginning of this year alone”.
142. Ellen Ioanes, *Gaza's spiraling humanitarian crisis, explained* (<https://www.vox.com/2023/10/14/23917260/israel-hamas-war-gaza-humanitarian-crisis>) [online], Vox, 14 października 2023 [dostęp 2024-10-07] (ang.).
143. Federica Marsi, *'Supplies exhausted, doctors exhausted': In Gaza, catastrophe looms large* (<https://www.aljazeera.com/news/2023/10/14/supplies-exhausted-doctors-exhausted-in-gaza-catastrophe-looms-large>) [online], Al Jazeera [dostęp 2024-10-07] (ang.).
144. Laurin-Whitney Gottbrath, *Gaza „fast becoming hell hole” on „brink of collapse” amid Israel strikes: UN* (<https://www.axios.com/2023/10/14/gaza-humanitarian-crisis-hamas-israel-war-death-toll>) [online], AXIOS, 13 października 2023 (ang.).
145. *Gaza war inflicts catastrophic damage on infrastructure and economy* (<https://www.reuters.com/world/middle-east/gaza-war-inflicts-catastrophic-damage-infrastructure-economy-2023-11-17/>) [online], Reuters, 17 listopada 2023 [dostęp 2024-10-07] (ang.).
146. „Ostatnia nadzieja Gazańczyków na ucieczkę”. Co musisz wiedzieć o przejściu granicznym w Rafah (<https://tvn24.pl/swiat/egipt-otworzyl-granice-ze-stefa-gazy-co-musisz-wiedziec-o-przejsciu-granicznym-w-rafah-st7418947>). TVN24. [dostęp 2024-10-07].
147. *See how Israel's siege has plunged Gaza into darkness and isolation* (<https://www.washingtonpost.com/world/2023/10/26/gaza-israel-siege-blackout-isolation/>), „The Washington Post”, 26 października 2023 [dostęp 2024-10-07] (ang.).
148. *Izrael cofnął Strefę Gazy o 70 lat w rozwoju* (<https://www.rp.pl/konflikty-zbrojne/art41332661-izrael-cofnal-strefe-gazy-o-70-lat-w-rozwoju>), „Rzeczpospolita”, 22 października 2024.

149. *Izrael wstrzymał pomoc humanitarną w Strefie Gazy. UNICEF alarmuje: blokada zagraża życiu cywilów* (<https://www.pap.pl/aktualnosci/unicef-blokada-strefy-gazy-przez-izrael-zagraza-zyciu-cywilow>), „PAP”, 4 marca 2025.
150. *Israel Again Blocks Gaza Aid, Further Risking Lives* (<https://www.hrw.org/news/2025/03/05/israel-again-blocks-gaza-aid-further-risking-lives>), „Human Rights Watch”, 5 marca 2025 (ang.).
151. Patrick Wintour, *Widespread destruction in Gaza puts concept of 'domicide' in focus* (<https://www.theguardian.com/world/2023/dec/07/widespread-destruction-in-gaza-puts-concept-of-domicide-in-focus>), „The Guardian”, 7 grudnia 2023, ISSN 0261-3077 (<http://worldcat.org/issn/0261-3077>) [dostęp 2024-10-07] (ang.).
152. Evan Dyer, *Israel's Gaza bombing campaign is the most destructive of this century, analysts say* (<https://web.archive.org/web/20240102232207/https://www.cbc.ca/amp/1.7068647>) [online], CBC News, 2 stycznia 2024 [dostęp 2024-10-07] [zarchiwizowane z adresu (<https://www.cbc.ca/amp/1.7068647>) 2024-01-02].
153. *200 days of military attack on Gaza: A horrific death toll amid intl. failure to stop Israel's genocide of Palestinians* (<https://euromedmonitor.org/en/article/6282/200-days-of-military-attack-on-Gaza-A-horrific-death-toll-amid-intl.-failure-to-stop-Israel%E2%80%99s-genocide-of-Palestinians#>) [online], Euro-Med Human Rights Monitor [dostęp 2024-10-07] (ang.).
154. Robert A. Pape, *Hamas Is Winning* (<https://www.foreignaffairs.com/israel/middle-east-robert-pape>), „Foreign Affairs”, 21 czerwca 2024, ISSN 0015-7120 (<http://worldcat.org/issn/0015-7120>) [dostęp 2024-10-07] (ang.).
155. Nicholas Kristof, *The Things We Disagree on About Gaza* (<https://www.nytimes.com/2024/01/13/opinion/israel-gaza-war.html>) [online], The New York Times, 13 stycznia 2024.
156. Emma Graham-Harrison, *Gaza's 37m tonnes of bomb-filled debris could take 14 years to clear, says expert* (<https://www.theguardian.com/world/2024/apr/26/gazas-37m-tonnes-of-bomb-filled-debris-could-take-14-years-to-clear-says-expert>), „The Guardian”, 26 kwietnia 2024, ISSN 0261-3077 (<http://worldcat.org/issn/0261-3077>) [dostęp 2024-10-07] (ang.).
157. *Commission of Inquiry collecting evidence of war crimes committed by all sides in Israel and Occupied Palestinian Territories since 7 October 2023* (<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/10/commission-inquiry-collecting-evidence-war-crimes-committed-all-sides-israel>) [online], OHCHR, 10 października 2023 (ang.).
158. *How international law applies to war, and why Hamas and Israel are both alleged to have broken it* (<https://apnews.com/article/israel-hamas-war-crimes-explainer-cd019114fac21c919000ef80276980d9>) [online], AP News, 17 października 2023 [dostęp 2024-10-07] (ang.).
159. Joseph Stepansky, Farah Najjar, *Israel-Hamas war updates: Israeli ground forces expanding Gaza operations* (<https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2023/10/27/israel-hamas-war-live-israel-bombs-gaza-overnight-more-than-7000-dead?update=2441157>) [online], Al Jazeera [dostęp 2024-10-07], Cytat: “We are concerned that war crimes are being committed. We are concerned about the collective punishment of Gazans in response to the atrocious attacks by Hamas, which also amounted to war crimes,” the UN human rights office spokesperson, Ravina Shamdasani, told a news conference in Geneva. (ang.).
160. Olivia Stefanovich, *Israel's attacks on Gaza refugee camp may amount to war crimes, UN human rights office says* (<https://www.cbc.ca/news/world/israel-hamas-war-1.7014786>) [online], CBC News, 1 listopada 2023 (ang.).
161. *Israeli air strikes that killed 44 civilians further evidence of war crimes – new investigation* (<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2024/05/israel-opt-israeli-air-strikes-that-killed-44-civilians-further-evidence-of-war-crimes-new-investigation/>) [online], Amnesty International, 26 maja 2024 (ang.).
162. *South Africa Launches Case At Top UN Court Accusing Israel Of Genocide In Gaza* (https://www.huffpost.com/entry/south-africa-israel-gaza-genocide__n_658f17ece4b0cd3cf0e55f00). HuffPost, 2023-12-29. [dostęp 2024-01-02]. (ang.).

163. Cillian Sherlock, *Irish parliament passes motion that Israel is 'perpetrating genocide in Gaza'* (<http://www.independent.co.uk/news/uk/micheal-martin-ireland-irish-south-africa-gaza-b2643121.htm>), „The Independent”, 7 listopada 2024 [dostęp 2024-11-07] (ang.).
164. *IADL Position Paper on Gaza Genocide* (<https://iadllaw.org/2024/05/iadl-position-paper-on-gaza-genocide-end-the-genocide-arms-embargo-on-israel-now/>) [online], International Association of Democratic Lawyers, 15 maja 2024 (ang.).
165. *Działania Izraela w Strefie Gazy to ludobójstwo Palestyńczyków* (<https://www.amnesty.org.pl/raport-ludobojstwo-w-strefie-gazy/>) [online], Amnesty International Polska, 5 grudnia 2024.
166. *Gaza: UN experts call on international community to prevent genocide against the Palestinian people* (<https://web.archive.org/web/20231224050530/https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/11/gaza-un-experts-call-international-community-prevent-genocide-against>) [online], OHCHR, 24 grudnia 2023 [dostęp 2024-10-07] [zarchiwizowane z adresu (<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/11/gaza-un-experts-call-international-community-prevent-genocide-against>) 2023-12-24] (ang.).
167. Solcyré Burga, *Is What's Happening in Gaza a Genocide? Experts Weigh In* (<https://web.archive.org/web/20231125022352/https://time.com/6334409/is-whats-happening-gaza-genocide-experts/>), „Time”, 25 listopada 2023 [dostęp 2024-10-07] [zarchiwizowane z adresu (<https://time.com/6334409/is-whats-happening-gaza-genocide-experts/>) 2023-11-25] (ang.).
168. *The Lancet and Genocide By "Slow Death" in Gaza* (<https://web.archive.org/web/20240713161805/https://arabcenterdc.org/resource/the-lancet-and-genocide-by-slow-death-in-gaza/>) [online], Arab Center Washington DC, 13 lipca 2024 [dostęp 2024-10-07] [zarchiwizowane z adresu (<https://arabcenterdc.org/resource/the-lancet-and-genocide-by-slow-death-in-gaza/>) 2024-07-13].
169. Francesca Albanese, *Anatomy of a Genocide. Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Palestinian territories occupied since 1967, Francesca Albanese* (<https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/hrcouncil/sessions-regular/session55/advance-versions/a-hrc-55-73-auv.pdf>) [online], Human Rights Council, 24 marca 2024 (ang.).
170. S. Soni, *Gaza and international law: The global obligation to protect life and health* (<https://samajournals.co.za/index.php/sajbl/article/view/1764>), „South African Journal of Bioethics and Law”, 16 (3), 2023, s. 80–81, DOI: 10.7196/SAJBL.2023.v16i3.1764 (<https://dx.doi.org/10.7196%2FSAJBL.2023.v16i3.1764>) [dostęp 2024-10-07] (ang.).
171. *International Expert Statement on Israeli State Crime* (<https://statecrime.org/international-expert-statement-on-israeli-state-crime/>) [online], statecrime.org [dostęp 2024-10-07].
172. <https://www.timesofisrael.com/israeli-academics-slammed-for-signing-letter-accusing-israel-of-plausible-genocide/>.
173. <https://opiniojuris.org/2023/10/18/public-statement-scholars-warn-of-potential-genocide-in-gaza/>.
174. <https://israelgenocide.com/2023/10/17/public-statement-scholars-warn-of-potential-genocide-in-gaza-on-twailr/>.
175. *Mieszkańcy Strefy Gazy mają 6 godzin na bezpieczną ewakuację. ONZ: taka operacja jest niemożliwa | Polska Agencja Prasowa SA* (<https://www.pap.pl/aktualnosci/mieszkanicy-strefy-gazy-maja-6-godzin-na-bezpieczna-ewakuacje-onz-taka-operacja-jest>) [online], PAP [dostęp 2024-04-29] (pol.).
176. *General Assembly Adopts Resolution Calling for Immediate, Sustained Humanitarian Truce Leading to Cessation of Hostilities between Israel, Hamas* (<https://press.un.org/en/2023/ga12548.doc.htm>). [w:] *Plenary* [on-line]. press.un.org, 2023-10-27. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).
177. *UNGA calls for humanitarian truce in Israel-Gaza war: How countries voted* (<https://www.aljazeera.com/news/2023/10/27/unga-calls-for-humanitarian-truce-in-israel-hamas-war-how-countries-voted>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2023-10-27. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).
178. *gku: Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości stawia wymagania wobec Izraela. Co z zawieszeniem broni?* (<https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/trybunal-sprawiedliwosci-stawia-wymagania-wobec-izraela-to-skandaliczne/mflqezp>). Business Insider, 2024-01-26. [dostęp 2024-01-29].

179. Cezary Faber: Trybunał orzekł ws. wojny w Strefie Gazy. Izrael ma zapobiec ludobójstwu (https://www.rmfm24.pl/raporty/raport-izrael-w-stanie-wojny/news-trybunal-orzekl-ws-wojny-w-strefie-gazy-izrael-ma-zapobiec-l-nld,7293461#crp_state=1). [w:] *Izrael w stanie wojny* [on-line]. RMF24, 2024-01-26. [dostęp 2024-01-29].
180. ICJ orders Israel to halt its offensive on Rafah, Gaza in new ruling (<https://www.aljazeera.com/news/2024/5/24/icj-orders-israel-to-halt-its-offensive-on-rafah-gaza-in-new-ruling>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2024-05-24. [dostęp 2024-05-28]. (ang.).
181. *Francja chce nadal wspierać finansowo Palestynę. Paryż przeciwny stanowisku KE* (<https://polskie-radio24.pl/5/1223/artykul/3258014,francja-chce-nadal-wspierac-finansowo-palestynę-paryż-przeciwny-stanowisku-ke>) [online], PolskieRadio24 [dostęp 2023-10-14].
182. *Ursula von der Leyen i Roberta Metsola jadą do Izraela. „Wyrażą solidarność z ofiarami”* (<https://www.tokfm.pl/Tokfm/7,103086,30295176,ursula-von-der-leyen-i-roberta-metsola-jada-do-izraela-wyraza.html>) [online], TOK FM, 13 października 2023 [dostęp 2023-10-14].
183. ICC prosecutor seeks arrest warrants against Sinwar and Netanyahu (<https://edition.cnn.com/2024/05/20/middleeast/icc-israel-hamas-arrest-warrant-war-crimes-intl/index.html>). CNN, 2024-05-20. [dostęp 2024-05-22]. (ang.).
184. Josef Federman: War crimes prosecutor seeks arrest of Israeli and Hamas leaders, including Netanyahu (<https://apnews.com/article/icc-khan-netanyahu-070941d21ccd1f2b9611032b88527575>). [w:] *World news* [on-line]. AP News, 2024-05-20. [dostęp 2024-05-22]. (ang.).
185. Katarzyna Sławińska: Premier Izraela i przywódca Hamasu mogą usłyszeć zarzuty. „To jak zrównanie prezydenta Busha i Osamy bin Ladena” (<https://fakty.tvn24.pl/zobacz-fakty/premier-izraela-i-przywodca-hamasu-moga-uslyszec-zarzuty-to-jak-zrownanie-prezydenta-busha-i-osamy-bin-ladena-st7927580>). fakty.tvn24.pl, 2024-05-21. [dostęp 2024-05-22].
186. Situation in the State of Palestine: ICC Pre-Trial Chamber I rejects the State of Israel's challenges to jurisdiction and issues warrants of arrest for Benjamin Netanyahu and Yoav Gallant (<https://www.icc-cpi.int/news/situation-state-palestine-icc-pre-trial-chamber-i-rejects-state-israels-challenges>). [w:] *News* [on-line]. icc-cpi.int, 2024-11-21. [dostęp 2024-11-27]. (ang.).
187. Arrest warrants issued for Netanyahu, Gallant and Hamas commander over alleged war crimes (<https://www.bbc.com/news/articles/cly2exvx944o>). bbc.com, 2024-11-21. [dostęp 2024-11-27]. (ang.).
188. Belize joins diplomatic backlash against Israel over Gaza bombardment (<https://www.aljazeera.com/news/2023/11/15/belize-suspends-ties-with-israel-due-to-gaza-bombardment>). [w:] *Israel War on Gaza* [on-line]. Al-Jazeera, 2023-11-15. [dostęp 2024-05-06]. (ang.).
189. Tom Phillips: South American countries recall ambassadors and cut ties with Israel over war with Hamas (<https://www.theguardian.com/world/2023/oct/31/bolivia-israel-hamas-gaza-war-crime>). [w:] *Israel-Hamas war* [on-line]. The Guardian, 2023-11-01. [dostęp 2023-11-03]. (ang.).
190. *Israel-Hamas war tests China and India's diplomatic reach* (<https://www.dw.com/en/israel-hamas-war-tests-china-and-indias-diplomatic-reach/a-67092795>) [online], Deutsche Welle, 13 października 2023 [dostęp 2023-10-14] (ang.).
191. Aneta Zachová, *Czechia supports Israel's right to self-defence, call to cut EU funding for Palestine – EURACTIV.com* (<https://www.euractiv.com/section/politics/news/czechia-supports-israels-right-to-self-defence-call-to-cut-eu-funding-for-palestine/%20https://www.euractiv.com/section/politics/news/czechia-supports-israels-right-to-self-defence-call-to-cut-eu-funding-for-palestine/>) [online], euractiv.com, 9 października 2023 [dostęp 2023-10-15] (ang.).
192. *Palestyńczycy nie mają gdzie uciec przed rakietami spadającymi na Strefę Gazy. Egipt odmówił ich przyjęcia* (<https://tvn24.pl/swiat/palestynczycy-nie-maja-gdzie-uciec-przed-rakietami-spadajacy-mi-na-strefe-gazy-egipt-odmowil-ich-przyjecia-7389713>) [online], TVN24, 13 października 2023 [dostęp 2023-10-14].
193. *Malaysia backs Egypt's call for Israel to halt airstrikes on Rafah border* (<https://www.aa.com.tr/en/world/malaysia-backs-egypt-s-call-for-israel-to-halt-airstrikes-on-rafah-border/3018227>) [online], Anadolu Ajansı, 13 października 2023 [dostęp 2023-10-14] (ang.).

194. *Atak Hamasu na Izrael rezonuje. We Francji doszło do aktów antysemickich – Wiadomości – polskieradio24.pl* (<https://polskieradio24.pl/5/1223/artukul/3259939,atak-hamasu-na-izrael-rezonuje-we-francji-doszlo-do-aktow-antysemickich>) [online], PolskieRadio24 [dostęp 2023-10-14].
195. *Indonesia's Jokowi Calls for Resolution of Israel-Gaza Conflict Along UN Lines* (<https://thedi diplomat.com/2023/10/indonesias-jokowi-calls-for-resolution-of-israel-gaza-conflict-along-un-lines/>) [online], thediplomat.com [dostęp 2023-10-14] (ang.).
196. *People in Malaysia, Indonesia protest in support of Palestine as conflict mounts in Gaza* (<https://efe.com/en/latest-news/2023-10-13/people-in-malaysia-indonesia-protest-in-support-of-palestine-as-conflict-mounts-in-gaza/>) [online], EFE Noticias, 13 października 2023 [dostęp 2023-10-14] (ang.).
197. *Media: informacje wywiadu wskazują, że Iran był zaskoczony atakiem Hamasu na Izrael* (<https://tvn24.pl/swiat/usa-media-o-zaskoczeniu-iranu-atakiem-hamasu-na-izrael-7387212>) [online], TVN24, 12 października 2023 [dostęp 2023-10-14].
198. Telewizja Polska S.A, *Niemieckie media o ataku Hamasu na Izrael: „Iran wypowiedział wojnę”* (<https://wilno.tvp.pl/73297700/niemieckie-media-o-ataku-hamasu-na-izrael-iran-wypowiedzial-wojne>) [online], wilno.tvp.pl [dostęp 2023-10-14].
199. John Geddie, Kiyoshi Takenaka, *Palestinian envoy pleas for Japan to maintain aid and neutrality* (<https://www.reuters.com/world/asia-pacific/japan-condemns-hamas-terror-attacks-supports-israels-right-defend-itself-2023-10-12/>), „Reuters”, 13 października 2023 [dostęp 2023-10-15] (ang.).
500. *Japan condemns Hamas' 'terror attacks,' supports Israel's right to defend* (<https://www.asahi.com/ajw/articles/15028292>) [online], The Asahi Shimbun [dostęp 2023-10-15] (ang.).
501. *Kolumbia: Prezydent Petro: odwołujemy naszego ambasadora w Izraelu* (<https://www.wnp.pl/rynki-zagraniczne/kolumbia-prezydent-petro-odwolujemy-naszego-ambasadora-w-izraelu,769675.html>). [w:] *Rynki zagraniczne* [on-line]. wnp.pl, 2023-11-01. [dostęp 2023-11-03].
502. *Prezydent Kolumbii: zrywamy stosunki dyplomatyczne z Izraelem* (<https://tvn24.pl/swiat/kolumbia-prezydent-zapowiedzial-zerwanie-stosunkow-dyplomatycznych-z-izraelem-st7896927>). TVN24, 2024-05-01. [dostęp 2024-05-06].
503. *Lithuania backs Israel's efforts to counter Hamas attacks – minister* (<https://www.lrt.lt/en/news-in-english/19/2095706/lithuania-backs-israel-s-efforts-to-counter-hamas-attacks-minister>) [online], lrt.lt, 9 października 2023 [dostęp 2023-10-14] (ang.).
504. *Germany offers Israel military help and promises to crack down at home on support for Hamas* (<https://apnews.com/article/germany-scholz-israel-aid-hamas-b38a3cf34895fbfc0c966bb27413886f>) [online], AP News, 12 października 2023 [dostęp 2023-10-14] (ang.).
505. *Ważny komunikat MSZ w związku z sytuacją w Izraelu* (<https://www.lublin112.pl/wazny-komunikat-msz-w-zwiazku-z-sytuacja-w-izraelu/>) [online], Lublin112.pl – Wiadomości z Lublina i regionu. Ważne informacje z kraju [dostęp 2023-10-14].
506. Justyna Lasota-Krawczyk, *Ewakuacja Polaków z Izraela zakończona* (<https://www.rmfm24.pl/raporty/raport-izrael-w-stanie-wojny/news-zadanie-wykonane-zakonczyla-sie-ewakuacja-polakow-z-izraela,nld,7087320>) [online], RMF24, 14 października 2023 [dostęp 2023-10-14].
507. *Andrzej Duda: Zaoferowałem Izraelowi pomoc humanitarną* (<https://www.rmfm24.pl/fakty/swiat/news-andrzej-duda-zaoferowalem-izraelowi-pomoc-humanitarna,nld,7074856>) [online], RMF24, 8 października 2023 [dostęp 2023-10-14].
508. Dorota Wysocka-Schnepf, *Posel Kowal z Izraela: Widziałem krew, ślady zbrodni, ciała czekające na identyfikację* (<https://wyborcza.pl/7,75398,30357402,kowal-z-izraela-widzialem-krew-slady-zbrodni-ciala-czekajace.html>), „Wyborcza”, 31 października 2023 [dostęp 2023-11-01].
509. *Żukowska: Może się tak zdarzyć, że Szymon Hołownia będzie marszałkiem Sejmu* (<https://www.rmfm24.pl/tylko-w-rmf24/poranna-rozmowa/news-zukowska-moze-sie-tak-zdarzyc-ze-szymon-holownia-bedzie-marsz,nld,7118854>) [online], RMF24 [dostęp 2023-10-31].

510. Artur Bartkiewicz, *Oświadczenie MSZ ws. Strefy Gazy: Nie ma zgody Polski na tworzenie obozów koncentracyjnych* (<https://www.rp.pl/dyplomacja/art42804371-oswiadczenie-msz-ws-strefy-gazy-nie-ma-zgody-polski-na-tworzenie-obozow-koncentracyjnych>), „Rzeczpospolita”, 4 sierpnia 2025 [dostęp 2025-08-06].
511. South Africa launches case at top UN court accusing Israel of genocide in Gaza (<https://www.pbs.org/newshour/politics/south-africa-launches-case-at-top-un-court-accusing-israel-of-genocide-in-gaza>). [w:] *Politics* [on-line]. pbs.org, 2023-12-29. [dostęp 2024-01-02]. (ang.).
512. *Russia's UN ambassador calls for ceasefire in Israel-Hamas conflict* (<https://www.aljazeera.com/news/2023/10/14/russias-un-ambassador-calls-for-ceasefire-in-israel-hamas-conflict>) [online], Al-Jazeera [dostęp 2023-10-14] (ang.).
513. *Russia warns of 'absolutely unacceptable' civilian casualties in case of Israeli ground operation in Gaza* (<https://www.aa.com.tr/en/asia-pacific/russia-warns-of-absolutely-unacceptable-civilian-casualties-in-case-of-israeli-ground-operation-in-gaza/3018292>) [online], Anadolu Ajansı [dostęp 2023-10-14].
514. Edward Wong, Michael Crowley, *U.S. Tells World to Back Israel's Gaza Strikes as Civilian Toll Rises* (<https://www.nytimes.com/2023/10/13/us/politics/blinken-israel-gaza-war.html>), „The New York Times”, 13 października 2023, ISSN 0362-4331 (<http://worldcat.org/issn/0362-4331>) [dostęp 2023-10-14] (ang.).
515. *USA wysyłają lotniskowce w rejon Izraela. Ekspert: Może to być plan ataku* (<https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2023-10-12/usa-wysylaja-lotniskowce-w-rejon-izraela-ekspert-moze-to-byc-plan-ataku/>) [online], Polsat News, 12 października 2023 [dostęp 2023-10-14].
516. *USA wstrzymuje dostawy amunicji dla Izraela. To pierwszy taki przypadek* (<https://www.onet.pl/informacje/onetwiadomosci/usa-wstrzymuje-dostawy-amunicji-dla-izraela-to-pierwszy-taki-przypadek/qm4w84h,79cfc278>). [w:] *Świat* [on-line]. onet.pl, 2024-05-05. [dostęp 2024-05-06].
517. *Biden says he will stop sending bombs and artillery shells to Israel if it launches major invasion of Rafah* (<https://edition.cnn.com/2024/05/08/politics/joe-biden-interview-cnntv/index.html>). CNN, 2024-05-08. [dostęp 2024-05-10]. (ang.).
518. Humeyra Pamuk, Mike Stone, *Exclusive: US has sent Israel thousands of 2,000-pound bombs since Oct. 7* (<https://www.reuters.com/world/us-has-sent-israel-thousands-2000-pound-bombs-since-oct-7-2024-06-28/>) [online], Reuters, 29 czerwca 2024 (ang.).
519. *Turcja wstrzymała wymianę handlową z Izraelem* (<https://businessinsider.com.pl/gospodarka/turcja-wstrzymala-wymiane-handlowa-z-izraelem/3x92glr>). [w:] *Gospodarka* [on-line]. Business Insider, 2024-05-02. [dostęp 2024-05-06].
520. Eugeniusz Diaczek: *Atak Hamasu na Izrael. Zelenski rozmawiał z premierem Netanjahu* (<https://ukrayina.pl/polish/7,190250,30276558,zelenski-rozmawial-z-netanjahu-w-sprawie-ataku-w-izraelu-o.html>). [w:] *Relacja z Ukrainy* [on-line]. ukrayina.pl, 2023-10-08. [dostęp 2024-05-28].
521. *Brytyjski MSZ będzie ewakuował swoich obywateli z Izraela* (<https://wiadomosci.onet.pl/swiat/brytyjski-msz-bedzie-ewakuowal-swoich-obywateli-z-izraela/4bm7eee>) [online], Onet Wiadomości, 12 października 2023 [dostęp 2023-10-14].
522. *AP Photos: Protests by pro-Israel and pro-Palestinian demonstrators span the world as war escalates* (<https://apnews.com/article/gaza-israel-palestinians-hamas-photos-dbb56b035cad95b38e6036d6ec4f9512>). AP News, 2023. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).
523. Alan Taylor: *Around the World, Demonstrations of Support, Grief, and Anger* (<https://www.theatlantic.com/photo/2023/10/around-world-demonstrations-support-grief-and-anger/675690/>). The Atlantic, 2023-10-19. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).
524. Whitney Bauck, *In Washington, Jews and Muslims protest for cease-fire in massive Free Palestine march* (<https://religionnews.com/2023/11/06/in-washington-jews-and-muslims-protest-for-cease-fire-in-massive-free-palestine-march/>) [online], Religion News Service, 6 listopada 2023 [dostęp 2024-07-27] (ang.).
525. *Pro-Palestinian demonstrations held in Algiers* (<https://www.africanews.com/2023/10/20/pro-palestinian-demonstrations-held-in-algiers/>). AfricaNews, 2023-10-19. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).

526. *Ghanaians joins Palestinian in a demonstration on Israel-Hamas war in Accra, Ghana* (https://web.archive.org/web/20231113123355/https://auburnpub.com/partners/video-elephant/news/ghanaians-joins-palestinian-in-a-demonstration-on-israel-hamas-war-in-accra-ghana/video_8514f7aa-9961-5438-85bf-1088689394a4.html) [online], The Auburn Citizen, 3 listopada 2023 [dostęp 2024-07-27] [zarchiwizowane z adresu (https://auburnpub.com/partners/video-elephant/news/ghanaians-joins-palestinian-in-a-demonstration-on-israel-hamas-war-in-accra-ghana/video_8514f7aa-9961-5438-85bf-1088689394a4.html) 2023-11-13] (ang.).
527. Stanley Kwabla Arku, *Ghanaians mobilize in solidarity with Palestine and to demand a ceasefire in Gaza* (<https://peoplesdispatch.org/2024/01/23/ghanaians-mobilize-in-solidarity-with-palestine-and-to-demand-a-ceasefire-in-gaza/>) [online], People's Dispatch, 23 stycznia 2024 (ang.).
528. *Kenya: pro-Palestine protesters targeted by police* (<https://www.africanews.com/2024/01/25/kenya-pro-palestine-protesters-targeted-by-police/>) [online], AfricaNews, 25 stycznia 2024 [dostęp 2024-07-27] (ang.).
529. Andrew Wasike, *Kenyans demonstrate against Israeli attacks on Gaza* (<https://www.aa.com.tr/en/africa/kenyans-demonstrate-against-israeli-attacks-on-gaza/3028839>) [online], Anadolu Ajansı, 22 października 2023 [dostęp 2024-07-27].
530. *Morocco: pro-Palestinian rally held in Casablanca* (<https://www.africanews.com/2023/11/27/morocco-pro-palestinian-rally-held-in-casablanca/>) [online], AfricaNews, 27 listopada 2023 [dostęp 2024-07-27] (ang.).
531. Adil Faouzi, *'Gaza Is Not Alone': Thousands Protest in Tangier in Support of Palestine, Oppose Israel Ties* (<https://www.moroccoworldnews.com/2024/07/363754/gaza-is-not-alone-thousands-protest-in-tangier-in-support-of-palestine-oppose-israel-ties>) [online], Morocco World News [dostęp 2024-07-27] (ang.).
532. Farah Najjar, Urooba Jamal, *Israel war on Gaza updates: Israelis reported killed in fierce battles (https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2024/6/28/israel-war-on-gaza-live-people-flee-in-terror-as-tanks-drones-attack)* [online], Al Jazeera [dostęp 2024-07-27] (ang.).
533. Abdullateef Aliyu, *Pro-Palestine rally holds in Lagos as Nigerian Muslims demand end to war* (<https://dailytrust.com/pro-palestine-rally-holds-in-lagos-as-nigerian-muslims-demand-end-to-war/>) [online], Daily Trust, 21 października 2023 [dostęp 2024-07-27] (ang.).
534. *Nigeria: a pro-Palestinian demonstration leaves one dead* (<https://www.africanews.com/2023/11/17/nigeria-a-pro-palestinian-demonstration-leaves-one-dead/>) [online], AfricaNews, 17 listopada 2023 [dostęp 2024-07-27] (ang.).
535. Hassan Isilow: *Hundreds march in South Africa against Israeli attacks on Gaza* (<https://www.aa.com.tr/en/africa/hundreds-march-in-south-africa-against-israeli-attacks-on-gaza/3019240#>). [w:] *Africa* [on-line]. Anadolu Ajansı, 2023-10-13. [dostęp 2023-11-02]. (ang.).
536. *Senegal: people demonstrated in support of Palestinians* (<https://www.africanews.com/2023/11/05/senegal-people-demonstrated-in-support-of-palestinians/>) [online], AfricaNews, 5 listopada 2023 [dostęp 2024-07-27] (ang.).
537. Tristin Hopper: *The 'pro-Palestinian' rallies that explicitly celebrated mass-murder* (<https://nationalpost.com/news/canada/pro-palestinian-rallies-that-explicitly-celebrated-mass-murder>). National Post, 2023-10-11. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).
538. *Thousands led by Cuba's president march in Havana in solidarity with Palestinian people* (<https://apnews.com/article/cuba-march-israel-palestinians-gaza-diazcanel-7fa0af0e877105f717a8a1b35c93329a>) [online], AP News, 24 listopada 2023 [dostęp 2024-07-27] (ang.).
539. *Tens of thousands rally around the world against Israel's Gaza bombardment* (<https://www.aljazeera.com/gallery/2023/10/13/tens-of-thousands-rally-around-the-world-against-israels-gaza-bombardment>). [w:] *Israel-Palestine conflict* [on-line]. Al-Jazeera, 2023-10-13. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).
540. 🌱 Michael Williams, *Pro-Palestinian student protests around the world – in pictures* (<https://www.theguardian.com/world/gallery/2024/may/07/pro-palestinian-student-protests-around-the-world-in-pictures>), „The Guardian”, 7 maja 2024 (ang.).

541. *Brazilians hold pro-Palestine rally in Sao Paolo* (<https://en.mehrnews.com/news/217169/Brazilians-hold-pro-Palestine-rally-in-Sao-Paolo>) [online], Mehr News Agency, 2 lipca 2024 [dostęp 2024-07-27] (ang.).
542. Charis McGowan, *From sport to music, Chile's Palestinian diaspora rallies to support Gaza* (<https://www.aljazeera.com/news/2023/11/10/from-sport-to-music-chiles-palestinian-diaspora-rallies-to-support-gaza>) [online], Al Jazeera [dostęp 2024-07-27] (ang.).
543. Jacob Kessler, *Colombia's president compares Israeli military to Nazis as local protesters burn Israeli flag outside embassy* (<https://www.jta.org/2023/10/09/global/colombias-president-compares-israeli-military-to-nazis-as-local-protesters-burn-israeli-flag-outside-embassy>) [online], Jewish Telegraphic Agency, 10 października 2023 [dostęp 2024-07-27] (ang.).
544. Hundreds turn out for Melbourne pro-Palestine rally (<https://www.abc.net.au/listen/programs/melbourne-mornings/pro-palestine-rally-melbourne-war-in-israel/102963450>). ABC News, 2023-10-10. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).
545. Flares ripped at pro-Palestinian rally outside Sydney Opera House in protest while sails in the colours of Israeli flag (<https://www.abc.net.au/news/2023-10-10/pro-palestine-sydney-rally-flares-protest-opera-house-light-up/102954158>). ABC News, 2023-10-09. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).
546. Charlotte Muru-Lanning: *Thousands take part in pro-Palestine demonstrations across Aotearoa* (<https://web.archive.org/web/20231029130737/https://thespinoff.co.nz/politics/25-10-2023/thousands-take-part-in-pro-palestine-demonstrations-across-aotearoa>). The Spinoff, 2023-10-25. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).
547. Israel-Gaza conflict: All the latest developments on 29 October (<https://www.rnz.co.nz/news/world/501235/israel-gaza-conflict-all-the-latest-developments-on-29-october>). Radio New Zealand, 2023-10-29. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).
548. Protests across Pakistan, Afghanistan in support of Palestinians (<https://mb.com.ph/2023/10/13/protests-across-pakistan-afghanistan-in-support-of-palestinians>). Manila Bulletin, 2023-10-13. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).
549. Froilan Gallardo: *Marawi residents protest Israeli airstrikes in Gaza, recall 2017 siege* (<https://www.rappler.com/nation/mindanao/marawi-residents-protest-israeli-airstrikes-gaza-recall-2017-siege/>). rappler.com, 2023-10-12. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).
550. Ferdinandh Cabrera: *Thousands of Muslims rally in Cotabato vs Israeli attacks in Gaza* (<https://www.rappler.com/nation/mindanao/muslims-rally-cotabato-israeli-attacks-gaza-october-16-2023/>). rappler.com, 2023-10-17. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).
551. As war rages in Gaza, protests erupt after Friday prayers in Hyderabad, J-K and Lucknow (<https://timesofindia.indiatimes.com/india/as-war-rages-in-gaza-protests-erupt-after-friday-prayers-in-hyderabad-j-k-and-lucknow/articleshow/104398010.cms>). India Times, 2023-10-13. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).
552. T.A. Ameerudheen, *'Informed solidarity': Why India's Kerala saw mass rallies for Palestinians* (<https://www.aljazeera.com/news/2023/11/15/informed-solidarity-why-thousands-hit-kerala-streets-for-palestinians>) [online], Al Jazeera [dostęp 2024-07-27] (ang.).
553. Indra Yoga: *Massa Bela Palestina Kembali Unjuk Rasa di Kedubes AS dan Kantor PBB* (<https://www.voaindonesia.com/a/massa-bela-palestina-kembali-unjuk-rasa-di-kedubes-as-dan-kantor-pbb/7319327.html>). [w:] *Konflik Israel-Hamas* [on-line]. voaindonesia.com, 2023-10-20. [dostęp 2023-10-31]. (indonez.).
554. Fadhila Amalia: *Bakar Ban dan Orasi, Aksi Bela Palestina Desak Manajemen McDonalds Temui Massa* (<https://palu.tribunnews.com/2023/10/28/bakar-ban-dan-orasi-aksi-bela-palestina-desak-manajemen-mcdonalds-temui-massa>). [w:] *Perang Israel Palestina* [on-line]. palu.tribunnews.com, 2023-10-28. [dostęp 2023-10-31]. (indonez.).
555. *Aksi Bela Palestina Meluas ke Bekasi hingga Surabaya, Massa Penuhi Jalan* (<https://news.detik.com/berita/d-7032916/aksi-bela-palestina-meluas-ke-bekasi-hingga-surabaya-massa-penuhi-jalan>) [online], detikNews, 12 listopada 2023 [dostęp 2024-07-27] (indonez.).

556. Peace protesters gather outside the Israel Embassy in Tokyo (https://www.arabnews.jp/en/japan/article_105686/). Arab News Japan, 2023-10-12. [dostëp 2023-10-31]. (ang.).
557. *March, rally held in Hiroshima to demand liberation of Palestinian territory* (<https://mainichi.jp/english/articles/20240205/p2a/00m/0na/023000c>), „Mainichi Daily News”, 5 lutego 2024 [dostëp 2024-07-27] (ang.).
558. Pakistan rallies in solidarity with Palestinians (<https://tribune.com.pk/story/2440915/protests-held-a-cross-pakistan-in-support-of-palestinians>). The Express Tribune, 2023-10-13. [dostëp 2023-10-31]. (ang.).
559. Peter Zsombor: Hundreds of Muslims in Thailand Protest Israel's Bombing of Gaza (<https://www.voanews.com/a/hundreds-of-muslims-in-thailand-protest-israel-s-bombing-of-gaza-7320885.html>). [w:] East Asia [on-line]. VoA News, 2023-10-21. [dostëp 2023-10-31]. (ang.).
560. Fatjon Cuka: Shqipëri, mbahet tubim në mbështetje të Palestinës (<https://web.archive.org/web/20231022202511/https://www.aa.com.tr/sq/ballkani/shqip%C3%ABri-mbahet-tubim-n%C3%AB-mb%C3%ABshtetje-t%C3%AB-palestin%C3%ABs/3027662#>). Anadolu Agency, 2023-10-19. [dostëp 2023-10-31]. (alb.).
561. Askin Kiyagan, *Demonstrators in Austria protest Israel's planned attack against Rafah* (<https://www.aa.com.tr/en/europe/demonstrators-in-austria-protest-israels-planned-attack-against-rafah/3140800>) [online], Anadolu Ajansı, 18 lutego 2024 [dostëp 2024-07-27] (ang.).
562. *More than 20,000 people join pro-Palestinian rally in Brussels* (<https://www.reuters.com/world/more-than-20000-people-join-pro-palestinian-rally-brussels-2023-11-11/>) [online], Reuters, 11 listopada 2023 (ang.).
563. Pro-Palestinian Demonstration Held In Bosnian Capital (<https://www.rferl.org/a/pro-palestinian-demonstration-held-in-bosnian-capital/32648867.html>). rferl.org, 2023-10-22. [dostëp 2023-10-31]. (ang.).
564. “Free Gaza...” – Palestinians in Cyprus take to the streets (<https://in-cyprus.philenews.com/local/free-gaza-palestinians-in-cyprus-take-to-the-streets/>). In Cyprus PhileNews, 2023-10-16. [dostëp 2023-10-31]. (ang.).
565. Protest in solidarity with Palestine held near Israeli embassy (<https://cyprus-mail.com/2023/10/19/protest-in-solidarity-with-palestine-held-near-israeli-embassy/>). Cyprus Mail, 2023-10-19. [dostëp 2023-10-31]. (ang.).
566. Christophe Ayad, Richard Schittly: France's largest demonstration of solidarity with Palestine since start of war in Gaza goes off peacefully (https://www.lemonde.fr/en/france/article/2023/10/23/france-s-largest-demonstration-of-solidarity-with-palestine-since-start-of-war-in-gaza-goes-off-peacefully_6196378_7.html). Le Monde, 2023-10-31. [dostëp 2023-10-31]. (ang.).
567. Pro-Palestinian demonstrations held in numerous European and Muslim countries (https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/pro-palestinian-demonstrations-held-in-numerous-european-and-muslim-countries/). Times of Israel, 2023-10-28. [dostëp 2023-10-31]. (ang.).
568. Ahmet Gençtürk: Pro-Palestinian rally held in Greek capital (<https://www.aa.com.tr/en/europe/pro-palestinian-rally-held-in-greek-capital/3017652>). Anadolu Ajansı, 2023-10-12. [dostëp 2023-10-31]. (ang.).
569. 'Hoop dat het ze kracht geeft': deze mensen gingen de straat op voor Palestina (<https://nos.nl/collectie/13959/artikel/2494207-hoop-dat-het-ze-kracht-geeft-deze-mensen-gingen-de-sstraat-op-voor-palestina>). nos.nl, 2023-10-15. [dostëp 2023-10-31]. (niderl.).
570. Niall O'Connor, Stephen McDermott: Thousands of protestors march through Dublin in support of Palestine (<https://www.thejournal.ie/palestine-demonstration-dublin-6196764-Oct2023/>). TheJournal.ie, 2023-10-14. [dostëp 2023-10-31]. (ang.).
571. Ronan McGreevy: Supporters of Palestine march to Israeli embassy in Dublin to protest against bombing of Gaza (<https://www.irishtimes.com/ireland/2023/10/14/supporters-of-palestine-march-to-israeli-embassy-in-dublin-to-protest-against-bombing-of-gaza/>). The Irish Times, 2023-10-14. [dostëp 2023-10-31]. (ang.).

572. Bjarki Sigurðsson, Lovísa Arnardóttir: Fjölmennt á samstöðufundi með palestínsku þjóðinni (<https://www.visir.is/g/20232474124d/fjolmennt-a-samstodufundi-med-palestinsku-thjodinni>). Vísir, 2023-10-11. [dostęp 2023-10-31]. (isl.).
573. Shkupi protestoi: “Stop për masakrën në Palestinë” (<https://albanian.trtbalkan.com/region/shkupi-protestoi-stop-per-masakren-ne-palestine-15476150>). TRT Balkan, 2023-10-20. [dostęp 2023-10-31]. (alb.).
574. Spontaneous protests in solidarity with Palestinians in German cities (<https://www.wsws.org/en/articles/2023/10/12/a68e-o12.html>). wsws.org, 2023-10-12. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).
575. Street marchers back both Israel and the Palestinians in European cities (<https://www.euronews.com/2023/10/14/street-marchers-back-both-israel-and-the-palestinians-in-european-cities>). Euronews, 2023-10-14. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).
576. *Video: Pro-Palestine rally in Germany's Stuttgart* (<https://en.mehrnews.com/news/217432/>) [online], Mehr News Agency, 7 lipca 2024 (ang.).
577. Maciej Krüger: Setki osób na ulicach Warszawy. Jedni popierają Palestynę, drudzy Izrael (<https://wiadomosci.onet.pl/kraj/setki-osob-na-ulicach-warszawy-jedni-popieraja-palestynę-drudzy-izrael-zdjecia/tnk8015>). Wiadomości Onet, 2023-10-11. [dostęp 2023-10-31].
578. Anna Piotrowska: „Stop ludobójstwu”. Marsz „Solidarni z Palestyną” przeszedł ulicami Warszawy (<https://i.pl/stop-ludobojstwu-marsz-solidarni-z-palestyna-przeszedl-ulicami-warszawy/ar/c1-18004575>). [w:] *Wiadomości* [on-line]. i.pl, 2023-10-21. [dostęp 2023-10-31]. (pol.).
579. Jacek Wierciński, *Gdańsk Demonstracja w obronie Palestyny* (<https://www.zawszepomorze.pl/gdansk-demonstracja-w-obronie-palestyny>) [online], zawszepomorze.pl, 4 listopada 2023 [dostęp 2024-01-25].
580. Weronika Rogowska, „*Wolna Palestyna!*” – protest przy Marychu. Wśród demonstrantów poseł KO (<https://wpoznaniu.pl/wolna-palestyna-protest-na-polwiejskiej/>) [online], wpoznaniu.pl, 18 października 2023 [dostęp 2024-05-22].
581. *Wrocław: „Wolna Palestyna”, „Stop okupacji”. Na placu Wolności odbył się protest* (<https://www.tuwroclaw.com/wiadomosci,wroclaw-wolna-palestyna-stop-okupacji-na-placu-wolnosci-odbyl-sie-protest,wia5-3266-72660.html>) [online], tuwroclaw.com [dostęp 2024-05-22].
582. Mateusz Florczyk, *Wrocławscy studenci solidarni z Palestyną* (<https://www.radiowroclaw.pl/articles/view/142369/Wroclawscy-studenci-ponownie-wyrazili-swoja-solidarnosc-z-Palestyna>) [online], Radio Wrocław, 9 lipca 2024 [dostęp 2024-07-09].
583. *Rzeszów solidarny z Palestyną. Na rynku protestowano przeciwko izraelskim bombardowaniom Strefy Gazy. „To barbarzyński atak”* (<https://rzeszow24.info/wiadomosci/rzeszow-solidarny-z-palestyna-na-rynku-protestowano-przeciwko-izraelskim-bombardowaniom-strefy-gazy-to-barbarzynski-atak-zdjecia/AOLnJfe2iT7BQeDWgcyQ>) [online], Rzeszów24, 30 października 2023 [dostęp 2024-09-08].
584. *Wolna Palestyna – protest przeciw ludobójstwu* (<https://wiescizpalestyny.pl/wydarzenie/wolna-palestyna-protest-przeciw-ludobojstwu/>) [online], Wieści z Palestyny, 17 marca 2024 [dostęp 2024-09-08].
585. Artur Stańczyk, *Demonstracja przeciwko wojnie w Palestynie* (<https://slaskaopinia.pl/2024/05/13/demonstracja-przeciwko-wojnie-w-palestynie/>) [online], Śląska Opinia, 13 maja 2024 [dostęp 2024-09-08].
586. *Nowy rok – to samo ludobójstwo – demonstracja* (<https://wiescizpalestyny.pl/wydarzenie/novy-rok-to-samo-ludobojstwo-demonstracja/>) [online], Wieści z Palestyny, 4 stycznia 2024 [dostęp 2024-09-08].
587. Bartosz Korcz, *Kraków. Manifestacja solidarności z Palestyną* (<https://krakow.wyborcza.pl/krakow/7,44425,30350706,.html>), „Wyborcza”, 28 października 2023.
588. *Solidarne z Palestyną* (<https://www.pelnakultura.info/item/solidarne-z-palestyna.html>) [online], pelnakultura.info [dostęp 2024-10-12].

589. *People attend rally in support of Palestine and Lebanon in Bucharest, Romania* (<https://english.news.cn/20241013/889800cce25e40b8b7dca3d1408236bd/c.html>) [online], Xinhua, 13 października 2024 (ang.).
590. Josh Halliday, *Protesters scale Sheffield town hall to remove Israeli flag* (<https://www.theguardian.com/uk-news/2023/oct/11/protesters-scale-sheffield-town-hall-remove-israeli-flag>), „The Guardian”, 11 października 2023 [dostęp 2023-10-31] (ang.).
591. Barış Seçkin: *Thousands rally in Rome to support Palestine amid conflict with Israel* (<https://www.aa.com.tr/en/europe/thousands-rally-in-rome-to-support-palestine-amid-conflict-with-israel/3019262>). Anadolu Ajansı, 2023-10-14. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).
592. Katy Turner: *Israeli, Palestinian supporters hold demos* (<https://cyprus-mail.com/2023/10/15/israeli-palestinian-supporters-hold-demos/>). Cyprus Mail, 2023-10-15. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).
593. Clément Guillou: *At Paris march for Israel, France's far right seeks to 'settle the past'* (https://www.lemonde.fr/en/politics/article/2023/10/12/at-paris-march-for-israel-france-s-far-right-seeks-to-settle-the-past_6166218_5.html). [w:] *Israel-Hamas war* [on-line]. Le Monde, 2023-10-12. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).
594. Lea Becker, Hannes Heine, Robert Kiesel, Ken Münster, *„Stunde der Solidarität mit Israel”: 2000 Teilnehmer bei Demonstration am Brandenburger Tor – Wegner verurteilt Judenhass* (<https://www.tagesspiegel.de/berlin/israel-ist-nicht-allein-2000-teilnehmer-bei-demonstration-am-brandenburger-tor--wegner-verurteilt-judenhas-10586995.html>), „Der Tagesspiegel”, Berlin, 8 października 2023 [dostęp 2023-11-02] (niem.).
595. Dwie konkurencyjne demonstracje na ulicach Warszawy. Chodzi o Izrael i Palestynę (<https://wiadomosci.onet.pl/swiat/dwie-konkurencyjne-demonstracje-na-ulicach-warszawy-chodzi-o-izrael-i-palestynę/jpb6qdm>). Wiadomości Onet, 2023-10-29. [dostęp 2023-10-31]. (pol.).
596. Miting „Solidari cu Statul Israel”, în Parcul Izvor. „E momentul ca lumea să înțeleagă ce înseamnă organizația teroristă Hamas” (<https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/evenimente/miting-solidari-cu-statul-israel-in-parcul-izvor-e-momentul-ca-lumea-sa-inteleaga-ce-inseamna-organizatia-terorista-hamas-2539789>). [w:] *Evenimente* [on-line]. Digi24, 2023-10-12. [dostęp 2023-10-31]. (rum.).
597. *Colectividad judía se movilizó en la rambla en repudio al terrorismo de Hamás, „por la vida y por la paz”* (<https://www.elpais.com.uy/informacion/sociedad/colectividad-judia-se-movilizo-en-la-rambla-en-repudio-al-terrorismo-de-hamas-por-la-vida-y-por-la-paz>). El País, 2023-10-11. [dostęp 2023-10-31]. (hiszp.).
598. *Colectividad israelita en Punta del Este se movilizó en reclamo de paz* (<https://ladiaria.com.uy/maldonado/articulo/2023/10/colectividad-israelita-en-punta-del-este-se-movilizo-en-reclamo-de-paz/>). la diaria Maldonado, 2023-10-10. [dostęp 2023-10-31]. (hiszp.).
599. Adriana Elgueta: *Pro-Israel protest in London calls for return of hostages* (<https://www.bbc.com/news/uk-england-london-67188755>). [w:] *Israel-Gaza war* [on-line]. BBC, 2023-10-22. [dostęp 2023-10-31]. (ang.).
500. Andrew Macaskill, Estelle Shirbon: *Open hatred of Jews surges globally, inflamed by Gaza war* (<https://www.reuters.com/world/open-hatred-jews-surges-globally-inflamed-by-gaza-war-2023-10-31/>). Reuters, 2023-11-01. [dostęp 2023-11-03]. (ang.).
501. Katarzyna Chawryło, Miłosz Bartosiewicz: *Antyizraelskie wystąpienia na Kaukazie Północnym* (<https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2023-10-31/antyizraelskie-wystapienia-na-kaukazie-polnocnym>). [w:] *Publikacje* [on-line]. Ośrodek Studiów Wschodnich, 2023-10-31. [dostęp 2023-11-03].
502. *Putin oskarża Stany Zjednoczone o zamieszki w Machaczkałe. USA reagują: To nienawiść* (<https://www.rp.pl/konflikty-zbrojne/art39344751-putin-oskarza-stany-zjednoczone-o-zamieszki-w-machaczka-le-usa-reaguja-to-nienawisc>), [w:] *Konflikty zbrojne* [online], Rzeczpospolita, 30 października 2023 [dostęp 2023-11-03].
503. Al Jazeera Staff, *The Global Sumud Flotilla to Gaza: Everything you need to know* (<https://www.aljazeera.com/news/2025/8/31/the-global-sumud-flotilla-to-gaza-everything-you-need-to-know>) [online], Al Jazeera [dostęp 2025-10-02] (ang.).

304. *Gaza humanitarian flotilla departs Barcelona to break Israeli siege* (<https://www.aljazeera.com/news/2025/8/31/gaza-humanitarian-flotilla-departs-barcelona-to-break-israeli-siege>) [online], Al Jazeera [dostęp 2025-10-02] (ang.).
305. Catherine Nicholls, *Israel intercepts almost all flotilla vessels trying to reach Gaza* (<https://www.cnn.com/world/live-news/israel-gaza-flotilla-10-02-25>) [online], CNN, 2 października 2025 [dostęp 2025-10-02] (ang.).
-

Źródło: „https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Wojna_Izraela_z_Hamasem&oldid=80072993”